

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

1 (1)

Handläggare: Hans Magnusson

1997-01-02

Avd.	Grupp	Mål
p	2	ku F

Ch

Utrikesdepartementet

ack
✓

F v b ambassaden Moskva
Kopia: EC (Hallqvist)

Re Raoul Wallenberg

Tacksam följande frågor kunde ställas via Tatarintsev till ryska delen av arbetsgruppen.

1. Var den dåvarande Smersjgeneralen (sedermera KGB-chefen) Serov i Budapest i januari 1945?

2. När kommer det hittills icke avhemligade KGB-dokumentet från 1955 i MID:s arkiv att kunna överlämnas till oss?

När det gäller tidpunkt för Vladimirarbetet har jag ånyo talat med von Dardel, som föreföll benägen föga sig i den överenskommelse ambassaden kan nå med Tatarintsev. Han uttryckte sig vagt om kontentan av sitt eget samtal med denne.

MAGNUSSON

ma

Delges:

Chef DOK
Daniél Backman,
Lage Olson, EI

DOK/ARK

3/003
Handas enl. om tekeal
av L. Olson på P 2 Eu

Ex till:

von Dardel

Carl Persson

Magnusson, Riga

Hallqvist, EC

Olson, EI/ESEK

Foyer, EC

Berger, Washington

Amb. Moskva

Amb. Budapest

Ap 97-01-10

Handlingar om Raoul Wallenbergs tillträde i Budapest 1944

Sammanfattningsvis kan följande fakta inhämtas från de handlingar i ovan nämnda ärende som påträffats i departementets arkiv. Kopior bifogas. Budapestlegationens arkiv förstördes helt genom krigshändelser 1945.

Det första påträffade dokumentet om det ungerska uppdraget är Wallenbergs brev till kabinettsekreterare Boheman den 19 juni 1944, vari han under återopande av "vårt personliga samtal" meddelar, att han ställer sina "tjänster till UD:s disposition". I maskinchiffer 21 juni och handbrev Grafström-Anger 6 juli meddelade departementet Budapest-legationen, att man avser "attachera" Wallenberg till legationen för att "följa utvecklingen av judefrågan och rapportera till Stockholm" och förestå "lämpliga och realiserbara humanitära initiativ ävensom erforderliga hjälpåtgärder efterkrigstiden" samt att han skall "anmälas i vanlig ordning som sekreterare vid beskickningen". Anmärkningsvärt är kanske, betonandet av att Wallenberg i sitt arbete" i allt skall vara underställd beskickningschefen" och att det särskilt nämns, att "härvarande amerikanska beskickning jämväl ägnat frågan stor uppmärksamhet".

Handlingarna, med uppgifter om Wallenbergs "attachering" till Budapest-legationen återfinns på dossiererna HP 21 Eu (Minoritetsfrågor Ungern) och P 2 Eu (svensk diplomatisk och konsulär representation i Ungern, allmänt). Ingen särskild persondossier (P1) lades upp för honom. Inte heller förekommer hans namn i andra personella dossierer eller i redovisnings- och räkenskapersdossiererna (P 10 F, P 21 D, I, J, K, P 29 E m.fl.). I motsats till vad t. ex. gäller Valdemar Langlet, RK:s representant i Ungern och också "attacherad" till legationen, synes gängse löneredovisning för Wallenberg inte ha utförts. Däremot förekommer på HP 21 Eu och P 2 Eu -

passim - handlingar där Wallenberg anholder att få sin lön utbetalad från ett privatkonto hos Schweizerischer Bankverein, Zürich, dit medel ställda till disposition av US-amerikansk instans, överförts från Stockholms Enskilda Bank (se kopiorna).

Om vad som förevarit Wallenbergs brev den 19 juni 1944 har således inte någon dokumentation påträffats, ingenting om initiativets genesis och härkomst, ingenting om politiska överväganden, interna eller externa överläggningar eller om administrativa procedere. Ej heller har någon dokumentation påträffats om att Tyskland i förväg informerats om arten av Wallenbergs uppdrag, varom uppgifter på senaste tid eftersports. I avsaknad av dokumentation kan man bara spekulera om varför de tyska myndigheterna underlät att avbryta Wallenbergs verksamhet genom att förmå den ungerska regeringen till en non-grata förklaring eller varför denna ej utfärdade en sådan.

Sven Johansson

vskrift

RAOUL WALLENBERG

19/6 1944

INK. UTRIKES DEPT		
D. No	190	420
20.6.44		
JR.	AVD.	MAL
P2	2	Wall

21/6 Tgm Budapest

Original se HP 21 Eu

Herr Kabinettssekreterare Boheman
Stockholm.

Åberopande vårt personliga samtal ber jag få tacka för det förtroende, som visats mig.

Jag har framlagt den diskuterade angelägenheten för mitt bolags styrelse, som godkänt att jag ställer mina tjänster till UD:s disposition.

Liknande godkännande föreligger från Pacific Trading Company AB och Jakob Wallenberg, och jag har meddelat de bägge bolägen att jag icke skulle kunna utöva någon affärsverksamhet under ifrågavarande tid.

Om så skulle synas nödvändigt, vore jag villig att utträda ur styrelsen under den tid uppdraget varar.

Så snart slutgiltigt beslut föreligger, vore jag tacksam för ett meddelande, så att jag skall kunna vidtaga de nödvändiga åtgärderna i avseende på min affärsverksamhet.

Hög aktningsfullt
/u/ R. Wallenberg

DEPARTEMENTET

ang. R. Wallenberg

St. f. Avdelningschefen

U. n.

Wallenberg

Avskrift MW.

Grafström/MR

Kungl. Utrikes
Departementet

Judefrågan i Ungern.

G-m MUD

Stockholm den 6 juli 1944. BIL.

Personligt och förtroligt.

AVD.

GR.

MAL.

MUD
Telegram i chiffer från

STOCKHOLM 21.6.44. 19

N:o 175 Maskinchiffer. BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MAL.

Eu

Original se HP 21 Eu

Schwedische Gesandtschaft B u d a p e s t

Med hänsyn intresset här önskvärt judefrågan följande största uppmärksamhet att specialrapportering kontinuerligt äger rum och förslag uppgöras lämpliga och realiserbara humanitära initiativ ävensom erforderliga hjälpåtgärder efterkrigstiden. Härvarande amerikanska beskickning jämväl ägnat frågan stor uppmärksamhet. Då vi finna självklart närvarande personal icke kan avvara arbetskraft detta specialuppdrag överväges till legationen attachera Raoul Wallenberg som med goda förbindelser kändedom Ungern torde äga förutsättningar härför. Telegraferas snarast om någon erinran.

Cabinet

Exp. den 26.6. kl. 14.30 ALB

ALB

DEPARTEMENTET

Grafström/AA

ang. R. Wallenberg

f. Avdelningschefen

U.n.

STOCKHOLM

19

Stockholm den 6 juli 1944. BIL

~~Personligt och förtroligt.~~

AVD.

GR.

MÅL.

MUD

Telegram i chiffer från

Kungl. Maj:ts Beskickning

i Budapest

den 23/6

1944, kl. 1900

m.

Anlande den 23/6 kl. 2130 m.

191. Ingen erinran mot att Wallenberg - Edert

175 - attacheras zgm.

Danielsson

21/6 1944
P 2 En

Wallenberg
28/6 Muddel

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET

Grafström/AA

Yang. R. Wallenberg

Avdelningschefen

U.n.

STOCKHOLM

19

⁶⁶
Stockholm den 6 juli 1944. BIL.

~~Personligt och förtroligt.~~
~~INK. D. N:o~~

AVD.

GR.

MÅL.

P

2

Lu

Herr Chargé d'Affaires,

Beskickningen har redan på annat sätt underrättats om att herr Raoul Wallenberg erhållit departementets uppdrag att under ett par månader såsom medlem av beskickningen i Budapest följa utvecklingen av judefrågan och rapportera till Stockholm. Herr Wallenberg torde anlända till Budapest samtidigt med detta brev. Han skall anmälas i vanlig ordning såsom sekreterare på beskickningen. I sitt arbete blir han naturligtvis i allt underställd beskickningschefen, vilken han skall hålla fortlöpande underrättad om sina åtgöranden. Jag har lagt herr Wallenberg detta på hjärtat, och det åligger Eder såsom beskickningschef att övervaka, att så sker. Det synes lämpligt, att han jämväl etablerar nära samarbete med herr Langlet, som numera utsetts till Röda Korsets representant. Herr Wallenberg har emellertid intet uppdrag från Röda Korset och får givetvis icke uppträda i dess namn. Då en verksamhet av den speciella art, varmed herr Wallenberg anförtrots, givetvis är ytterst delikat, blir beskickningens stöd av

Chargé d'Affaires Anger,

Budapest.

xp 6/7 m.kurir.AA.

den största betydelse. Varje intermezzo med myndigheterna
bör naturligtvis undvikas, och jag räknar med att Ni härvid
lämnar herr Wallenberg erforderliga direktiv.

Grafström

Avskrift av telegram en clair
från beskickningen i Budapest
till utrikesdepartementet, dag-
tecknat den 6 september 1944

Wallenbergs resa

UTR. UTR. UTR. DEP: T	
8	216
8 JUL. 1944	
P 2	Lu

Uhtel Budapest 8/7.

^{MUD}
Telegram i chiffer från
Kungl. Maj:ts Beskickning

i Budapest den 7/7
1944 , kl. 1730 m.
Anlande den 7/7 kl. 2100 m.

216. Tacksam för meddelande när Wallenberg
kan hitförväntas, då Langlet är opasslig
och beskickningen i övrigt starkt över-
lastad med arbete.

Anger.

Am

Sekreterare Leijon.

Avskrift av telegram en clair
från beskickningen i Budapest
till utrikesdepartementet, dag-
tecknat den 6 september 1944.

v. Plomgren/SW.
NGL. UTRIKES
PARTEMENTET

Telegram

Wallenbergs resa
Budapest.

Enkl. MUD

STOCKHOLM 8.7.44. 19.		
N:o 200	maskinchiffer.	BIL.
INK. D. N:o chtel 216 fr. Budapest		
AVD.	GR.	MÅL
<i>p</i>	<i>2</i>	<i>En</i>

Schwedische Gesandtschaft

Budapest

Wallenberg avreste härifrån sjunde

juli Eder 216

Cabinet

2. 8/7 20.15
En

Pass Nr 248 den 30 Juni 1944

1) Titulatur Sekreterare vid K. Högskolan
i Budspress

2) Förnamn (samtliga) Raoul Gustaf

3) Tillnamn Wallenberg

4) Passinnehavaren åtföljes av sitt (sina) barn (under 12 år)

5) Resans mål (länder) (Ungern) o. b. l.

6) Resans ändamål: offentl. uppdrag för

7) Födelseort Stockholm

8) Födelseår och -datum 4.8.1912

9) Signalement:

kroppslängd: cm 176

hår: ljusblont, mellanblont, mörkblont, brunt, svart, rött,
gråsprängt, grått, vitt. Skallig.

ögon: blå, grå, ljusbruna, mörkbruna.

skägg: mustascher, pipskägg, helskägg, slät

ansikte: ovalt, runt, avlångt

särsk. kännetecken: ärr, födelsemärke, glasögon, pincenez,
monokel

10) Referenser Bankdirektör Jacob Wallenberg

Stockholm den 30.6 1944

R. Wallenberg
Adress: Bragerövägen 12, Sthl
Tel.nr 209272, 672283

Fotografi

För Utrikesdepartementets anteckningar:

Blå bok. Kabinettspass med påskrift "Passeport Diplomatique".

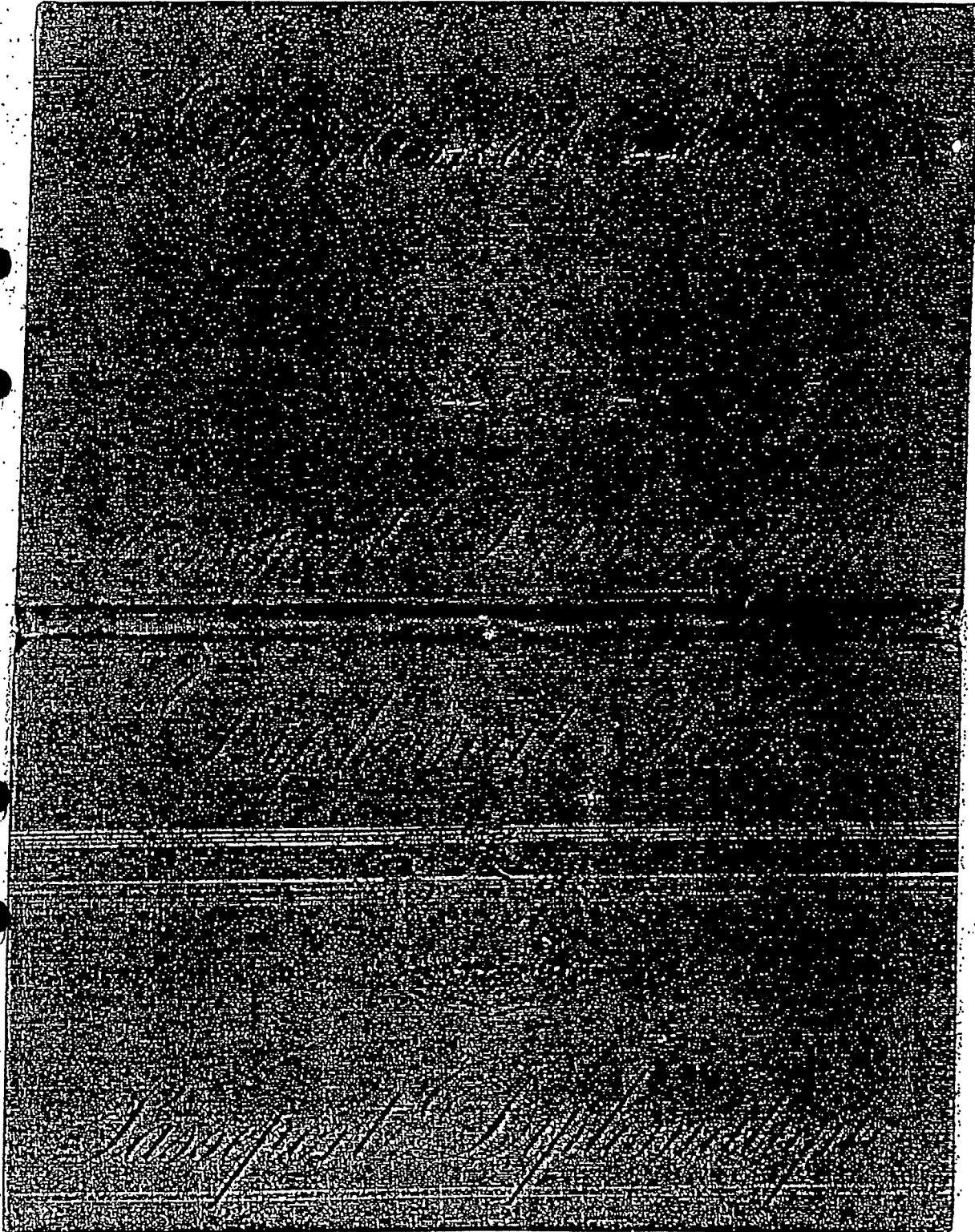
Passets giltighetstid 31.10.1944. Länder: Tyskland & Ungern

Utan avgift. Avgift: stämpel _____ kr.

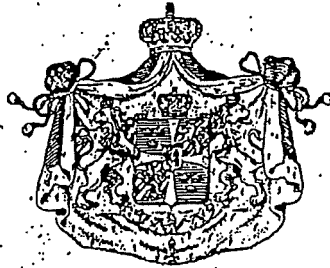
Översättningar: ~~engelska~~ franska tyska ~~erfordras ej~~

aa 95-02-17/BMT

P 2 Ku¹

Nº 248.

Son nom
de Sa Majesté le Roi de Suède
etc. etc. etc.

Nous, Son Ministre des Affaires Etrangères,
prions et requérons toutes les autorités civiles et militaires
de laisser passer librement

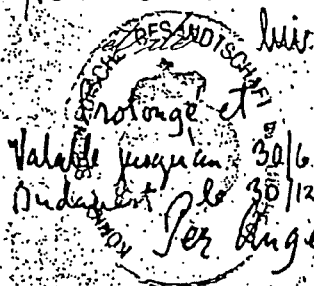
M. Wallenberg (Paul-Gustaf), sujet suédois
Secrétaire de la Légation de Suède à Budapest,
se rendant à l'étranger,

lui

donner aide et protection au besoin.

Stockholm, le 30 juin 1944.

Pour le Ministre.

Ochl Rannal

Chef de Section.

Valable jusqu'au 31/12/1944.

Signature du porteur

Translation:

*We the undersigned,
Minister for Foreign Affairs of His
Majesty the King of Sweden etc. etc. etc.,
herely request all civil and military authorities
to permit safely and freely to pass*

*Mr. Paul Gustaf Wallenberg, a Swedish
subject, Secretary to the Swedish Legation in
Budapest, who now proceeds abroad,
and in case of need to give him all lawful
aid and protection.*

Stockholm, June 30th 1944.

For the Minister:

(signed) O. Rannel

Chief of Division

Le soussigné déclare par la présente que
la photographie collée sur ce passeport repré-
sente le porteur du passeport, et que
sa signature est autographe.

Stockholm au Ministère des Affaires
Étrangères le 30 juil. 1944

Baron Axel
Chef de Section

Signalément.

Taille 176 cm.

Cheveux châtain

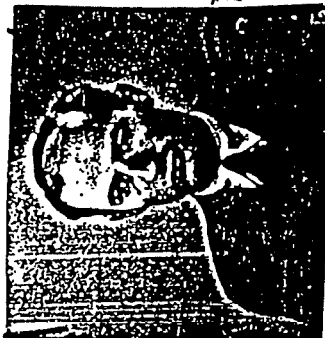
Yeux marron foncé

Barbe -

Visage ovale

Signes particuliers

Né 4/8 1912 à Stockholm

Uebersetzung:

Fr. Königl. Majestät
von Schweden

Ec. Ec. Ec.

Minister der Auswärtigen
Angelegenheiten

ersucht alle Civil- und Militär-Behörden:

Dem schwedischen Staatsangehörigen Herrn Raul Gustaf
Wallenberg, Sekretär an der Schwedischen Gesandt-
schaft in Bontapert, welcher sich ins Ausland begibt,
frei und ungehindert reisen, auch nöthigen Falls ihm
Schutz und Beistand angedeihen zu lassen.

Stockholm den 30. Juni 1944

Im Auftrage:

Geg. O. Ramel

Leitungschef

50-
Rmk. Guthaben gezahlt
a. Reg. Guthaben gezahlt
b. Reg. Guthaben gezahlt
c. Reg. Guthaben gezahlt
d. Reg. Guthaben gezahlt
e. Reg. Guthaben gezahlt
f. Reg. Guthaben gezahlt
g. Reg. Guthaben gezahlt
h. Reg. Guthaben gezahlt
i. Reg. Guthaben gezahlt
j. Reg. Guthaben gezahlt
k. Reg. Guthaben gezahlt
l. Reg. Guthaben gezahlt
m. Reg. Guthaben gezahlt
n. Reg. Guthaben gezahlt
o. Reg. Guthaben gezahlt
p. Reg. Guthaben gezahlt
q. Reg. Guthaben gezahlt
r. Reg. Guthaben gezahlt
s. Reg. Guthaben gezahlt
t. Reg. Guthaben gezahlt
u. Reg. Guthaben gezahlt
v. Reg. Guthaben gezahlt
w. Reg. Guthaben gezahlt
x. Reg. Guthaben gezahlt
y. Reg. Guthaben gezahlt
z. Reg. Guthaben gezahlt

Reg. Guthaben gezahlt

Summe 170/10-942 1/2 rend.

MAGYAR-KIRÁLYI KOVETSSEG
KÖZVETLEN HUNGARISKE GESANDTSCHAFT

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Magyar Királyság

Diplomatischer Sichtvermerk

Nr. 1524

Gebühr. *Einmalig*

Sichtvermerk

Hr. *Paul Gustav Wallenberg*

(Name des Inhabers)

ein - maligen Einreise in das Reichsgebiet

zur - maligen Einreise in das Reichsgebiet

Jede unmittelbar anpolnische deutsche Grenzüberquerung

ist mit diesem Vermerk zu versehen

Nordland. Für den großen Inselverkehr

Der Sichtvermerk kann zum Grenzübergang bis zum

1. Okt. 1944 einschließlich benutzt werden.

Reisefrist: Tage vom Grenzübergang ab

(Einreisetag eingerechnet).

13. Okt. 1944

Hudapest, den

Deutsche Gesandtschaft

Einmalig

10

UND WIEDERAUSREISE

Paßbegleitschein Nr. 1524/44

Zusatz zum Sichtvermerk
Nr. 2383 vom 6.7.44:

Zielland: Ungarn
Durchgangslande: Polen, Tschechien
und Protektorat Böhmen
und Mähren

Stockholm den 6. JULI 1944

Wenger

Deutsche Grenzpolizei
Flughafen Berlin Tempelhof
E - 7. JUL 1944

DIPLOMATISCHER SICHTVERMERK

Passagierkategorie Nr. 2115

Nr. 2383 Gebühr erfreit

Durchreisegesichtvermerk
für Herrn Kaszel Wallenberg
(Name des Inhabers)
zur Reise durch das Reichsgebiet
über die Grenzübergangsstelle(n) Baden, England
und Frankfurt, Wien od. Praha

Der Sichtvermerk kann zum Grenzübertritt bis zum
15. Juli 1944... einschließlich benutzt werden.
Die Durchreise muss inner-
halb von... Tagen vom
Grenzübertritt ab
Grenzübertritt ab erfolgen.
Stockholm den 6. JULI 1944

Deutsche Gesellschaft

Wenger
(Unterschrift)

STOCKHOLMS STADS
LANDFLYGPLATS: I BROMMA
UPPVISAT 7/7 1944
POLISEN I STOCKHOLM

aa Cg E.K. vP

Beskickningen i Berlin medd. d.6.12. att följande underrättelser
erhållits från Budapest.

... .. förhållandena mycket lugnare i

NGL. UTRIKES

Telegram

STOCKHOLM den 2 12 1944

GB
... .. transaktion f. Wallenberg

MUD från Kungl. Maj:ts Beskick-
ning i Budapest den 27/11 1944
kl. 1720. Anlände den 28/11 kl.
1040.

Original se HP 21 Eu

1.12.44.skr. Sthlms Ensk.bank.

INK. UTRIKES DEPT		
D. No 8:10 / 541		
28.11.44		
AVD.	2	MAL
		Row

541 .....2.....

Telefon 2/12   Secundo. Wallenberg vore tacksam om fyra månaders
lön utbetalades på privatkonto i Schweizischer
Bankverein, Zürich.

Danielsson

Lidag ut p.m.

R.W. använde för sin hjälpsöktjänst; Under 1944
medel ställde till honom följande av American Joint Distribu-
tion Committee. J. S. Skous. Enskilda Bank insatte i en
för ändamålet i R.W:s namn öppnat specialkonto
hösten 1944 sådana medel till ett belopp av c:a kronor
250:000. En del av dessa medel överfördes på R.W:s
order till konto hos Schweizerische Bankunion.

Kursen var hösten 1944: 4,15 sh. 4,18 kronor för 1 dollar

L. O. M. S.

Delges:

Chef DOK
Daniel Backman, DOK/ARK ✓
Lage Olsson, EI

Ex till:

Von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC
Olson, EI/ESK
Foyer, EC
Berger, Washington
Amb. Moskva
Amb. Budapest
17-01-10

Raoul Wallenbergs kabinettspass och utrikesresor
1941-1942

Sammanfattningsvis kan följande utläsas av i Utrikesdepartementets och Berlin-legationens arkiv påträffade handlingar i ovan angivna ärende. Kopior bifogas.

Utrikesdepartementet utfärdade Raoul Wallenbergs kabinettspass den 10 oktober 1941 på hans ansökan samma dag. Wallenberg motiverade sin ansökan med att han avsåg resa till (den icke-ockuperade delen av) Frankrike, där hans företag, Mellansvenska Handels AB, för Statens Hästexportberednings räkning skulle förhandla om export av svenska ardennerhästar "mot kompensation till viss del i varor", i ett annat brev konkretiserat till "gummiringar". Den 11 november meddelade tyska Stockholms legationen att Wallenberg vägrats den för Frankrike-resan nödvändiga tyska genomreseviseringen. På en förnyad svensk framställning i visumfrågan den 3 december finns inget tyskt svar dokumenterat, men av stämpel i passet framgår att visering beviljats den 24 december 1941 och därefter ytterligare två gånger, den sista den 22 oktober 1942. Av stämpelarna kan man vidare bl.a. erfara, att Wallenberg utreste genom Tyskland och Schweiz till Frankrike 27 december 1941, 11 februari 1942 och 23 oktober 1942, att han den 10 februari 1942 erhöll ungerskt uppehållsvisum, att han lämnade Frankrike sista gången den 5 november 1942 och att den sista inresan på kabinettspasset ägde rum via Helsingör-Helsingborg den 8 november 1942. Den 13 maj 1943 avslog Utrikesdepartementet en ny ansökan från Wallenberg två dagar tidigare om kabinettspass, denna gång för två resor, "dels till Ungern, Bulgarien och Turkiet, dels till Argentina i bägge fallen för att inköpa livsmedel".

Den dokumentation, som efter synnerligen sorgfälliga undersökningar har påträffats, ger inga belägg för att Wallenberg haft andra syften med resorna än dem

han uppgav för att få kabinettpasset 1941, d.v.s. hästhandel och viss import. Att kabinettpass utställdes är helt i linje med då gällande praxis. Utrikesdepartementet utfärdade kabinettpass för svenskar, som reste utomlands i offentliga uppdrag men inte var anställda i utrikesförvaltningen. Numera får denna kategori vanligen tjänstepass. Som jämförelse kan nämnas att under samma period, då Wallenberg ansökte om kabinettpass, utfärdades sådana för bl.a. en disponent Båge från Statens Hästexportberedning för hästaffärer i Danmark, för representanter för STAB, SCA, Atlas-Diesel, Svenska Sill- och Fiskimportföreningen, Svenska Pappersbruksföreningen m.fl. eller enskilda affärsmän som en direktör Stampe eller personer som svenska lektorn i Paris, alla för resor i "det nazistiska Europa" i ärenden som bedömdes viktiga för den svenska beredskapen i olika hänseenden. (UD:s dossier P 90 F)

Giltighetstiden för Raoul Wallenbergs kabinettpass utlöppte (efter förlängningar) den 31 december 1942 men han återlämnade det först, när han ansökte om ett nytt 1943. Det införlivades då med protokollets passsamling och är numera inlagt i volym 1 av P 2 EuI. Passet har veterligen aldrig tidigare begärts utlämnat till offentligheten. Resorna 1941-1942 har (till nu?) inte ansetts ha något samband med hans försvinnande i Ungern 1945 och efterspaningarna därefter av honom i Sovjetunionen. Några hinder för utlämnande av passet skulle inte ha förelegat.

Sven Johansson

Deutsche Gesandtschaft

- D 34 II -

*Am 11.11.41
Raoul Wallenberg
14. Min. Wagnard*

39

INK. UTRIKES DEP:T		
D. No:	192/1210	
13 NOV. 1941		
AVC.	CR.	MR.
P	89	P

Verbalnote.

Q

Die Deutsche Gesandtschaft bedauert, dem
eing. Kgl. Schwedischen Ministerium des Äussern auf die
gefällige Verbalnote vom 10. Oktober d.Js. mitteilen
zu müssen, dass dem Antrag des Herrn Raoul Wallenberg.
auf Durchreise nach Frankreich und der Schweiz aufgrund
der ergangenen Entscheidung der innerdeutschen Stelle
nicht entsprochen werden kann.

Stockholm, den 11. November 1941

11.11.1635

An das

Kgl. Schwedische Ministerium des Äussern

S t o c k h o l m

MELLANEUROPEISKA HANDELS A.-B.

TELEGRAM:
MEROPA

60 85 05
61 16 35

TEL. XXXXXX
STOCKHOLM

Strandvägen 7 A,

den 14 november 1941. RW/hmm

Kungl. Utrikesdepartementet
S t o c k h o l m

INK. UTRIKES DEPT		
D. No	174	2463
15 NOV 1941		
AVD.	GR.	MAJ.
P	89	P

Betr. kabinettspass nr 689 av 10/10 1941.

Åberopande ~~Baron Rappas och undertecknads~~ telefonsamtal
i går få vi beträffande det förvägrade tyska Sichtvermerk
för Schweiz och Frankrike anföra följande.

Undertecknad har för avsikt att resa till Frankrike
genom Schweiz för att förhandla med den franska organisa-
tionen Groupement d'Importation et de Répartition des Chevaux
de Service, des Chevaux de Boucherie et des Viandes Hippo-
phagiques, Vichy, beträffande försäljningen av svenska
ardennerhästar. Härvid stödja vi oss på ett avtal om inköps-
option mellan oss och Statens Hästexport-Beredning.

Vidare skulle förhandlingar föras om inköp av kompensa-
tionsvara till Sverige. Beträffande affärens uppläggning
föreligger samförstånd mellan de berörda svenska myndigheter-
na och oss.

Den tilltänkta hästexporten utgöres av sådana hästar,

*Handläggning av
i inkommande
sak till
till utrikes
departementet
den 14/11/41*

*Handl. Mellan
Lagergren
Nr. 5771.*

*f. 4.8.12
L. Lagergren*

23/11/41

14/11 1941.

Kungl. Utrikesdepartementet, Stockholm.
-----

för vilka de tyska uppköparna ej hava intresse. Vi kunna vidare nämna, att vid en ganska likartad affär mellan Ungern och Frankrike de tyska myndigheterna synas på allt sätt hava understött transaktionen. De hinder, som nu rests mot den svenska affärens genomförande därigenom att Sichtvermerk icke lämnats, hava därför kommit som en överraskning för oss.

Statens Hästexportberedning anmodade på sin tid skriftligen Lantbruksattachén Bågenholm i Berlin att stödja undertecknads ansökan om Sichtvermerk.

Undertecknad är icke medveten om någon personlig omständighet, som skulle göra hans resa genom Tyskland mindre önskvärd ur tysk synpunkt.

Som referenser får undertecknad angiva i Tyskland: Graf och Gräfin von Plauen, Schloss Wiesenburg, Mark, i Sverige: Direktör Sven Salén, Frihamnen, Stockholm, samt Bankdirektör Jacob Wallenberg, Stockholms Enskilda Bank AB.

Vi tacka i förväg för Utrikesdepartementets hjälp och teckna

högaktningsfullt
MELLANEUROPEISKA HANDELS AB

J. Wallenberg

KUNGL. UTRIKES
DÉPARTEMENTET Re.

Normal N:o 2

STOCKHOLM 27 nov. 19 41		
N:o 64		1 BL.
INK. D. N:o 174/2463		
AVD. P	GR. 89	MÅL. P

U. n.

Broder,

Med översändande i avskrift av en skrivelse den 14 inne-
varande månad från Mellaneuropeiska Handels A.-B. rörande vägrad
tysk visering för herr Raoul Wallenberg ber jag på begäran av
Utrikesdepartementets handelsavdelning få anhålla, att beskicknin
benäget ville söka åstadkomma en ändring i beslutet. Jag ber att
få tillägga, att om resan ej kan ske före c:a tre veckor har
handelsavdelningen icke längre något intresse av saken.

Rappe

Passuppgifter:

Herr Raoul Wallenberg, född i Lidingö 4.8.1912
Kabinettspass N:o 689 den 10/10 1941
Fragebogen Nr 5171.

Herr Legationssekreteraren Friherre von Otter,

B e r l i n.

MELLANEUROPEISKA HANDELS A.-B.

TELEGRAM:
MEROPA

Strandvägen 7 A, 67 07 95
TEL. MELLAN
MELLANEUROPEISKA
STOCKHOLM

den 24 december 1941. RW/hmm

OK
Sekreterare Belfrage
Kungl. Utrikesdepartementet
S t o c k h o l m

IN. UTRIKES DEPT	
D. 174	3215 a
27 DEC. 1941	
P 89	P x x II

P 89 P x x III / 32.

e. u. f.
Vi tacka för den vänliga hjälpen i avseende på
Rosene
direktör Wallenbergs resa till Frankrike.

Högaktningsfullt
MELLANEUROPEISKA HANDELS AB

Rosene

4

10/10.

TEL. KTHHKK
DABODDVSIGKK
STOCKHOLM

8

den 10 oktober 1941. RW/bmm

21

174 1854

S t o c k h o l m .

P 70 F

ang. kab.-pass f. R. Wallenberg

"Statens Hästexportberedning, som hyser intresse för
"export av svenskfödda ardennerhästar till Frankrike
"mot kompensation till viss del i varor, vill härigenom
"intyga, att Beredningen i sådant syfte inlett för-
"handlingar med Mellaneuropeiska Handels Aktiebolaget
"i Stockholm, vilket aktiebolag alltså är förhandlings-
"berättigat i denna angelägenhet. Hästexportberedningen
"räknar härvid med samtliga vederbörandes största möj-
"liga tillmötesgående mot bolaget.
" Stockholm den 9 oktober 1941.
" Statens Hästexportberedning
" Gösta Liedberg Lennart Idén "

För Utrikesdepartementets vänliga bistånd bedja vi i förväg få tacka och teckna

högaktningsfullt
MELLANEUROPEISKA HANDELS AB

Rothenberg

Ang. kabinettskan:

I samma volym som LW: parat omtalade
befinner sig sådana som nästsedat 1941 för
om Mahesh, Sitt och Kishimpacharjaneer för
som här Finland här inkom här

für Litauen für maliederisch
i Finland, die Umwelt (SIK)
für also hier Finland, ang wichtige
Lernener, der Pyg, Ables-Beine
also Cus. europe, ¹⁰lehren Stellen
Auchten und Sachtone, in halt
hier Finland, Monaca etc etc

MELLANEUROPEISKA HANDELS A.-B.

TELEGRAM
MEROPA

TEL 167 22 63
167 22 64

STRANDVÄGEN 7 A
STOCKHOLM

den 11 maj 1943. RW/nd

Irreksamt! CDe

*nej!
meddelats W.
13/5 lse*

*Ungern från Ungern vidkommande
boken i Ungern vidkommande*

*ib Kungl. Utrikesdepartementet
Ceremoniåren,
Stockholm.*

pan + saml.

220 2900

P190 F

Härmed får jag översända mitt kabinettpass nr 686. Jag
får övrigt anhänga antingen att detsamma förlänges om möjligt
till slutet av detta år eller också att ett nytt pass utfärdas.
Det senare kanske vore att föredraga, då det nuvarande passet
är fullt av stämplat. Jag avser att företaga 2 resor, dels till
Ungern, Bulgarien och Turkiet, dels till Argentina i bägge fallen
för att inköpa livsmedel.

Högaktningfullt

R. H. H. H.

Vad säger H. avd

lets.

1. Resor Ungern etc. ?

2 - Argentina ?

STATENS
ÄSTEXPORTBEREDNING

Adr.: Kungl. Lantbruksstyrelsen
STOCKHOLM 16

TELEFON 234620
POSTGIRO 159610

23/10

K. K. DAI:TS BESK. BERLIN		
D. No	14/669	
22 OCT 1941		
P	89	F

Herr Envoyén m.m. A. Rickert,

Kungl. Svenska Beskickningen,

B e r l i n.

Herr Minister.

Härmed får jag å Statens Hästexportberednings vägnar äran anhålla, att från Svenska Beskickningens sida måtte vidtagas de åtgärder, som stå till buds för att erhålla genomresetillstånd genom Tyskland till Schweiz och/eller Frankrike, icke ockuperade delen, för Direktören R. Wallenberg. Denne står i begrepp att företaga en resa för att möjliggöra viss export av hästar till Frankrike och viss import därifrån av gummiringar, vilken affär handlägges av oss enligt statligt uppdrag.

Ett brev i saken från Direktör Wallenberg bifogas. Stockholm den 20 oktober 1941.

Med största högaktning

Lina Kierberg

UD P 70 F 51/6

1941

P 89 P 23

50

MELLANEUROPEISKA HANDELS A.-B.

TELEGRAM:
MEROPA

60 85 05
61 16 35
TEL. 130933
STOCKHOLM
Strandvägen 7 A,

den 14 oktober 1941. RW/hmm

Statens Hästexportberedning

S t o c k h o l m

Under hänvisning till dagens sammanträde få vi härmed framföra vårt tack för Beredningens vänliga löfte att vara undertecknad behjälpliga med anskaffande av tyskt genomresevisum.

De uppgifter, som i detta sammanhang torde böra tillställas svenska legationen i Berlin är som följer:

kabinettpass nr 689, utfärdat den 10/10 1941 för direktör Raoul Gustaf Wallenberg, född Lidingö, Schweden, 4/6 1912.
Fragebogen No. 4676.

Högaktningsfullt
MELLANEUROPEISKA HANDELS AB

R Wallenberg

KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN

Normal N:o 2

Nr. 1011/1941.

nomresevisum till
veiz för dir. R.G. Wallenberg

BERLIN		19
N:o 1011	XI	BIL.
INK. D. N:o		14/669
AVD. P	GR. 89	MÅL F

V e r b a l n o t e .

Die Königl. Schwedische Gesandtschaft beehrt sich hierdurch, um die gütige Vermittlung des auswärtigen Amtes ergebenst zu bitten, damit das Visumgesuch - Fragebogen Nr. 4676 der Deutschen Gesandtschaft in Stockholm - des schwedischen Staatsangehörigen Herrn Direktor Raoul Gustaf Wallenberg einer baldigen und wohlwollenden Prüfung unterzogen werde. Herr Direktor Wallenberg begibt sich im Auftrage der staatlichen Pferdeexportkommission nach der Schweiz, evtl. auch nach Frankreich, um Verhandlungen mit den dortigen Behörden über gewisse Export- und Importfragen zu führen.

Herr Wallenberg ist am 4. August 1912 in Lidingö (Schweden) geboren und ist Inhaber des Ministerialpasses Nr. 689, ausgestellt am 10. Oktober 1941 vom Königl. Ministerium des Kasseern in Stockholm.

Berlin, den 23. Oktober 1941.

3 Auswärtige Amt.

Habe als Besitzer Gebührens 689 Lichtbrenner
Reise nach Schwitz Frankreich beauftragt deutsche
Fregatbr. Nr. 46/76 Auftrag trotz internationalen
Landwirtschaftliche Attache Bogenshottin Berlin
abgelehnt. Bitte die Bogenshottin füllend nehmen
Worte auszufinden und selbst zu
meinen gesunden bei zuständiger Behörde
zu intervenieren. Reise wegen schwedische
Ardennerpferde für welche deutsche
Zinkäufer keine Interesse haben. Gegen
Kompensation nach Frankreich verlaufen
Schwedische Behörde unterstützt das
Geschäft. Fürstlicher 3 Kr. von Pferden
aus Ungarn nach Frankreich wurden
von Deutschl. unterstützt.

R. W. Heropa

anw. st. v. Karl Wackerbarth
7. Februar Plauen 15. II.

KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN

Normal N:o 2

genomresevisum till Schweiz
för dir. Wallenberg

BERLIN		
N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 89	MÅL. F

N o t i z.

Diesseitige Verbalnote vom 23. Oktober 1941 - Nr. 1011/1941 .
betreffend Durchreisevisum nach der Schweiz für den schwedischen
Staatsangehörigen Herrn Direktor Raoul Gustaf Wallenberg, der sich
im öffentlichen Auftrage der staatlichen Pferdeexportkommission
reist.

Berlin, den 19. November 1941.

UNGL. UTRIKES
EPARTEMENTET

Stockholm den 27 november 1941.

1 bil.

Personalavdelningen

INK. K. MAJETS DESK. BERLIN		
D. No 3/2627		
28 NOV. 1941		
ER	NOV.	MAJ.
P	89	F

Broder,

Med översändande i avskrift av en skrivelse den 14 inne-
varande månad från Mellaneuropeiska Handels A.-B. rörande vägrad
tysk visering för herr Raoul Wallenberg ber jag på begäran av
Utrikesdepartementets handelsavdelning få anhålla, att beskickning
benäget ville söka åstadkomma en ändring i beslutet . Jag ber att
få tillägga, att om resan ej kan ske före c:a tre veckor har
handelsavdelningen icke längre något intresse av saken.

*Min tillgivna
Lennart Rapp*

Passuppgifter:

Herr Raoul Wallenberg, född i Lidingö 4.8.1912
Kabinettspass N:o 689 den 10/10 1941
Fragebogen Nr 5171.

Herr Legationssekreteraren Friherre von Otter,

B e r l i n.

Avskrift.

MELLANEUROPEISKA HANDELS A.-B.

Strandvägen 7 A, Stockholm
den 14 november 1941.

Kungl. Utrikesdepartementet,

Stockholm.

Betr. kabinettspass nr 689 av 10/10 1941

Åberopande telefonsamtal i går få vi beträffande det förvägrade tyska Sichtvermerk för Schweiz och Frankrike anföra följande.

Undertecknad har för avsikt att resa till Frankrike genom Schweiz för att förhandla med den franska organisationen Groupe-ment d'Importation et de Répartition des Chevaux de Service, des Chevaux de Boucherie et des Viandes Hippophagiques, Vichy, beträffande försäljningen av svenska ardennerhästar. Härvid stödja vi oss på ett avtal om inköpsoption mellan oss och Statens Hästexport-Beredning.

Vidare skulle förhandlingar föras om inköp av kompensationsvara till Sverige. Beträffande affärens uppläggning föreligger samförstånd mellan de berörda svenska myndigheterna och oss.

Den tilltänkta hästexporten utgöres av sådana hästar, för vilka de tyska uppköparna ej hava intresse. Vi kunna vidare nämna, att vid en ganska likartad affär mellan Ungern och Frankrike tyska myndigheterna synas på allt sätt hava understött transaktionen. De hinder, som nu rests mot den svenska affärens genomförande därigenom att Sichtvermerk icke lämnats, hava därför kommit som en överraskning för oss.

Statens Hästexportberedning anmodade på sin tid skriftligen Lantbruksattachén Bågenholm i Berlin att stödja underteckna

ansökan om Sichtvermerk.

Undertecknad är icke medveten om någon personlig omständighet, som skulle göra hans resa genom Tyskland mindre önskvärd ur tysk synpunkt.

Som referenser får undertecknad angiva i Tyskland:

Heraf och Gräfin von Plauen, Schloss Wiesenburg, Mark, i Sverige Direktör Ivan Salén, Frihamnen, Stockholm, samt Bankdirektör Jacob Wallenberg, Stockholms Enskilda Bank AB.

Vi tacka i förväg för Utrikesdepartementets hjälp och teckna

Högaktningsfullt

MELLANEUROPEISKA HANDELS AB

/undert./ R. Wallenberg

KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN RvE/BH. Normal N:o 2

ig.. visum för dir. Wallenberg.

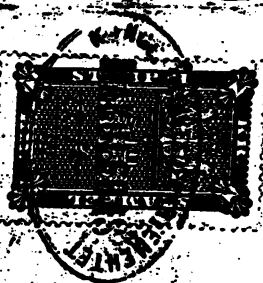
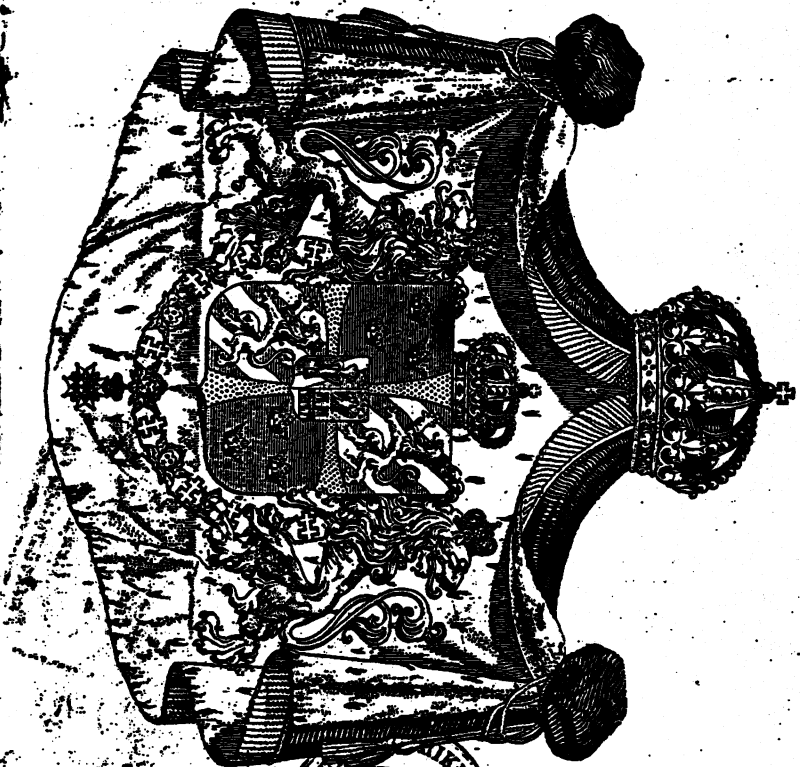
BERLIN		19
N:o // 34:2	<u>XI</u>	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 89	MÅL. 7

Aufzeichnung.

Der in der diesseitigen Verbalnote vom 23. Oktober d.J.
- Nr. 1011/1941 - erwähnte Direktor Wallenberg hat sich nochmals
an die Gesellschaft gewandt, um zu erfahren, ob und wenn ein
deutscher Durchreisegesichtvermerk für ihn zu erwarten wäre. Herr
Wallenberg wird sich durch Deutschland und die Schweiz nach
Frankreich begeben, um mit der französischen Organisation "Groupe
ment d'Importation de la Répartition des Chevaux de Service, des
Chevaux de Boucherie et des Viandes Hippophagiques Vichy, zu
verhandeln. Er muss unbedingt innerhalb 14 Tage die Reise antreten,
da sonst die Reise zwecklos wird.

Berlin, den 3. Dezember 1941.

No 689

Protokoll
1911.

Nr 308.
Grief für Seine
aus Schweden bei ihm
20. Juni 1912.
Stockholm den 22. August
1911.

Herrn Majors

tille Sveriges de de. Minister för Utrikes Affärer

annatals alla vederbörande att lata förse att

direktionen för Sociala Försäkringen

ntandlet

hitt och skindat färdigt samt komma
i handelse av skinn

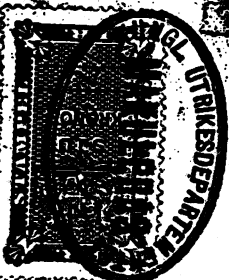
Stockholm den 10 oktober 1941

Myndighetens

Myndighetens namn

General

Myndighet

1941

Enligt utgående

av Skatteverket den 16 September 1942

Bergensströms
Perneri

Aterstalles efter rensans slut

20/12 41
Mare 11/2 42
23.10 42
M6

19 42
24/12-41
8/2 42

02/11/00

6. 11. 1917
 Bremfesteinigung
 21. Flugb. Brdtemp. 11. 2. 4

124 42. 13-12 E

2. MIR 21942

Lehrungsamt Berlin-Mitte
Stellenstelle für Musiklehrer

[illegible]

5. FÉV. 1942
M. J. J. J.

DEPT. OF THE ARMY
 WASHINGTON, D. C.
 FEB - 7. FEB 1942

~~CONFIDENTIAL~~

Sale Dec 23/12 41

Sale 400: -
180 400: -
180 400: -

Deutsche Grenzpolizei
Luftgau-Bahnhof
30.08.41
DEZ 1941

Problemlösung Nr. 3906

Galt 3.90

Durchreisepass
Nr. 3906
Galt 3.90
Der Reisende ist berechtigt, das Reichsgebiet zu durchqueren, ohne Aufenthalt zu machen, und die Grenzpolizei zu passieren. Die Reise ist für den Reisenden kostenlos. Die Reise ist für den Reisenden kostenlos. Die Reise ist für den Reisenden kostenlos.

STOCKHOLM
POLISEN 810000

DEZ 1941
POLISEN 810000

Departement - Vignette

SCHWEIZERISCHE
EIDGENOSSENSCHAFT
Nr. 133.2/41 Nr. Bern
VISUM
Zweck: Reise
Aufsicht: ...

Ein- & Ausreise über:
Dübendorf od. St. Gallen
Zweck: Reise
Aufsicht: ...
Für die Schweiz, Gesamtschiff in Stockholm
den 13. Okt. 1941

Der Kanzler
Alfred Willi
28.12.41

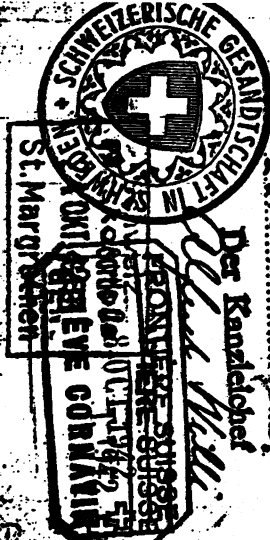
Lausanne
31.12.41

10.12.41
VISA d'ENTREE
jusqu'au 31.12.41
Valable pour un seul voyage
et un séjour en France
de deux mois (2)
à dater du passage à la frontière française.
Motif du voyage: ...

Le Secrétaire-archiviste de la Légation
Rait à ...
10.12.41

COOPERATION SUISSE

Bar
Vor dem 2.2.1942: 17.4.42. Derzeit: 1942
Gebühr: ...
Für die Schweiz, Gesandtschaft in Stockholm
22. Okt. 1942

M. Paul. Gysel. Nally. Egypte
Genet de France à ...
VISA d'ENTREE
utilisable pour le franchissement
de la frontière
jusqu'au 15 novembre 1942
Valable pour un seul voyage
et un séjour en France
do (3) fois ...
à dater du passage à la frontière française.
Motif du voyage: ...
Signature: ...
Date: 10.10.42
Signature: ...
Date: 10.10.42

Signature: ...
Date: 10.10.42
Signature: ...
Date: 10.10.42

ZONICO, Bureau
Office Central d'Industrie
Signature: ...
Date: 10.10.42

Passagier Nr. 3466
Galt: 2.40
Durchreiserecht
Signature: ...
Date: 10.10.42

Signature: ...
Date: 10.10.42

Signature: ...
Date: 10.10.42

Deutsche Grenzpolizei
Signature: ...
Date: 10.10.42

DEUTSCHE GRENZPOLIZEI
Signature: ...
Date: 10.10.42

Deutsche Grenzpolizei
Signature: ...
Date: 10.10.42

DEUTSCHE BANK
Signature: ...
Date: 10.10.42

Deutsche Grenzpolizei
Signature: ...
Date: 10.10.42

DEUTSCHE BANK FILIALE STUTTGART

Danmark direkte fra Tyskland.

Udfærdiget i Forbindelse med

Durchlasschein-Nord Nr. 12603

i Henhold til alm. Bemyndigelse.

Pasindehaveren har ikke Ret

til at passere eller opholde sig

i Sikkerhedsområdet i Jylland.

Translation:

Via à l'arrivée

jour autorisé au - 5 NOV 1942

- 2 NOV. 1942

Génève, le

OFFICE CENTRAL POUR L'ECONOMIE

DE GUERRE

Adressé : coupons de repas

cartes alimentaires

utilités de savon

points de textiles

points de chaussures

non renouvellable jusqu'au 1.11

GÉNÈVE, le 2.2.1942

Serv. de l'Économie

Sejour autorisé au - 1 NOV. 1942

Génève, le 27 OCT. 1942

Handl.

Anmeldung bei der Ortspolizei

innerhalb 24 Stunden obligatorisch

SCHWEIZERISCHE
EIDGENOSSENSCHAFT

Nr. 1637/42 N. Bern

Doppelbeweis - VISUM

Stellung zur Einreise in die Schweiz

Zahl der Einreisen: Zwei

Dauer: acht Tage

Aufenthaltsort: zwei

Zweck: Divulsiere nach

Frankreich & zurück mit

8 Tages Aufenthalt

St. Margrethen

FRONTIÈRE SUISSE
1 NOV. 1942
GENÈVE CORNAVILL

8 NOV 1942
FOLGEN DER
EINREISE

Berlin, den 4/11 1942

Erster Gemeindeführer

hoid i Danmark + 2 Dage paa

Erster Gemeindeführer

Tiden inden 07/11 - 17/11 1942

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

Genneindrejse i Danmark

*We the undersigned,
Minister for Foreign Affairs of this
Majesty the King of Sweden etc. etc. etc.
hereby request all civil and military authorities
to permit safety and freely to pass*

Coupons
d'entrées

SCHWEIZ

*and many of us to give
all support*

Traduction:

Revue

Le nom
de la Majesté de Roi
de Suède &c. &c.
Nous, Son Excellence des Officiers d'Armées
suons et requérons toutes les autorités civiles
et militaires de laisser passer librement

Le Commerce (Roue d'Export),
surtout pour les
passant à l'étranger.

Uebersetzung:

Se. Majestät des Königs
von Schweden &c. &c.
Minister der Armee
Ingelegenheiten

verpflichten alle Civil- und Militär-Behörden

den freien Handelsverkehr
insbesondere den Durchgang
von Waren (Roue d'Export)
zu erleichtern und zu beschleunigen.

et de lui donner, au cas de notation au
besoin

Traité de Stockholm le 10 Octobre 1911.

Signé: O. De la Roche

Chef de Section

Made public le 31 Decembre 1911

Quelques jours plus tard, le 31 Decembre 1911.

pour une enquête, ainsi que, si possible,
toute information sur le point de vue des
autres, par exemple

Stockholm, le 10 Octobre 1911

Exp.

Encl. O. De la Roche

Attestation

Stockholm, le 10/10/1911
Le Ministre des Affaires
étrangères a l'honneur de vous
adresser ci-joint, en vertu de
la loi du 10/10/1911, le
rapport que vous lui avez
présenté, ainsi que les
documents qui l'accompagnent.

Schönberg

Stockholm, le 10/10/1911
Le Ministre des Affaires
étrangères a l'honneur de vous
adresser ci-joint, en vertu de
la loi du 10/10/1911, le
rapport que vous lui avez
présenté, ainsi que les
documents qui l'accompagnent.

Schönberg

SVERIGES AMBASSAD
PARIS

1997-01-06

SID 1 (1)

Avd.	Grupp	Mål
P	2	Eu I

CH
M

UTRIKESDEPARTEMENTET

Till: EC (Hallqvist)

Re Förslag om Raoul Wallenberg-pris
1996-12-11

Två framstående personer med vid MR-profil är
Simone Weil och Jean-François Deniau. Båda har förstås
också kontakter med finansvärlden men är ej direkt
knutna härtill.

BERNER

Ambassaden Paris 1997-01-06.

Avsant:

DAVID MATAS

BARRISTER & SOLICITOR

Overlaid on Hans Magnusson
1997-01-13
re Raoul Wallenberg
a.a. / Jo
97
90-01-06
P 2 Eu 1
R 18 Wallen

Mr. Andrew Limb
Office of the Public Service
Room 421
70 Whitehall
London
United Kingdom
SW1A 2AS

Ek till:

19 December 1996

von Dardel
Carl Persson
Hallqvist, EC
Olson, EI/EREK

Foyer, EC
Amb Moskva
Amb London
Amb Ottawa
Exp. 97-01-15

Dear Sir:

I would be interested in any information in your records about:

- a) Raoul Wallenberg;
- b) the impact of the activities of the Wallenberg companies during World War II on the mission of Raoul Wallenberg in Budapest, Hungary;
- c) any link between Raoul Wallenberg and the Wallenberg companies on behalf of the Allies;
- d) British discretionary oversight related to the activities of the Wallenberg companies during World War II;
- e) World War II Ministry of Economic Warfare files related to Sweden;
- f) World War II Ministry of Economic Warfare files related to Hungary;
- g) files about either Hungary or Sweden under the classification "Safe Haven: Neutral Trade Department";
- h) debriefings of Greville Wynne;
- i) records of conversations and memoranda between Winston Churchill and Franklin Delano Roosevelt that relate to Raoul Wallenberg or to the mission of Raoul Wallenberg in Budapest;
- j) the C Bureau Allied Swedish network during World War II involving Lieutenant William Denham;
- k) an Allied mission to Hungary involving a separate peace with the Allies that mention either Raoul Wallenberg or Per Anger; and
- l) a "liquidatsia" about Raoul Wallenberg in files relating to KGB defector Gordevsky.

The Government of Canada is funding research I am doing to determine the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg. With this letter I enclose a copy of a press release about the involvement of the Government of Canada in this research. I believe that the information I have requested will be useful in determining the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg.

SECOND FLOOR
205 EDMONTON STREET
WINNIPEG, MANITOBA
R3C 1R4

TEL: (204) 944-1831

FAX: (204) 942-1494

The reason why some of the information requested is self evident. Other requests may need explanation.

Greville Wynne was a British spy sentenced by the Soviets in 1963 to eight years in prison, but then exchanged a year later for a Soviet spy, Konon Molody. John Bierman in his book about Raoul Wallenberg titled "Righteous Gentile" recounts, at page 173, that Wynne recalled in 1980 (presumably to Bierman) an exchange in Lubianka prison in 1963 with a prisoner who identified himself as Swedish. Once Gwynne returned from the USSR in 1964, he would have been debriefed by the British government. That debriefing may contain more detailed information about this exchange.

There was a decision by the Soviets about Wallenberg in 1947 called a "liquidatsia". This decision has been interpreted variously as a decision to liquidate Wallenberg or, what I consider more likely, a decision to obliterate all traces of Wallenberg in the Soviet records. Information the British obtained from KGB defector Gordevsky may include details of this "liquidatsia".

There is, of course, no end of theories about Wallenberg, what happened to him and why. The only answer to all of the theories is hard facts. Because some of the theories revolve around what Wallenberg was doing and for whom before he was captured, the facts that must be ascertained include those about his activities before he was captured.

Some of the information requested is directed to ascertaining these sorts of facts. Raoul Wallenberg's disappearance and what I consider to be the half hearted efforts of the West to have him released are a downward trajectory which can only be explained by his upward trajectory before his capture.

The US News and World Report published an article on May 13, 1996 suggesting that Raoul Wallenberg was operating as an American spy in Budapest under Swedish consulate cover. In one sense, whether Wallenberg was a spy or not may not matter, since the paranoic Stalinist system of the Soviet Union after the War would have thought of him as a spy, even if he was not.

In another sense, it may matter a good deal. The West may not have put every effort it could have done into releasing Wallenberg because exerting that effort would have resulted in acknowledging the extent of Wallenberg's complicity in the West's intelligence activities.

Lieutenant William Denham, as I understand it, was part of an Allied Swedish intelligence network during World War II. If Wallenberg was doing intelligence work for the Allies, his name and his work would presumably show up in the network files.

The Wallenberg family companies were involved in supplying the Nazi

war effort. One source of information about that involvement is the fourth chapter of the book by Elinore Lester titled "Wallenberg: The Man in the Iron Web". An obvious line of inquiry is the connection between Raoul Wallenberg's involvement with the Allies and the involvement of other family members with the Axis. Was Raoul's involvement with the Allies some form of quid pro quo from the family?

After the War broke out Marcus Wallenberg, cousin to Raoul, became head of the Swedish trade mission to Great Britain. Jacob Wallenberg, brother of Marcus, became head of the Swedish trade mission to Nazi Germany. Was Raoul's involvement in Hungary part of a Wallenberg family effort to maintain overall neutrality by helping all sides at once? Several of the records requested attempt to get at information that would answer these questions.

British intelligence in Europe during the War was sophisticated and detailed. Although the position of Raoul Wallenberg in Budapest was financed by the War Refugee Board, an American entity set up by executive order of President Roosevelt to save potential victims of Nazi persecution, the functioning of Wallenberg in Budapest must have inevitably appeared in British war time records. Those records needs to be made public if we are to explain fully the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg.

There is a joint Swedish Russian working group on the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg. The chair is Hans Magnusson, currently Swedish ambassador to Riga, Latvia. I met with Ambassador Magnusson on November 15 in Riga.

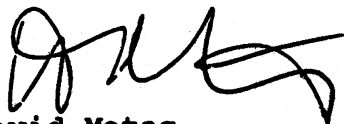
The working group is planning to release its report in early 1997. From my conversations with Ambassador Magnusson, it is my understanding that this report will be final, in the sense that the working group does not intend to issue another report, but also interim, in the sense that it will leave unanswered questions.

My own work is an attempt to both complement and supplement the forthcoming working group report. I may be able to garner information or pursue avenues of inquiry that the working group was unable to do. Further, I wish to propose a program of action to complete the work of investigation beyond the working group report.

I appreciate that some of the materials I have requested may be voluminous. It may be impractical to copy the materials, even if they are located and publicly accessible. It is currently my intention to be in London from February 12th to 19th on other business. I would propose during that period to examine these materials on site, if that is possible.

This request is being made under the U.K. Code of Practice on Access to Government Information. I obtained your name from the pamphlet on the Code titled "Open Government" published by the Office of the Public Service.

Sincerely yours,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'DM' followed by a stylized flourish.

David Matas

cc: John Mendelsohn,
Holocaust Education Trust
David Amess M.P.
Ambassador Hans Magnusson

Röda korset

Croix-Rouge Suédoise
Swedish Red Cross
Cruz Roja Sueca

Ex till:

von Dardel Amb Tel Aviv
Carl Persson
Hallqvist, UD EC
Olson, UD EI/ESEK
Magnusson, Amb Riga
Amb. Maskva
exp. 97-01-08

a.a. /

Raoul Wallenberg

De kontakter jag sökt i ärendet har tyvärr dröjt osedvanligt länge. I de dokument och handlingar som SRK har tillgång till ger dock ingen indikation om eller antydningar till att Wallenberg skulle företagit någon annan resa under de sista veckorna i november 1944 än vad som framgår av korresponensen mellan Budapest och UD. Undersökningarna efter Folke Bernadottes försvunna dagbok för den aktuella perioden fortsätter och jag återkommer självfallet om någonting dyker upp.

Med vänlig hälsning och önskan om God Jul

Björn Runberg
Björn Runberg

Datum/Date

1996-12-19

Vår ref/Our ref

Er ref/ Your ref

P 2 EU¹

INKOM

1997-01-1007

UD:s ARKIV

Lage Olsson

Utrikesdepartementet

E1/ESEK

Box 161 21

103 23 Stockholm

CENTRALSTYRELSEN • COMITÉ CENTRAL • CENTRAL COMMITTEE • COMITE CENTRAL

Postadress
Postal address
Box 27316
S-102 54 STOCKHOLM

Gatuadress
Address
Östhammarsgatan 70

Telefon
Telephone
Nat 08-66 55 600
Int +46 8 66 55 600

Telegram
Telegram address
swccros

Telex
19613
swccros s

Telefax:
Nat 08-783 66 92
Int +46 8 783 66 92

Giro:
Gåvor
900 800-4

Datum

1997-01-08

Avd

Grupp

Mål

P

2

Eu I

Ärende

Adress

Text

✓ Ambassaden Bonn
✓ Ambassaden Rom

Från EC. (till Bonn) (till Rom).

Re förslag om Raoul Wallenberg-pris.

Vi ber att få påminna om vår förfrågan enligt ovan om förslag på personer lämpliga att ingå i styrelsen för ett Wallenberg-pris vars instiftande planeras.
Tacksamma för svar snarast möjligt.

CABINET

Avsändningsort

UD-EI/C Sjögren von Sydow

Ärende

Re Avtäckandet av Raoul Wallenberg
statyn i London

Datum

1997-01-08

Dnr

Avd

Grupp

Mål

P

J

Eu I

Adress

Amb London, Grunditz

Text

För Grunditz

Från EI

Re Avtäckandet av Raoul Wallenberg-statyn i London

Departementsledningen har meddelat att det är Pierre Schori som kommer att delta i ceremonin vid avtäckandet av Raoul Wallenberg-statyn i London den 26 februari. Departementet ber att få återkomma om ev önskemål om samtal med brittiska företrädare i samband med detta.

Kungahuset representeras av Prinsessan Christina, Fru Magnusson, vilket meddelats tidigare.

cabinet

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (1) /

1997-01-09

A. Wallberg

UTRIKESDEPARTEMENTET

Avd.	Grupp	Mål
P	2	EW ^I

UD-EC (Hallqvist)

amb Riga (Magnusson)

Re Raoul Wallenberg

amb Riga 1997-01-02

Tack för om Vladimir-besöket m.m. Frågorna rörande Sergey och KGB-dokumentet från 1955 har vidarebefordrats skriftligen till den ryska delen av arbetsgruppen med hänvisning till det brev ambassaden författade i det senare ärendet den 18 juli 1996.

Tacksam i sinom tid erfara vad som avses med formuleringen "...von Dardel, som föreföll benägen foga sig i den överenskommelse ambassaden kan nå med Tatarintsev".

Ambassaden har hittills inte uppfattat att det åligger oss att "uppnå en överenskommelse med Tatarintsev" angående Vladimir-besöket. Som framhölls i vårt kryfax 578 1996-12-20 avvaktar vi instrux från departementet om tidpunkt och delegationens sammansättning för vidare befordran till Tatarintsev.

HIRDMAN

SVERIGES AMBASSAD
TEL AVIV

Handläggare: Boel Evander

T E L E F A X

Sid 1 (1)

Datum	Dnr	Dossierbet
1997-01-09	5 ✓	

Handwritten: G.A.
Boel Evander

INK. UTRIKESDEP.

D.No

1997 -01- 10

AND

GR.

MA

P

2

Eu'

Handwritten: EC

Till UD-EC2/Hallqvist
Kopia till EI-ESEK, L.Olson

Re. Raoul Wallenberg.

Jerusalem Post har idag en insändare skriven av Max Grunberg, Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee. Grunberg nämner att FN:s nytilträdde generalsekreterare Kofi Annan är gift med en niece till Raoul Wallenberg och att en världsomfattande kampanj igångsatts för att få FN att aktivt forska i Wallenbergs öde. Grunberg ber vidare om donationer för att kunna intensifiera sökandet efter Wallenberg.

Som bekant var Grunberg motorn bakom och sammankallande till det "Raoul Wallenberg Meeting of Ambassadors" som ägde rum i Tel Aviv den 21 maj, 1996. Vid detta möte (se hbr Hyltenius - Magnusson av den 21 maj) föreslog Grunberg bl.a. att FN:s dåvarande generalsekreterare Boutros Boutros Ghali skulle uppmanas att upprätta en undersökningskommitté i Wallenbergfrågan.

HAGARD

Ex till:

Kab. poster.
von Dandel
Carl Persson
Magnusson, RIGA
Amb Moskva
FN-deleg., New York
Raoul Wallenberg -
Försvaret

exp 97-02-06

Adress

Aala House
4, Weizmann Street
64 239 TEL AVIV, Israel

Telefon

095 81 11

Telegram

Svensk

Telex

33 850

Fax

095 81 16

63231001

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

1997-01-03

1 (2)

Kopia:

Amb Lundvik, Budapest
Amb Magnusson, Riga

Ambassadören Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ex till:

von Dardel

Carl Persson

Hallqvist, EC

Olson, EI/ESEK

Foyer, EC

Amb. Moskva

exp. 97-01-15

3/001

INKOM UD			
1997-01-16			
9			
Avd	P	Gr	2
Mål		E. I	

Raoul Wallenberg

Skr 139A 1995-08-25, hbr Hartelius-Magnusson 1996-05-09, hbr Nilsson-Hallqvist 1996-10-21 och 1996-11-05 samt elpost Magnusson-Hartelius 1996-12-29.
(6 bilagor)

a.a. / M
Broder,

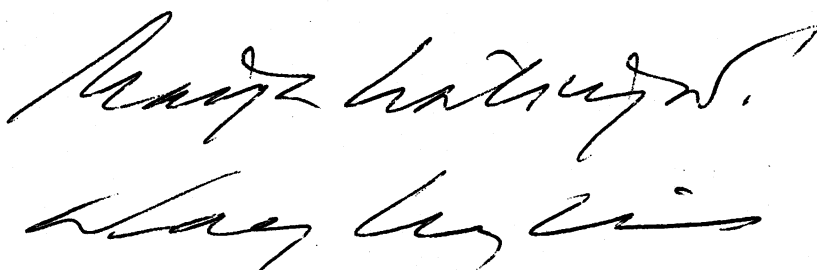
Som en partiell uppföljning av Robin Knights genomgångar av material från brittiska Foreign Office, har jag besökt Public Record Office för en genomgång av doss. FO/188/463. Överlag får jag samma intryck som Robin Knight av de FO-dokument jag läst, nämligen att briterne inte hade någon direkt anknytning till Raoul Wallenberg eller dennes verksamhet. Däremot fanns ett intresse av att rätt noga följa utvecklingen i Ungern samt för de ungerska judarna (bland annat med bäring på Palestina) via Sverige och Wallenberg. Knight har ju för övrigt kommit till samma slutsats som tidigare ambassaden vad gäller den brittiska underrättelse- och diversionstjänsten *Special Operations Executive* (SOE): i dess dokument finns inte ens någon referens till Wallenberg.

Britternas kontakter med Wallenberg gick - som Knight pekar på och som framgår av flera av de bifogade bilagorna - till stor del via exilungraren Wilhelm Böhm. Denne anges av Knight som anställd vid brittiska ambassadens *Press Reading Bureau* (PRB). Av rapporteringsformerna att döma (I PRB-uppteckningar heter det exempelvis att "Mr Böhm informs me..."), var Böhm dock knappast anställd på samma villkor som kontorets briter. Exempel på kontakterna via Böhm lämnas i bilagorna 1 och 2, varvid den senare även berör kontakter med Iver Olsen och vad Wallenberg till Böhm skall ha sagt om amerikansk medverkan (nämns även av Knight).

Det är likaså notervärt - som också Knight uppmärksammar - att britterna från och med sommaren 1944 av UD erhåller avskrifter av en hel del av rapporteringen från legationen i Budapest. Bilagan 6 får illustrera detta faktum; de svenska rapporterna återfinns både i original och i engelsk översättning (alternativt sammandrag) i det arkiverade materialet. Rapporterna överlämnades - förefaller det - främst till sändebudet Mallett - och får av deras relativa andel av arkivmaterialet att döma nog anses utgöra en inte oviktig källa för London om de ungerska judarna liksom om tysk-ungerska och ev. tysk-sovjetiska kontakter.

Hans Magnusson har pekat på Knights uppgift om att Cecil Parrott (PRB) i en liten PM till andremannen W. Montagu-Pollock den 16 september skriver att Wallenberg väntas till Stockholm påföljande vecka samt att han (Parrott) avser ordna ett sammanträffande med honom (bilaga 5). Emellertid återfinns inget i den övriga dokumentationen som bekräftar att Parrott verkligen träffade Wallenberg i slutet av september 1944.

Däremot kan man i sammanhanget notera att britterna i början av hösten 1944 visade ett visst - men ingalunda starkt - intresse av att få träffa den svenske diplomaten. Så kan man exempelvis av ett depeschutkast den 27 juli (bilaga 3) utläsa att britterna erfarit att Wallenberg lär vara på väg till Stockholm, att man tar för givet att denne skall vara meddelsam gentemot dem samt att ambassaden i Stockholm ber Foreign Office att för såvitt intresse för kontakt föreligger förse ambassaden med de frågor man vill ha besvarade. Svarstelegram eller -skrivelse från London återfinns dock ej. I en marginalanteckning den 28 juli till en PRB-promemoria av den 27 juli noterar dock Mallett att "*I asked Boheman. He did not know that W. was returning & was surprised to hear it. If true, he promised to put us in touch with W.*" (bilaga 4). Men, som sagt, inget i materialet pekar på att en direktkontakt verkligen etablerades - kanske blev man tillfreds av de rapporter som erhöles via svenska UD?

Dag Hartelius

Reference:-		PUBLIC RECORD OFFICE		1		2		3		4		5		6	
FD 188/463															
COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION															

Blac. 1

from: Hungary

27/5/44

Mr. Pollock

Mr. Böhm informs me that in a letter written by M. Raoul Wallenberg from Budapest on July 18th it is stated that the internment camps which had been established between the Danube and the Tisza no longer exist. The interned have been transferred to Germany. Hitherto it was not known that any Jews other than those from the camps east of Tisza and from North Hungary - which districts have been declared as war zones - had been taken to Germany. It has now been confirmed that the following camps have also been taken over by the Germans:

Afony, Lajosmizse, Rakoscsaba, Budafok, Kalocsa, Rakoskeresztur, G888118, Nagykata, Kiskörös, Kecel, Kiskunmajsa, Pestujhely, Pestszentlörinc, Rakoszentmihaly, Sasshalom, Soroksar, Monor, Vecses, Osepel, Bekasmegyer, Vac.

The "Alispán" (Governor) of this district was Andre Laszlo, now Secretary of State for Jewish Affairs. This indicates that it was he who arranged the deportation of the Jews with the Germans.

M. Wallenberg states that up to the time of writing there was still no confirmation of the promise alleged to have been made by the Hungarian Government to the International Red Cross. On the contrary, the Hungarian Government has forbidden the International Red Cross to meddle in Jewish matters. It remains to be seen what has happened since the 18th July.

Finally, M. Wallenberg reports that he has rented a six-room flat, which has been recognised as ex-territorial. It should accordingly perhaps be possible for him to shelter persecuted persons there.

This report should for the time being be treated as strictly confidential in order not to compromise Sweden's action which is now in progress.

Press Reading Bureau,
25th July. 1944.

Should the foregoing be reported to London & if so, how would you like it done?

Reports minute attached.

27/5

H.C.

FD 188/463

COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION

- 2 -

Mr. Raoul Wallenberg wished to see him (Mr. Boehm) very urgently, if possible within a few hours. Mr. Boehm agreed to a meeting after consulting Mr. Parrott, and this took place the next day at the offices of "Salénrederierna", Strandvägen 7A, which is also the address of "Mellanuropeiska Handels A.B.".

Mr. Wallenberg informed Mr. Boehm that he was a partner of the Hungarian businessman, Dr. Lauer, that he had hitherto imported from and exported to Hungary, and that during the war he had twice visited Budapest and knew conditions in Hungary. He emphasized that he was no politician and understood very little of politics. He had been appointed by the Swedish Government as Secretary to the Swedish Legation in Budapest. Officially, his task would be to help Hungarians who had been bombed out, but actually it would be to help the Jews.

After first hinting at the fact, Mr. Wallenberg ~~xxxxxxxxxxxx~~ eventually told Mr. Boehm quite openly that:

- (1) the Americans, particularly Mr. Olsen, had a finger in this pie, and
- (2) he as well as Dr. Lauer had read Mr. Boehm's "confidential" report on the Jewish question. The report had been submitted by Mr. Ehrenpreis to the King and formed the basis of the King's action. The report was thought in all quarters to be valuable.

Mr. Wallenberg hinted also at the difficulties his mission was still experiencing. The Swedish Government was of course paying him the salary of a Legation Secretary (according to Mr. Lauer, 2,000 Kroner per month plus a very high representation allowance). As to other expenses in connection with the mission, the Americans were to help to discharge these, but, as Mr. Olsen pointed out, it takes about three months to obtain sanction from America.

Mr. Wallenberg asked Mr. Boehm for advice and for addresses of Aryans in Hungary who were reliable anti-Nazis and whom he could contact in order to get information on the Jewish question, and in reply Mr. Boehm made the following suggestions:-

- (1) to send provisions and possibly also clothes for the Jews in internment camps and in ghettos. Everything is obtainable in Hungary for money. Corruption is the order of the day; especially with cigarettes, coffee, cocoa, butter and foreign currency a lot can be achieved. Mr. Wallenberg has asked to be supplied with tens of thousands of cigarettes, etc.
- (2) to try to get Jews, who possess visas for Sweden and

/ other

Reference:- FD 188/463	PUBLIC RECORD OFFICE	1	2	3	4	5	6
COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION		1		2			

- 3 -

other countries, out of Hungary, even if in sealed railway carriages. An offer should be made to exchange them for interned or sick German civilians.

In this connection M. Wallenberg thought that economic compensation and goods would be better for bartering, but that the British and Americans would never agree to this or, if they did, it would take several months.

(3) to visit the heads of the Church and others who were approachable and to try to intimidate them should the persecution of Jews continue.

(4) to prevent Jews from being deported.

M. Wallenberg also had a plan of his own, namely that for those Jews who are under Swedish protection (several hundred persons) a separate camp should be established and its care taken over by the Swedish Government.

Mr. Boehm supplied M. Wallenberg with a list of reliable Aryan friends from whom he could obtain information. He also gave him a list of Catholic and Protestant Church dignitaries, whom he could approach immediately, and, finally, an address through which M. Wallenberg could keep in touch with Mr. Boehm. Mr. Boehm did not, however, give M. Wallenberg any political instruction nor the addresses of any of the "illegal" persons in Hungary as he felt it advisable first to have proof of his reliability.

Some of the foregoing is probably worth reporting to the F.O. as a supplement to what you have already written them about M. Raoul Wallenberg.

Press Reading Bureau,
26th July 1944.

T.H.

FD/188/463

COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION

ENCL/CL/JJ

Draft

to: A.W.G. Randell, Esq.
O.B.E.
Refugees Dept.
F.O.

From: Mr. Labouchere.

Despatch
No.

Letter

By bag to night.

(a Hungarian
member of our
Press Reading
Bureau).

to complete
the
31/7
in the (any)
WTTU

contained in a letter
dated July 18 from
Wallenberg &

Jews: Hungarian encl (aaw) 27/7/44

29/7/44

file out

148/120

With reference to our telegram of 12/7/44

about the situation of Jews in Hungary, I write

to let you know that we have lately received

a certain amount of additional information on

this question from both the My.F.A. and Böhm

(The letter is) who apparently is the recipient of news on this

matter from a certain Dr. Lauer, a business

associate of Raoul Wallenberg - see our

letter No. 148/46/44 of 3/7 - to Hauge

As regards the information we have

received from the Ministry, this was given to

Bill Pollock by the Assistant Secretary-General

on July 25th and was to the effect that the

Germans and the Hungarians had agreed in

principle to allow some 600 Jews with

Swedish connexions of all ages and both sexes

to proceed to Sweden. It remained, M.

Asserson stated, to be seen whether transport

facilities would be available.

As regards the information from H. Böhm,

this was to the effect that the internment

INDEX

/camps

camps which had been established between the Danube and the Tisza no longer existed. The interned had been transferred to Germany. Hitherto it had not been known that any Jews other than those of the camps east of Tisza and from North Hungary - which districts had been declared as war zones - had been taken to Germany. It had now been confirmed that the following camps ^{at his following places} had also been taken over by the Germans:

Abony, Lajosmizse, Rakoscsaba, Budafok, Kalocsa, Rakoskeresztur, Gödöllő, Nagykata, Kiskőrös, Kecel, Kiskunmajsa, Pestujhely, Pest-szentlőrinc, Rózsaszentmihály, Sashalom, Soroksár, Monor, Vecses, Csepel, Békásmegyer, Vac.

H. Böhm further divulged that the Governor of the district ^{in which his above localities are situated} was Endre Laszlo, now Secretary of State for Jewish Affairs, which indicated that it was he who had arranged the deportation of the Jews with the Germans. ^{understand} I gather incidentally that the My.F.A. are still doing everything they can to ascertain whether

/the

FD 188/463

COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION

Draft

to

Despatch
No.
Letter

the deportations were in fact ^{definitely} stopped as the

I.R.C. believes to have been the case on or

about July 18th ^{or whether they have been}
~~reminded~~

I fear that you will find this letter

somewhat of a ringerole but as you can well

imagine it is difficult from here to know

exactly what is of interest to the F.O. in these

matters and whether we ^{are not much} ~~should report this or~~

^{material}

whether you received ~~it~~ through other channels.

I am wondering whether you could not perhaps

let us know roughly the type of information you

would like us to obtain for you. Not only are

the My. most willing to let us have all the

information in their possession on this matter,

but Wallenberg is, ^{may be returning to} ~~we believe, to return to~~

Stockholm ~~very~~ shortly for consultations and

he would certainly be ready to let us have any

^{particular}
information required.

^{perhaps}
~~I suggest that~~ if you consider the matter

of sufficient importance you ^{we} ~~should~~ let us know

by telegram any particular points you would like

us to raise with ~~him~~ ^{W or his} ~~him~~

fl

Reference:-

FD 188/463

PUBLIC RECORD OFFICE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Page 4

COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION

Jews in Hungary

27/6/44

Mr. Pollock.

Mr. Latouche

Mr. [unclear]

31/7

I will supply this info to the Americans, though the info is valuable without more precise evidence. WRTM 28/7

MINUTE.

Mr. Boehm informs me he has just seen a cipher telegram from L. Wallenberg to Dr. Lauer in which it is stated that since Saturday, the 22nd July, rumours are circulating in Budapest to the effect that Germany wishes to make separate peace with Russia. L. Wallenberg asks that the attention of Mr. Olsen of the U.S. Legation should be drawn to this fact and that everything should be done to ensure the safety of the Jews in Hungary at the conclusion of peace. The telegram then goes on to deal with private matters. As the telegram was shown to Mr. Boehm in strict confidence he asks that the information should be treated likewise in any discussions that may take place with the Americans so as not to compromise the source.

Mr. Boehm's impression is that L. Wallenberg who, according to his own statement, is no politician, attaches too much importance to these sensational rumours. Incidentally, L. Wallenberg is returning to Stockholm next week for a few days. Would it be possible to find out the exact date of his arrival?

Mr. Boehm has also seen L. Wallenberg's letter about the evacuation to Sweden of 649 Jews. The position at the moment is that the office of the Reichsbahn in Budapest could take no decision in the matter and had therefore submitted it to Berlin. Mr. Olsen has now induced Swedish-Jewish circles to request the U.D. to intervene in Berlin with the object of persuading Berlin to give the Reichsbahn authorities permission to transport the 649 Jews. Furthermore, the transport of some 200 Jewish children is at present under discussion.

L. Wallenberg states further that any kind of prophecy as to the outcome of his efforts is impossible as the situation in Hungary is very unstable. Political changes can take place at any moment and are, in fact, expected. For this reason it is very doubtful whether it will be possible to do anything at all and even the fate of the 649 Jews is uncertain. He describes the position of the Jews as desperate and adds that many of them can no longer be found.

/ L. Wallenberg's

I asked Boheman. He did not know. W. was returning, I was surprised to hear it. If it is true, he promises to put us in touch with W.

U.D. tell me that Scandinavians & Germans have agreed in principle to transport the Jews. Sweden of them but that transport problems have not been solved.

INDEX.

FO/188/463

COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION

- 2 -

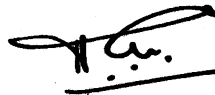
M. Wallenberg's staff has increased to such an extent that he has been obliged to rent 16 rooms (not 6, as previously reported) for his office. For the solution of various questions M. Wallenberg needs money. Mr. Olsen had put \$50,000 at his disposal, but this sum will probably be increased to \$300,000. (These figures were given to Mr. Boehm in confidence.)

M. Wallenberg is trying to get in touch with the Gestapo through Hungarian Nazi and half-Nazi journalists. The name of one Hungarian has been mentioned, but Mr. Boehm is very sceptical of these people, and has asked M. Wallenberg to be informed accordingly.

Mr. Boehm also learns that the Swedish Government is willing, if necessary, to put at the disposal of the Red Cross a train for the transportation of the Jews. It has now been confirmed that the Hungarian Government has given the Red Cross an assurance that no more Jews will be deported from Hungary to Germany, but it is doubtful whether these deportations will be discontinued. From Laszlo Endre's district the Jews were deported between the 21st and 26th June. It is believed that not even the Hungarian Government has a list of the names of these Jews.

*Very likely. The
Swedes will do
anything they
can.*

Press-Reading Bureau,
27th July 1944.

Reference:-		PUBLIC RECORD OFFICE		1		2		3		4		5		6	
FD 188/463															
COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION															

Page 5

Mr. Pollock.

From the letters which have arrived here in Stockholm it may be deduced that the Jews in Waldsee were deported from Transdanubia about June 24th or 25th. Those in Bergen-Belsen were deported from the regions lying between the Danube and the Tisza on June 21st. We have no idea of the numbers involved.

2. This information may be given to Baron de Geer. If enclose some questions *) which you might perhaps put to him.

3. Wallenberg will be back here at the end of next week. I am going to make arrangements to meet him.

Cap

Press Reading Bureau,
16th September, 1944.

*) Enclosure already sent to you.

No action seems to have been taken
+ no reply yet sent to F.O. tel 834.
I attach a draft reply.

H. G.
12/10

Reference:-		PUBLIC RECORD OFFICE		1 2 3 4 5 6	
FD 188/463				1 2	
COPYRIGHT - NOT TO BE REPRODUCED PHOTOGRAPHICALLY WITHOUT PERMISSION					

3.1.1944

MINUTE SHEET.

Reference *W. 279/31*
Shaw
proceed

Mr. Perrot.

Herewith the papers about Hungarian Jews.

Paper 1 is a German version of Wallenberg's report of September 12th which the U.D. gave Adler Rudel. The latter requested me that when sending a copy or a translation of this report to the F.O. to ask them to forward one copy to the Jewish Agency.

Paper 2 is a Swedish version of the same report given me by Hellstedt of the U.D.

Paper 3 is a translation thereof. Hellstedt pointed out to me that Wallenberg was an unbusinesslike sort of fellow and that his reports contain a number of inconsistencies, but that he thought that we would prefer to have them as they stood.

Paper 4 is your questionnaire.

Paper 5 is Adler Rudel's replies thereto.

Papers 6, 7 and 8 are further documents sent me by Hellstedt.

I should be grateful if you could now draft a despatch to the F.O. giving them such meat as can be extracted from these papers.

WATM

2nd October, 1944.

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

SID 1 (1)

1997-01-15

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ans	Grupp	Mål
P	2	En I

Till: EC (Hallqvist)

Kopia: Magnusson, ambassaden Riga

Re: Wallenberg

1. Hade idag bl a Tatarintsev på lunch i andra ärenden och passade då på att påminna om KGB-dokumentet från 1955 samt den nya frågan om Smersjgeneralen Serov. I båda frågorna fick T brev av mig 8 januari. T medgav att det tagit lång tid med 1955 års dokument och sa att MID hade problem med FSB. Man gjorde vad man kunde. Jag replikerade att det brådsnade med tanke på slutrapporten.

2. T överlämnade svar på de sammanlagt tjugofem frågor (summering av inför slutrapporten utestående oklarheter) ambassadör Hirdman överlämnade till Stepasjin den 18 november. Papperet insänds med kuriren i morgon.

3. I övrigt emotser vi i sinom tid departementets besked om datum och delegationssammansättning för besöket i Vladimir.

FREDÉN

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

TELEFAX

Sid 1 (9)

Handläggare: H Magnusson

Datum
1996-09-26

Dossierbet.

Ex till:

von Dardels
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC
Olson, EI/ESK Utrikesdepartementet
Foyer, EC

Amb. Moskva

Exp 97-01-14

Re dokument om Wallenberg

Till EC: Martin Hallqvist. Kopia EI: Lage Olson

Bif. dokument ang. Wallenberg översändes f.kdm.

Magnusson

o.a. / Jo

P 2 Eu I

97-01-15

Avsant:

Datum

Kl.

Sign.

Adress
A. Pumpura iela 8
LV-1010 RIGA

Telefon
+371 782 80 32
+371 733 87 70

Fax
+371 782 80 31

Telex
(64) 161114 svnsk su

3/9

LISTE OVER DOKUMENTER FRA AVPRF OM WALLENBERG-SAKEN SOM IKKE ER
INKLUDERT I DEN TILSENDTE SAMLING AV DOKUMENTER OVERLEVERT TIL
SVENSK UD

OGSÅ INNFØRT ARKIVEREFERANSER TIL ENKELTE AV DOKUMENTENE I DEN
SVENSK LISTEN

1. Tsjernysjovs samtale med von Post den 20. oktober 1944 (datert 11. november); von Post
informerer om svensk hjelp til ungarske jøder.

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 30, p. 129, d. 9, ll. 12-14

- fremgår at denne ble oversendt til Sysojev (assistenten til lederen for 5. europeiske
avdeling) den 24. januar (signaturen er trolig M.S. Vetrovs, som nylig hadde overtatt
som fungerende leder for 5. eur.)
- understrekningene er trolig Vetrovs

2. AVPRF, f. 06, op. 6, p. 56, d. 771: dette *delo* inneholder bl.a. svensk-sovjetisk
noteveksling fra desember 1944 om at den svenske legasjon i Budapest har forblitt i
byen for å kunne ta seg av sovjetiske interesser i byen og pga. 15.000 jøder som
legasjonen hadde ansvar for. Dette har jeg ikke kopi av, men det er vel ikke note
nytt

3. Dokument nr. 1 i svensk liste (16. januar 1945), har referanse:

AVPRF, f. 0140, op. 31 (1946), p. 133, d. 2, l. 1

4. Vetrov til Dekanozov, 17. mars 1945, om svensk forespørsel om å overlevere post etc. til
Danielsson og Wallenberg i Budapest.

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 30, p. 129, d. 6, l. 16

5. Vetrovs notat fra samtale med Söderblom den 13. april (datert samme dag), om at
Sovjetunionen har besluttet å evakuere personalet fra de utenlandske diplomatiske
stasjoner i Budapest.

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 30, p. 129, d. 8, l. 30

6. Dekanozov til gen. Slavin, 23. mai 1945, om svenske avismeldinger om at sovjetiske
tropper har plyndret den svenske legasjonen i Budapest og voldtatt tjenestjenter.

- fremgår av margsignatur at Vetrov har sølt denne.

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 30, p. 129, d. 10, l. 1

25/09/96

14:58

IFS

005

5/9

"L. Abakumovu

(lichno)

Proshu soobshat chto izvestno po etomu voprosu dlia doklada t. Molotovu V.M.

V. Dekanozov 11/1"

"L. Novikomu (lichno)

Proshu dat predlozhenie

V.D (?), 25(?)/1

"570-shv

(polozhit(?) v d. 47 goda)"

- nederst til vonstre på sistre side:

"L. Dekanozovu.

No. 7718-M

21.XII.46g.

Koplia s rezoliutsiiami napr. t. Abakumovu 12.I.47g."

14. Sysojevs spravka om Wallenberg-saken, 1947, udatert, trolig januar-februar.

Referanse: AVPRF, f. 06, op. 9, p. 81, d. 1280, l. 7

15. Novikovs referat fra samtale med Barck-Holst den 13. januar 1947 (datert 18. januar), bl.a. om Wallenberg.

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 38, p. 141, d. 7, l. 1

- Tilføyd for hånd: "L. Vetrovu

Zaprosit offitsialno (a ne po telefonu) nashi organ'y
otnositelno Vallenbergu.

K.N. (??) [Novikov]
16.1.47"

- det er også notert hvilket delo saken skal føres i, men dette er skjult i margin

- dokumentet distribuert til: Molotov, Vysjinskij, Dekanozov

16. Molotsjkovs referat fra samtale med Häggelöf den 24. januar 1947, om Wallenberg

Referanse: AVPRF, f. 0140, op. 38, p. 141, d. 7, l. 2

3

25/09/96

14:58

IFS

007

20 X 1944

Секретно.

14. 7/9

(ПЕВНИКА

Е. И. ПЕВНИКА

" 11 " ноября 1944 года.

№ 282.

БЕСЕДА С НАЧАЛЬНИКОМ ПОЛИТИЧЕСКОГО ОТДЕЛА
МИД"а фон ПОСТ 20-го октября 1944 г.

894
21 / 11 1944

По поручению тов. А.М. Коллонтай, я посетил фон Поста и заявив, что окно "Интуриста", где обычно выставляются советские фото, третий раз разбивается какими то пронацистскими элементами, действующими, конечно, не только не в интересах СССР, но также и Швеции, просил его от имени Миссии о следующем:

1. Немедленно дать указание о починке разбитого окна;
2. Принять меры к тому, чтобы подобные факты больше не повторялись.

Фон Пост сказал, что очень сожалеет о случившемся, что он вполне понимает необходимость принятия защитных мер, подумает о них и снесется с полицией. Самым простым и эффективным - сказал фон Пост - было бы, выставление охранного полицейского поста у нашего помещения "Интурист". Но такая мера, по его мнению, не была бы очень удачной потому, что это привлекло бы внимание прохожих и могло бы быть неправильно истолковано. Я ответил, что мне трудно давать какие либо советы, но что шведские органы наверное могут принять надлежащие меры к недопущению подобных фактов.

В дальнейшем был затронут вопрос о Венгрии. Фон Пост сообщил, что точных сведений о положении в Вудапеште МИД не имеет, но Хорти, кажется, находится в Германии. "Мы конечно, не собираемся признавать режим Салоши", сказал фон Пост, "так как этот режим и вообще ни партия "Скращенных Стрел" не пользуются никакими симпатиями в Швеции. Правительство Лапота было тоже не очень хорошим, но мы поддерживали с ним отношения имея в виду защиту венгерских евреев".

На мой вопрос, каково же будет положение шведского посланника

25/09/96

15:00

IFS

009

14. 9/9

- 3 -

ванных из лагеря Бьринге и о команде русских пароходов "Май" и "Томас" - он надеется в близком будущем дать благоприятный ответ". Я обещал сообщать им, довести до сведения т. Коллонтай.

Советник Миссии СССР в
Швеции

Чернышев / И. Чернышев /

отпеч. 3 экз. Г.Н.

1-й экз. с-т. Наркома,
2-й экз. т. Деканозову,
3-й в дело.

Sub. no 97-01-16/4

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 10605		
97-01-24/6		
AVD. P	GR. 2	MAL. Fu

123 Bank Street (110)
New York, NY 10014
Telephone: (212) 691-6436
Facsimile: (212) 645-7495

January 10, 1997

Mr. Lage Olsen
Foreign Ministry of Sweden
Fredsgatan 4-6
S-103 33 Stockholm
SWEDEN

Ex fill:

Magnusson, Riga
Hallqvist, EC
Olson, EI/ESEK
sp. 97-01-20

Re: Raoul Wallenberg

Dear Lage:

I enclose at long last the copy of the chronologically-organized and abridged materials from the translated Soviet declassified documents which I sent to Dr. Schmorak along with a copy of the investigation proposed by Dr. Makinen and myself.

As mentioned, please keep this for your (Foreign Ministry of Sweden) in-house use only as it was meant to be an in-house ARK Project document for the purposes of research and analysis. I underline this because, while the ARK Project of the Russian Relief Fund is not a well-endowed organization, we have done original and highly effective work in our field. It is a difficult struggle and I am afraid I get very upset when our work becomes a tool for others whom I do not know -- or where I have no choice or say in the matter. In short, I'm afraid of "piracy" based on some experience. I am of course happy to share it with you.

I also include a copy of a bibliography which was given to me by the librarian of the U.S. Holocaust Memorial Museum where I am now a research scholar, investigating Wallenberg's relationship to the Hungarian resistance. There is a new book, as you will note, written by a Dr. A. Handler, published by Praeger and costing a fortune -- I might add. I possess a copy and, if I get inspired between now and mailing this package, might even add a xerox of portions of interest. In any case, I consider this bibliography quite up-to-date compared even to that from the Library of Congress.

I assume you have also a copy of both the London Times (11/96) article (Hitler's Bankers) and the one in Der Spiegel (9/96) related to the Wallenberg case. I met the author of the latter in the National Archives prior to getting it translated. He touches upon a number of the right names but does not seem to know what to do with them. I found most "interesting," albeit untrue, the concept that Kurt Becher and Raoul Wallenberg were in some sense a communication bridge between Himmler and Beria. I am critical of this because Himmler and Wallenberg were known to fear the advancing Soviets. It is however interesting if the concept has merit but has been applied to the 'wrong man.' The only person in the Swedish Legation who could have had ready contact with both Himmler and Beria was our famous Count Michael Tolstoy-Kutuzov

whom recently declassified American documents describe as NKVD (throughout his stay in Budapest of many years) and a "rabid pro-German."

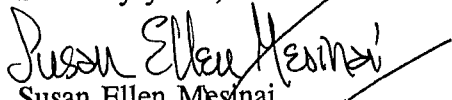
As things stand, I am still waiting to hear a final date for our return to Russia to investigate the Vladimir files and to continue our work in related files in Moscow, including follow-up related to those witnesses held in Moscow prison. I also hope to combine this work with further investigation in psychiatric facilities. I am therefore requesting, when the time comes, a visa for three weeks (at least). Otherwise, I will have to make yet another trip.

Assuming that we hold to the end of February/March date, I will be returning to Sweden for the last week of March and possibly a few weeks in April. May I hope to do the research I mentioned in the Swedish-Hungarian Reparations Board files then? I will also have a number of other issues to investigate related to documents which we have all discussed and found valuable.

My apologies for sending this to you so late. As mentioned in a previous fax, I had a major flood which only seemed to create more and more chaos as the months went on. The damage was only corrected last week so I have had serious problems with electricity and with finding things. My solution was to disappear to Washington and to delve further into our National Archives. As a result, I have many questions -- some of which I initiated with Mr. Magnusson but now have been further substantiated.

Looking forward to working with you again, I am

Sincerely yours,

Susan Ellen Mesina
Director, ARK Project
of the Russian Relief Fund

* RAOUL WALLENBERG & OTHER HUNGARIAN RESCUE EFFORTS *

Results of a Search of the Online Catalog
of the

U.S. Holocaust Memorial Museum
Research Institute Library
100 Raoul Wallenberg Pl., SW
Washington, D.C. 20024-2150
Tel. (202) 479-9717

October 1, 1996

OPAC PowerSearch(c) Module - Record List

Your Search Was: wallenberg or (sk=rescue and (sk=budapest or sk=hungary))
Your Sort Was: TI (Title) Number Records Retrieved: 47

Author: Smith, Danny.

Title: 100000 Juden gerettet : Raoul Wallenberg und seine
aussergewöhnliche Mission in Budapest / Danny Smith.

Published: Neuhausen-Stuttgart : Hanssler-Verlag, 1989.

Edition: 2. Aufl.

Description: 190 p. ; 21 cm.

Series: (Reihe Apostroph ; Bd. 6)

ISBN: 3775112006

Notes: Diacritics removed.

Text in German.

Bibliography: p. 183.

93march

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Added Entries: Hunderttausend Juden gerettet.

Raoul Wallenberg und seine aussergewöhnliche Mission in
Budapest.

**WALLENBERG .Smi 1989

In Collection

Location: Library

**WALLENBERG .Smi 1989
Location: Library

In Collection

Author: Deaglio, Enrico, 1947-
Title: La banalità del bene : storia di Giorgio Perlasca / Enrico Deaglio.
Published: Milano : Feltrinelli, 1991.
Edition: 1. ed. in "Tempo ritrovato".
Description: 133 p. ; 23 cm.
Series: (Tempo ritrovato)
ISBN: 8807070243
Notes: Diacritics removed.
Text in Italian.
92decem
Subject(s): Perlasca, Giorgio,--1910---Biography.
Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Hungary--Budapest--Biography.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Budapest.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Italy--Biography.

**PERLASCA .Dea 1991
Location: Library

In Collection

Author: Berg, Lars G.
Title: The book that disappeared : what happened in Budapest / Lars G. Berg.
Published: New York ; Los Angeles : Vantage Press, c1990.
Edition: 1st ed.
Description: iv, 249 p. ; 22 cm.
ISBN: 0533081408
Subject(s): Wallenberg, Raoul.
World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.

D 809 .S8 W322 1990

In Collection

Location: Library

D 809 .S8 W322 1990

In Collection

Location: Library

Author: Tschuy, Theo.
Title: Carl Lutz und die Juden von Budapest / Theo Tschuy ; Vorwort von Simon Wiesenthal.
Published: Zürich : Verlag Neue Zürcher Zeitung, c1995.
Description: 446 p., xvi p. of plates : ill., maps ; 23 cm.
ISBN: 3858235512
Notes: Includes bibliographical references (p. 427-435) and index.
Subject(s): Lutz, Carl.
Jews--Persecutions--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Diplomats--Switzerland--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Hungary--Biography.
Subject(s): Hungary--Ethnic relations.

DS 135.H9 T77 1995
Location: Library

In Collection

Title: Central Zionist Archives, Jerusalem, 1939-1945 / edited by
Francis R. Nicosia.
Published: New York : Garland, 1989.
Description: xlvi, 421 p. : facsims. ; 29 cm.
Series: (Archives of the Holocaust ; v. 4)
ISBN: 0824054865
Notes: 92may
Subject(s): Arkhiyon ha-Tsiyoni ha-merkazi (Jerusalem)
Jewish Agency for Palestine--Sources.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Sources.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Sources.
Entries: Nicosia, Francis R., 1944-

Ref D 810 .J4 A735 1989- v .4 In Collection
Location: Library

Author: Adachi, Agnes.
Title: Child of the winds : my mission with Raoul Wallenberg / by
Agnes Adachi.
Published: Chicago : Adams Press, c1989.
Description: 171 p., [7] p. of plates : ill. ; 23 cm.
ISBN: 0962193003
Notes: 93januar
Subject(s): Adachi, Agnes.
Wallenberg, Raoul.
Jews--Hungary--Budapest--Biography.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Budapest--Personal
narratives.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Budapest.
Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Hungary--Budapest.

DS 135 .H93 A332 1989
Location: Library

In Collection

Author: Brand, Joel, 1906-
Title: [Geschichte von Joel Brand.English]
Title: Desperate mission : Joel Brand's story / as told by Alex
Weissberg ; translated from the German by Constantine
FitzGibbon and Andrew Foster-Melliard.
Published: New York : Criterion Books, c1958.
Description: x, 310 p. ; 22 cm.

Notes: Translation from German of: Geschichte von Joel Brand, first published in Hebrew under title: Bi-shelihut nidonim la-mavet.

Includes index.

Diacritics removed.

Later ed. published under the title: Advocate for the dead, the story of Joel Brand.

92octob

Subject(s): Brand, Joel, --1906-

World War, 1939-1945--Jewish resistance--Hungary.

Refugees, Jewish--Government policy--Great Britain.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Palestine--Emigration and immigration.

Indexed Entries: Weissberg, Alexander, 1901-1964.

Joel Brand's story.

Advocate for the dead.

D 810 .R5 HUN B726 1958 b In Collection

Location: Library

D 810 .R5 HUN B726 1958 b In Collection

Location: Library

D 810 .R5 HUN B726 1958 b In Collection

Location: Library

Author: Ben-Tov, Arie, 1923-

Title: Facing the Holocaust in Budapest : the International Committee of the Red Cross and the Jews in Hungary, 1943-1945 / Arie Ben-Tov.

Published: Dordrecht, The Netherlands ; Boston : M. Nijhoff ; Norwell, MA, U.S.A. : sold and distributed in the U.S.A. and Canada by Kluwer Academic Publishers, 1988.

Description: xvii, 492 p., [12] p. of plates : ill. ; 25 cm.

Series: (Scientific collection of the Henry Dunant Institute)

ISBN: 9024737648

Notes: Includes index.

Bibliography: p. 475-488.

92septem

Subject(s): International Committee of the Red Cross.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Jews--Hungary--Politics and government.

Hungary--Politics and government--1918-1945.

DS 135 .H9 B457 1988 In Collection

Location: Library

DS 135 .H9 B457 1988 In Collection

Location: Library

Author: Stark, Tamás.

Title: Hungary's human losses in World War II / by Tamás Stark ; with an introduction by Karl Molin.

Published: Uppsala : Centre for Multiethnic Research, Uppsala

University, 1995.
 Description: 60 p. ; 24 cm.
 Series: (Uppsala multiethnic papers, ISSN 0281-448X ; 33)
 ISBN: 9186624210
 Notes: "With an introduction by Karl Molin: The Raoul Wallenberg
 Archive at Uppsala University."--t.p.
 Includes bibliographical references.
 95decms
 Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945).
 Subject(s): Jews--Hungary--History.
 World War, 1939-1945--Casualties (Statistics, etc.)
 Hungary--Population--History--20th century.
 Hungary--Ethnic relations.
 Added Entries: Molin, Karl, 1944-
 Uppsala universitet. Centrum för multietnisk forskning.
 Raoul Wallenberg Archive at Uppsala University.

DS135.J4 S83 1995 In Collection
 Location: Library

Author: Wallenberg, Raoul.
 Title: Letters and dispatches, 1924-1944 / Raoul Wallenberg ;
 translated by Kjersti Board.
 Published: New York : Arcade Pub., published in association with the
 United States Holocaust Memorial Museum, 1995.
 Edition: 1st ed.
 Description: viii, 286 p. [16] p. of plates : ill. ; 25 cm.
 ISBN: 1559702753
 Notes: Includes bibliographical references.
 95januar
 Subject(s): Wallenberg, Raoul--Correspondence.
 Diplomats--Sweden--Correspondence.
 World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.
 Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
 Righteous Gentiles in the Holocaust.
 Added Entries: U.S. Holocaust Memorial Museum.

D 809 S8 W32 1995 In Collection
 Location: Library
 D 809 S8 W32 1995 In Collection
 Location: Library
 D 809 S8 W32 1995 In Collection
 Location: Library

Author: Gann, Christoph.
 Title: Lichter in der Finsternis : Raoul Wallenberg und die Rettung
 der Budapester Juden 1944/45 : Begleitheft zur gleichnamigen
 Ausstellung / Cristoph Gann.
 Published: Frankfurt am Main : Jüdischen Gemeindezentrum, 1994.
 Description: 84 p. : ill. ; 21 cm.
 Notes: Includes bibliographical references (p. 81-83)
 Subject(s): Wallenberg, Raoul.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.

D 809.S8 G36 1994
Location: Library

In Collection

Author: Biss, Andreas, 1904-
Title: List als Mittel des Widerstandes / Andreas Biss.
Published: Berlin : Informationszentrum Berlin, 1981.
Edition: 4. Auflage.
Description: 24 p. ; 21 cm.
Series: (Beiträge zum Thema Widerstand ; 1)
Notes: "Vortrag in der Gedenk und Bildungsstätte Stauffenbergstrasse
am 6. November 1970."
Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

D 804 .B57 1981

In Collection

Author: Werbell, Frederick E.
Title: Lost hero : the mystery of Raoul Wallenberg / Frederick E.
Werbell and Thurston Clarke.
Published: New York : McGraw-Hill, c1982.
Description: xix, 284 p., [16] p. of plates : ill. ; 24 cm.
ISBN: 0070694109
Notes: Includes index.
Bibliography: p. 274-276.
92july
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.
Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Entries: Clarke, Thurston.

D 809 .S8 W328 1982
Location: Library

In Collection

Author: Werbell, Frederick E.
Title: Lost hero : the mystery of Raoul Wallenberg / Frederick E.
Werbell and Thurston Clarke.
Published: New York : New American Library, c1985, c1982.
Description: 268 p., [8] p. of plates : ill. ; 18 cm.
ISBN: 0451134974 (pbk.)
Notes: Includes index.
Bibliography: p. 255-258.
94decem
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Subject(s): Diplomats--Sweden--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Added Entries: Clarke, Thurston.

**WALLENBERG .Wer 1985
Location: Library

In Collection

Author: Handler, Andrew, 1935-
Title: A man for all connections : Raoul Wallenberg and the
Hungarian state apparatus, 1944-1945 / Andrew Handler.
Published: Westport, Conn. : Praeger, 1996.
Description: xiv, 123 p. ; 24 cm.
ISBN: 0275952142 (hardcover : alk. paper)
Notes: Includes bibliographical references (p. [117]-120) and
index.
Subject(s): Wallenberg, Raoul.
Jews--Persecutions--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Hungary--Politics and government--1918-1945.

DS 135 .H9 .H3573 1996
Location: Library

In Collection

Author: Anger, Per, 1913-
Title: Med Raoul Wallenberg i Budapest : minnen från krigsåren i
Ungern / Per Anger.
Published: Stockholm : Norstedt, 1979.
Description: 173 p., [4] leaves of plates : ill. ; 22 cm.
ISBN: 9117934621
Notes: Includes index.
Published in English under title: With Raoul Wallenberg in
Budapest.
Text in Swedish.
Bibliography: 169-170.
94dechv3
Subject(s): Anger, Per,--1913-
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
Sweden--Beskickningen (Hungary)--History.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Ambassadors--Sweden--Biography.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Personal narratives,
Swedish.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Added Entries: With Raoul Wallenberg in Budapest. Swedish.

D 810 .R5 HUN A644 1979
Location: Library

In Collection

Author: Biss, Andreas, 1904-
Uniform Title: [Stopp der Endlösung.English]
Title: Un million de juifs à sauver / André Biss ; traduit de
l'allemand par François Carrare.
Published: Paris : B. Grasset, c1967.
Description: 394 p. : facsims. ; 22 cm.
Notes: Translation from German of: Der Stopp der Endlösung.
At head of title: Échec à la "solution finale."
Text in French.
Includes index.
92decem
Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Subject(s): Jews--Politics and government.
Jews--Government policy--Hungary.
Indexed Entries: A million Jews to save: check to the final solution. German.
Échec à la "solution finale".

D 810 .R5 HUN B577 1967 In Collection
Location: Library

Author: Biss, Andreas, 1904-
Uniform Title: [Stopp der Endlösung.English]
Title: A million Jews to save : check to the final solution / André
Biss.
Published: South Brunswick : A. S. Barnes, 1975, c1973.
Edition: 1st American ed.
Description: 271 p. ; 22 cm.
ISBN: 0498078779
Notes: Translation from German of: Der Stopp der Endlösung.
Includes index.
Diacritics removed.
93june
Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Jews--Politics and government.
Jews--Government policy--Hungary.

D 810 .R5 B577 1975 In Collection
Location: Library

Author: Joseph, Gilbert.
Title: Mission sans retour : l'affaire Wallenberg / Gilbert Joseph.
Published: Paris : A. Michel, c1982.
Description: 446 p. : ill. ; 24 cm.
ISBN: 2226014802
Notes: Includes index.
Text in French.
Bibliography: p. [435]-437.
93januar
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.
Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Hungary--History--1918-1945.

**WALLENBERG .Jos 1982   In Collection
Location: Library

Author: Grossman, Alexander.
Title: Nur das Gewissen : Carl Lutz und seine Budapester Aktion :
Geschichte und Porträt / Alexander Grossman.
Published: Wald : Im Waldgut, c1986.
Description: 284 p., [8] leaves of plates : ill. ; 22 cm.
ISBN: 3729400266
Notes: Includes index.
Bibliography: p. 231-237.
Subject(s): Lutz, Carl.
Jews--Persecutions--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Diplomats--Switzerland--Biography.
Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Hungary--Biography.
Hungary--Ethnic relations.

**LUTZ .Gro 1986   In Collection
Location: Library
**LUTZ .Gro 1986   In Collection
Location: Library
DS 135 .H9 G67 1986   In Collection
Location: Library

Author: Lambert, Gilles.
Uniform Title: [Opération Hazalah, English]
Title: Operation Hazalah / by Giles Lambert ; translated by Robert
Bullen and Rosette Letellier.
Published: Indianapolis : Bobbs-Merrill, c1974.
Description: viii, 235 p. ; 22 cm.
Notes: Diacritics removed.
Translation from french of: Opération Hazalah.
Bibliography: p. 225.
93june
Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

D 810 .R5 HUN L252 1974   In Collection
Location: Library

Author: Wulf, Josef.
Title: Raoul Wallenberg / Josef Wulf.
Published: Berlin : Colloquium Verlag, c1958.

Description: 96 p. ; 20 cm.
Series: (Köpfe des XX. Jahrhunderts ; Bd. 9)
Notes: Diacritics removed.
Text in German.
Bibliography: p. 95.
92may
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Righteous Gentiles in the Holocaust.

**WALLENBERG .Wul 1958 . . . In Collection
Location: Library

Title: Raoul Wallenberg / [translation, Victor Kayfetz].
Published: [Stockholm] : Swedish Institute, 1988.
Description: 52 p. : ill., ports. ; 21 cm.
ISBN: 9152002160
Notes: "Except for minor editing, this is a direct translation of a Swedish-language booklet by the same name that was published in 1987 as part of the Swedish Ministry for Foreign Affairs' series UD informerar."--T.p. verso.
Subject(s): Wallenberg, Raoul.
Diplomats--Sweden--Biography.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Sweden--Foreign relations--Soviet Union--20th century.
Soviet Union--Foreign relations--Sweden--20th century.
Added Entries: Kayfetz, Victor.
Svenska institutet.

D 809.S8 R3613 1988 In Collection

Title: Raoul Wallenberg : a hero for our time / [compiled by Rachel Oestreicher Haspel].
Published: [New York : Raoul Wallenberg Committee of the United States 1985?]
Description: [29] p. : ill. ; 22 cm.
Notes: Title from cover.
Includes bibliographical references (p. [29])
95aprms1
Subject(s): Wallenberg, Raoul.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Added Entries: Haspel, Rachel Oestreicher.

**WALLENBERG .Rao 1985 In Collection
Location: Library
**WALLENBERG .Rao 1985 In Collection
Location: Library

Title: Raoul Wallenberg : dossierdokumentation från Beskickningen i
Budapest och Utrikesdepartementet, 1944-1957.

Published: Stockholm : Utrikesdepartementet, 1980-1982

Description: 49 v. ; 30 cm.

Notes: Text in Swedish, English, French, German, and Russian.

Title supplied by the Swedish Foreign Office.

95junms1

Subject(s): Wallenberg, Raoul.

Diplomats--Sweden--Biography.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Sources.

World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.

Jews--Hungary--History--20th century--Sources.

Hungary--History--1918-1945--Sources.

Indexed Entries: Wallenberg, Raoul.

Sweden. Utrikesdepartementet.

Sweden. Beskickningen (Hungary)

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 1

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 2

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 3

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 4

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 5

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 6

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 7

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 8

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 9

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 10

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 11

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library

v. 12

Oversize D809.S8 W77 1980 In Collection

Location: Library	
v. 13	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 14	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 15	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 16	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 17	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 18	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 19	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 20	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 21	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 22	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 23	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 24	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 25	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 26	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 27	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 28	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 29	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection
Location: Library	
v. 30	
Oversize D809.S8 W77 1980	In Collection

Location: Library
v. 49

Author: Lévai, Jenő.

Title: Raoul Wallenberg : his remarkable life, heroic battles and the secret of his mysterious disappearance / written by Jenő Lévai ; translated into English by Frank Vajda.

Published: Melbourne : WhiteAnt Occasional Publishing, 1988 (1989 printing)

Description: xii, 313 p. : ports., facsims. ; 21 cm.

Notes: "Originally published in Hungarian in 1948".--T.p.
Diacritics removed.
93octob

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Indexed Entries: Vajda, Frank.

DT 810 .J4 L54213 1989

In Collection

Location: Library

PT 810 .J4 L54213 1989

In Collection

Location: Library

Author: Wulf, Josef.

Title: Raoul Wallenberg : il fut leur espérance / Joseph Wulf.

Published: [Paris] : Casterman, 1968.

Description: 147 p. : plates. ; 21 cm.

Series: (Vies et témoignages)

Notes: Bibliography: p. 143-145.
95decms

Subject(s): Wallenberg, Raoul.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

In Collection

Author: Derogy, Jacques.

Title: Raoul Wallenberg : le juste de Budapest / Jacques Derogy ; avec la collaboration de Fred Kupferman et Ariane Misrachi.

Published: [Paris] : Stock, c1994.

Edition: Nouv. éd. augm.

Description: 319 p. ; 24 cm.

ISBN: 2234043107

Notes: Text in French.

Includes bibliographical references (p. 315-[317]).

95novms

Subject(s): Wallenberg, Raoul.

World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Subject(s) : Diplomats--Sweden--Biography.

Added Entries: Kupferman, Fred.

Misrachi, Ariane.

D 809 .S8 D47 1994

In Collection

Location: Library

D 809 .S8 D47 1994

In Collection

Location: Library

Author: Larsen, Anita.

Title: Raoul Wallenberg : missing diplomat / by Anita Larsen ;
illustrated by James Watling.

Published: New York : Crestwood House, c1992.

Edition: 1st ed.

Description: 48 p. : ill. ; 23 cm.

Series: (History's mysteries)

ISBN: 0896866165

Notes: Includes bibliographical references (p. 46) and index.

A biography of the Swedish diplomat who helped save thousands
of Hungarian Jews from the Nazis before mysteriously
disappearing when the Russians occupied Budapest.

93novem

Subject(s) : Wallenberg, Raoul--Biography--Juvenile literature.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Juvenile
literature.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Juvenile literature.

Diplomats--Sweden--Biography--Juvenile literature.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography--Juvenile
literature.

Added Entries: Watling, James,

**WALLENBERG .Lar 1992

In Collection

Location: Library

Author: Daniel, Jamie.

Title: Raoul Wallenberg : one man against Nazi terror / Jamie
Daniel, Michael Nicholson, David Winner.

Published: Milwaukee : G. Stevens Children's Books, 1992.

Edition: North American ed.

Description: 68 p. : ill. (some col.), col. maps ; 22 cm.

Series: (People who made a difference)

ISBN: 0836806298

Notes: Abridged version of Raoul Wallenberg / Michael Nicholson,
David Winner.

Includes bibliographical references (p. 60-61) and index.

Traces the life of the diplomat who saved Hungarian Jews
during World War II and mysteriously disappeared after the
Russians occupied Budapest.

94januar

Subject(s) : Wallenberg, Raoul--Biography--Juvenile literature.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Juvenile
literature.

Jews--Hungary--History--20th century--Juvenile literature.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Juvenile literature.
Diplomats--Sweden--Biography--Juvenile literature.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography--Juvenile literature.

Added Entries: Nicholson, Michael, 1937-
Winner, David, 1956-

D 809 .S8 W3265 1992
Location: Library

In Collection

Author: Lévai, Jenő.

Title: Raoul Wallenberg : regényes élete, hosi küzdelmei, rejtélyes eltűnésének titka / Lévai Jenő.

Published: Budapest : Magyar Téka, 1948.

Description: 311 p. : ill., facsims., ports. ; 22 cm.

Notes: Published in English under title: Raoul Wallenberg.
Diacritics removed.
94januar

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

Added Entries: Raoul Wallenberg. Hungarian.

**WALLENBERG .Lev 1948
Location: Library

In Collection

Author: Linnea, Sharon.

Title: Raoul Wallenberg : the man who stopped death / Sharon Linnéa.

Published: Philadelphia : Jewish Publication Society, 1993.

Edition: 1st ed.

Description: xi, 151 p. : ill. ; 24 cm.

ISBN: 0827604483

Notes: Includes index.

Traces the life of the Swedish diplomat who saved Hungarian Jews during World War II and then mysteriously disappeared after the Russians occupied Budapest.

93octob

Subject(s): Wallenberg, Raoul.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Juvenile literature.

Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography--Juvenile literature.

Diplomats--Sweden--Biography--Juvenile literature.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Juvenile literature.

DS 135 .H9 L53 1993
Location: Library

In Collection

Title: Raoul Wallenberg between the lines [videorecording] / Simon

Wiesenthal Center.

Published: Santa Monica, CA : Rhino Home Video, 1991, c1985.

Description: 1 videocassette (VHS) (85 min.) : sd., col. ; 1/2 in.

Notes: Documentary film.

Director-writer, Karin Altmann ; producer, Bob Weis ; camera, Paul Tait ; narrator, Altmann.

Presents the life of Raoul Wallenberg-- his work to save the Jews, his capture by Soviet troops and the fight for his release from a Soviet prison.

VHS

95filmh2

Subject(s): Wallenberg, Raoul.

Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue.

Righteous Gentiles in the Holocaust.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

ed Entries: Between the lines.

*FILM P419

In Collection

Location: Library

Author: Rosenfeld, Harvey.

Title: Raoul Wallenberg, angel of rescue : heroism and torment in the gulag / Harvey Rosenfeld.

Published: Buffalo, N.Y. : Prometheus Books, 1982.

Description: xii, 261 p., [8] p. of plates : ill. ; 24 cm.

ISBN: 0879751770

Notes: Includes index.

Bibliography: p. 243-255.

92may

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

Wallenberg, Raoul--Imprisonment.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Diplomats--Sweden--Biography.

Subject(s): Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

**WALLENBERG .Ros 1982

In Collection

Location: Library

Title: Relief in Hungary and the failure of the Joel Brand mission / introduction by John Mendelsohn.

Published: New York : Garland Pub., 1982.

Description: 249 p. : ill. ; 29 cm.

Series: (Holocaust ; 15)

ISBN: 082404889X

Notes: Text in English and German.

92may

Subject(s): Brand, Joel,--1906-

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Sources.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary--Sources.

Refugees, Jewish--Government policy--United States--Sources.

Ref D 810 .J4 H645 1982 v .15 In Collection
Location: Library

Author: Bierman, John.

Title: Righteous gentile : the story of Raoul Wallenberg, missing hero of the Holocaust / John Bierman.

Published: Toronto ; New York, N.Y. : Bantam Books, 1983, c1981.

Description: xii, 224 p. ; 18 cm.

ISBN: 0553229427

Notes: Bibliography: p. 223-224.
92july

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Diplomats--Sweden--Biography.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

**WALLENBERG .Bie 1983

In Collection

Location: Library

Author: Bierman, John.

Title: Righteous gentile : the story of Raoul Wallenberg, missing hero of the Holocaust / John Bierman.

Published: New York : Viking Press, c1981.

Description: xii, 218 p., [8] p. of plates : ill., ports. ; 22 cm.

ISBN: 0670749249

Notes: Bibliography: p. 217-218.
93januar

Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.

World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Diplomats--Sweden--Biography.

Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.

D 809 .S8 W323 1981

In Collection

Location: Library

D 809 .S8 W323 1981

In Collection

Location: Library

Author: Carmilly, Moshe.

Title: The road to life : the rescue operation of Jewish refugees on the Hungarian-Romanian border in Transylvania, 1936-1944 / Moshe Carmilly-Weinberger.

Published: New York : New York : Shengold, 1994. 1994.

Description: 189 p. : ill. ; 23 cm.

Series: (Bibliotheca Judaica ; 2)

Notes: Includes index and bibliographical references.

Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)--Romania--Transylvania.

Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Refugees, Jewish--Romania--Transylvania.

Refugees, Jewish--Hungary.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue.
Added Entries: Universitatea "Babeș-Bolyai".

On Order

Author: Alexander, Lynne.
Title: Safe houses / Lynne Alexander.
Published: New York : Atheneum, 1985.
Edition: 1st American ed.
Description: 261 p. ; 23 cm..
ISBN: 0689116063
Notes: 93august
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Fiction.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Fiction.

PS 3551 .L3573 S2 1985   In Collection
Location: Library

Author: Biss, Andreas, 1904-
Title: Der Stopp der Endlösung : Kampf gegen Himmler und Eichmann in
Budapest / Andreas Biss.
Published: Stuttgart : Seewald, c1966.
Description: 358 p. : facsim. ; 21 cm.
Notes: Text in German.
Published in English under title: A million Jews to save:
check to the final solution.
91sepoct
Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Jews--Politics and government.
Jews--Government policy--Hungary.
Added Entries: A million Jews to save: check to the final solution. German

D 810 .R5 HUN B577 1966   In Collection
Location: Library
D 810 .R5 HUN B577 1966   In Collection
Location: Library

Title: Studies on the Holocaust in Hungary / edited by Randolph L.
Braham.
Published: Boulder : Social Science Monographs ; [New York] : Csengeri
Institute for Holocaust Studies of the Graduate School and
University Center of the City University of New York, 1990.
Description: viii, 267 p. ; 24 cm.
Series: (Holocaust studies series)
Series: (East European monographs ; no. 301)
ISBN: 0880331984
Notes: Includes bibliographical references.
92march
Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.

Title: Wallenberg : missing hero / Kati Marton.
Published: New York : Arcade Publishing ; [Boston] : Distributed by Little, Brown and Company, c1995.
Edition: 1st Arcade ed.
Description: ix, 251 p., [8] p. of plates : ill. ; 21 cm.
ISBN: 1559702761
Notes: Includes bibliographical references (p. [244]-246) and index.
95junms1
Subject(s): Wallenberg, Raoul.
World War, 1939-1945--Civilian relief--Hungary.
Jews--Hungary--History--20th century.
Subject(s): Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Hungary--History--1918-1945.

D809.S8 W35 1995 In Collection
Location: Library

Author: Lester, Elenore, 1919-
Title: Wallenberg, the man in the iron web / Elenore Lester.
Published: Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, c1982.
Description: viii, 183 p., [8] p. of plates : ill. ; 22 cm.
ISBN: 0139443223
Notes: Includes index.
Bibliography: p. 174-177.
93june
Subject(s): Wallenberg, Raoul--Biography.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary.
Diplomats--Sweden--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

D 809 .S8 W325 1982 In Collection
Location: Library
D 809 .S8 W325 1982 In Collection
Location: Library

Author: Biss, Andreas, 1904-
Title: Wir hielten die Vernichtung an : der Kampf gegen die "Endlösung" 1944 / Andreas Biss ; mit einer Nachbemerkung von Hans Dieter Heilmann.
Published: Herbstein : März, 1985.
Edition: 1. Aufl.
Description: 403 p. ; 21 cm.
ISBN: 3888800498
Notes: Includes index.
Diacritics removed.
Text in German.
92march
Subject(s): World War, 1939-1945--Jews--Rescue--Hungary.

D 810 .R5 HUN B568 1985   In Collection
Location: Library
D 810 .R5 HUN B568 1985   In Collection
Location: Library

Author: Anger, Per, 1913-
Uniform Title: [Med Raoul Wallenberg i Budapest.English]
Title: With Raoul Wallenberg in Budapest : memories of the war years
in Hungary / Per Anger ; preface by Elie Wiesel ; translated
from the Swedish by David Mel Paul and Margareta Paul.
Published: New York : Holocaust Library, c1981.
Description: 191 p. : ill. ; 23 cm.
ISBN: 0896040488
Notes: Translation from Swedish of: Med Raoul Wallenberg i
Budapest.
Includes index.
Bibliography: p. 183-184.
93june
Subject(s): Anger, Per, --1913-
Wallenberg, Raoul--Biography.
Sweden.--Beskickningen (Hungary)
Ambassadors--Sweden--Biography.
Righteous Gentiles in the Holocaust--Biography.
Holocaust, Jewish (1939-1945)--Hungary--Personal narratives,
Swedish.

D 810 .R5 HUN A644 1981   In Collection
Location: Library
D 810 .R5 HUN A644 1981   In Collection
Location: Library

d of Listing.

TIMES

LONDON, EN
DAILY 375,420

SATURDAY
NOV 9 1996

BURKELEY'S

130
... 88

p. 03

151

HITLER'S BANKER!

1,29705

GHOSTS HAUNT THE dilapidated apartment buildings of Wesselenyi Street in central Budapest. For here, on a road that was once a main artery in the city's wartime Jewish ghetto, history has laid its bloodied hand too heavily. The ghetto gate stood at the bottom, crushed aside by the troops of the Soviet Red Army as they fought their way through the wrecked city in January 1945, awed and horrified at the sight of the half-starved Jews who crawled out of the cellars to meet them.

The Budapest Jews had few weapons, so they put their faith instead in the protective papers issued by diplomats, such as the Swede Raoul Wallenberg (who was later to vanish in the Soviet Gulag) and the Swiss consul Charles Lutz. Switzerland, especially, seemed an island of sanctuary in a continent at war — for although its borders had been all but closed to Jewish refugees since 1938, at least it would provide financial security for their assets.

But the Jews were wrong, and more than 50 years later those events are returning to haunt both Holocaust survivors and the bankers who have guarded their family assets. Guarded them so zealously, in fact, that for decades they have refused to hand them back, all the while profiting from a free injection of capital into their banks, capital deposited in good faith by Jews who knew that they would probably perish, but who hoped that their relatives might survive and inherit their wealth.

For in the most macabre twist of the Swiss bankers' bureaucratic mentality, their clerks demanded written proof of death from the relatives of Holocaust victims who tried to reclaim their family's assets. As there were no death certificates

issued at Auschwitz, the funds remained out of reach.

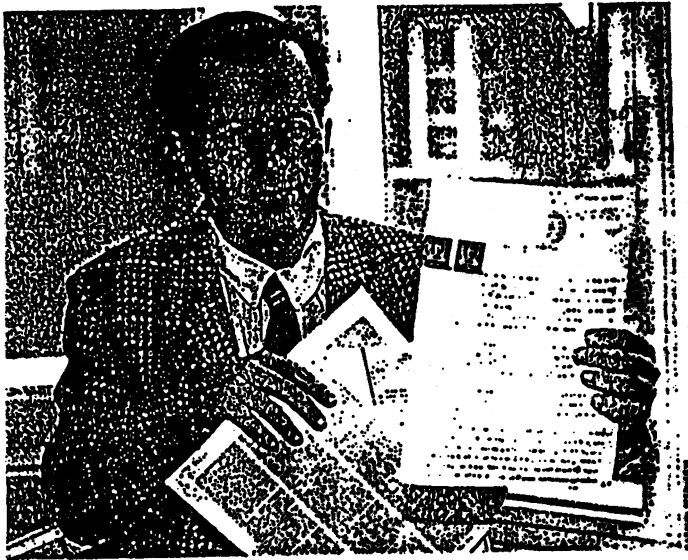
An unpleasant and shameful story, then, of Holocaust victims' trust betrayed by these neutral bankers, far from the front lines, who earned a fat profit from Nazi genocide. But that is just the opening shot of the Swiss Holocaust lawsuits, for now even more disturbing evidence is emerging from the files of the US National Archives. These heavily secret intelligence documents show how Swiss banks were key foreign currency providers of the Nazi war machine.

They accepted looted gold from the treasuries of Nazi-occupied Europe, and exchanged it for francs and dollars that paid for everything from steel to build Panzer tanks to aluminium for Messerschmitt fighter planes: there was a plan to establish, via Swiss banks, a worldwide fund to keep Nazism alive after the war; looted Jewish gold was laundered

Not only did Holocaust victims swell Swiss coffers with their wealth, but new documents reveal how Jewish money was used to fund the Nazi war effort. Adam LeBor reports

Jews awaiting deportation (left), Adolf Hitler and Hungarian regent Miklos Horthy in 1941 (top); the Jewish quarter in Budapest (above)

"If someone had a couple of hundred thousand dollars, it stands to reason they would have put some cash away in Switzerland. There was nowhere else to put it"

through an international administered bank set up to collect German First World War reparations; Swiss diplomats and the Swiss-based Red Cross channelled Nazi money back to Switzerland, and a prominent family of Jewish origin conducted a secret deal with the Nazis' chief financial ficer in Budapest to trade their huge industrial complex for safe passage out.

The conclusion is simple: without the active economic aid of Zurich, the Germans could never have captured more than half a continent.

DR GYORGY HARASZTI has his office at 44 Wesselenyi Street, where he is principal of the American Endowment School for Jewish pupils. A scion of Hungary's now more or less extinct Jewish nobility, Dr Haraszti lost 160 relatives in the Holocaust. His family owned about 10,000 acres of land, including forests and orchards, in Szabolc-Szatmar county, in eastern Hungary, an area once home to a thriving Jewish population. The family's property was taken from them under Communism, for which Dr Haraszti recently received two million forints compensation (£9,000).

Dr Haraszti's grandfather was killed in Auschwitz some time in 1944. Before he died, says Dr Haraszti, he sent three million pengos (\$600,000) to Switzerland. "I have documents about the Hungarian properties that were taken by the Nazis and

by the Communists, showing that my family was wealthy enough to be able to deposit three million pengos. Until the German occupation in March 1944, Hungarian Jews had the opportunity to go to Switzerland and to send money there. My parents and grandparents went there on holiday every year."

By the summer of 1944 Europe was in chaos, especially Hungary. Its ruler, Admiral Miklos Horthy — an anti-Semite certainly, but one who balked at the wholesale extermination of his country's Jews — had been deposed in a coup by the Germans. Adolf Eichmann was installed to oversee mass genocide, and the deportation of Jews living in the countryside was under way. The Allies were advancing from the west, the Soviets from the east. Travel, communication, everything was virtually impossible. These were days of endless terror for Budapest's Jews: random round-ups, sweeps and deportations.

"My father had no chance to meet with his father in the summer of 1944, so he didn't know the details — which bank account the money was in or where it was," says Dr Haraszti. "When he came back he heard

Gyorgy Haraszti (top), whose family lost \$600,000; Ron Singer's uncle (above, with his son), who was killed at Auschwitz; Greta Beer (above left) is still searching for hidden accounts

that everyone was killed in the war, including his father and mother. He took back what he could, such as the land, but everything was later taken by the Communists."

That Dr Haraszti can prove the extent of his family's former holdings substantially boosts his claim, says Sergio Karas, a Toronto-based lawyer who is acting for several relatives of Holocaust victims. "It helps to establish that the people are not charlatans, that they do have reasonable grounds to believe that there is money there. If

somebody had property worth a couple of million dollars, even a couple of hundred thousand dollars, it stands to reason that they would have put some cash away. They would have put it in Switzerland. There was nowhere else to put it then."

No one knows how much unclaimed money is sitting in dormant accounts in Switzerland, although some Jewish groups claim the figure, with 50 years' interest, could easily run into hundreds of millions. Under pressure from the New York-based World Jewish Congress (WJC) and Republican Senator Alfonse D'Amato — the driving force behind the Whitewater hearings and chairman of the powerful Senate Banking Committee — the Swiss bankers finally buckled.

For decades they had argued that the matter was closed, settled for good by the 1962 law on the question of assets held in Switzerland that had belonged to Holocaust survivors, which registered about SFr9.5 million in dormant accounts. Then, in January of this year, the Swiss Bankers Association (SBA) said it had unearthed SFr38.74 million (nearly £20 million) in 775 dormant accounts. Now the SBA and Jewish organisations have set up a joint commission to find out just how much money remains. At the same time the Swiss government has set up another committee, of historians, to examine the country's wartime history.

The SBA insists that all the Swiss banks are doing their utmost to clear up any claims. Meanwhile, Credit Suisse recently told one woman who had been refused access to her family's accounts: "If this happened, we are certainly very sorry, but we are not able to verify this after 50 years."

THE HOLOCAUST ROMANZA was played out in Switzerland, but its inner-workings are being laid bare in the US National Archives in Washington DC. "The intelligence documents that have emerged from the archives have demonstrated a scope and a scale of [Swiss] collaboration that I dare say was unimaginable," says one WJC official, who prefers to remain anonymous.

A key intelligence document detailing the extent of Swiss financial collaboration with the Nazis is dated February 1, 1946. Formerly classified as secret, it is the record of an interview by an American military official with one Dr Landwehr, former head of the foreign exchange department of the Nazi Economic Ministry, then working for the Berlin City Administration. "Dr Landwehr estimated that all in all, the sum of German assets which passed into Switzerland amounted to at least 15 billion Reichsmarks. I could not conceal my astonishment and asked him to explain this... it reads.

Dr Landwehr, like most Nazi officials in Allied custody, was happy to talk. Much of the money passed as a straight sale of gold by the (Nazi) Reichsbank to the Swiss National Bank to acquire foreign currency. A more complicated and subtle method was the effort to create special war funds in Switzerland by under-invoicing export goods from Germany.

Of course, this is just one interview. There is also a whole library of intelligence reports that outline Swiss economic collaboration with the Nazis, money-laundering and their readiness to accept looted gold.

'German industry must realise that the war cannot be won and that it must take steps in preparation for a post-war commercial campaign'

DECEMBER 1976

A confidential memo, dated January 30, 1945, to the American Mission in Bern, entitled "Objectionable Activities of Two Leading Swiss Banks During 1944", names Credit Suisse, Zurich, as the "most frequent violator of the Allied Code of Conduct concerning Swiss Banks". It continues: "Credit Suisse performed activities on behalf of the Nazis whereby a total of \$1,948,731 were made available to the Germans during the period from 26/9/44 to 24/11/44 for purposes other than those for recognised trade, at least this appears to be true from the intercepts."

After Credit Suisse, the Union Bank was the second most frequent violator of the Allied Code of Conduct, the memo says. "During the period from September 23, 1944 to November 8, 1944 the Union Bank of Switzerland has been engaged in at least three transactions which have provided the enemy with \$1,673,205."

The importance of this document, says the WJC official, is that it is based not on an interview, but on 27 concrete intercepts made by Allied code-breakers, outlining financial communications everywhere from Zurich to Lisbon, Shanghai, Budapest and Berlin. "These are not simply estimations, or the word of German officials. The document mentions the two leading banks of Switzerland, so it's not as if you can say these are rogue operations. We can show transactions between the Swiss banks and the Nazi regime. It demonstrates that the US had them caught cold in 1944. Labels it 'Objectionable activities', and delineates it."

Most disturbing is the report known as the "Red House" document. Stamped "Secret" and dated London, November 27, 1944, the document was compiled by the Economic Section of G-2 (US military intelligence) based at SHAEF, the Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force. Its subject is: "Plans of German industrialists to engage in underground activity after Germany's defeat; flow of capital to neutral countries."

The Red House document is named after a hotel of the same name in Strasbourg, where, on August 10, 1944, more than a dozen Nazi industrialists and military officials met to plan how, in the face of the Allied advance, German industry could prepare for eventual military defeat. Among those named as attending are representatives of key German firms such as Krupp, Messerschmitt and Rheinmetall. The meeting was presided over by one SS Obergruppenführer Dr. Scheid.

"From now on German industry must realise that the war cannot be won and that it must take steps in preparation for a post-war commercial campaign," Dr. Scheid is quoted as saying in point two of the report. By point three, the Red House document appears to be turning into the plot of a Robert Ludlum thriller, so extraordinary are its contents. The following points arose from the proceedings of a second, smaller meeting, attended by an official from the Nazi armaments ministry and representatives from Germany's industry.

German industrialists, it was said, must, through their exports, increase the strength of Germany. They must also prepare themselves to finance the Nazi Party which would be forced to go underground as *Abschiss* (the-istanced). From now on the government would allocate large sums to industrialists so that each could establish a secure post-war foundation in foreign countries.

So where will this money be sent, and who will move it around the world according to Berlin's instructions? The answer, of course, is Switzerland, and Swiss banks, as point five makes clear:

"The German industrialists are not only buying agricultural property in Germany, but are placing their funds abroad, particularly in neutral countries. Two main banks through which this export of capital operates are the Basler Handelsbank and the Schweizerische Kreditanstalt of Zurich. Also there are a large number of agencies in Switzerland which for a 5 per cent commission buy property in Switzerland, using a Swiss bank."

Unnamed in the Red House document, but a key channel for looted Nazi gold, was the Bank of International Settlements (BIS), based in Basle. The BIS is one of the Second World War's most bizarre institutions: a bank whose owners included the Reichsbank, the Bank of England, the Bank of France, the Bank of Italy, and the First National Bank of New York; a bank which continued trading through the war. The BIS's directors included Hermann Schmitz, head of IG Farben — manu-

Reichsbank president Walter Funk on trial at Nuremberg in 1946 (top); Adolf Eichmann in prison in 1961 after extradition from Argentina to Israel

facturers of the Zyklon B gas used in the Nazi death camps — and Baron Kurt von Schröder, a Gestapo officer. Its president was an American, Thomas Harrington McKittrick.

The BIS had been set up to provide the Allies with reparations paid by Germany for the First World War. Its charter said that the BIS should be immune from seizure, closure or censure, whether or not its owners were at war. Its German directors, such as Reichsbank President Walter Funk and banker Emil Puhl, had — almost literally — blood on their hands.

Testifying at the Nuremberg trials in May 1946, Funk said Puhl had been in charge of gold deposited by the Gestapo into the Reichsbank before being sent on to Switzerland. Teeth fillings from Holocaust victims, coins, watches and cigarette cases were all melted down into gold bars that weighed 20kg each. Looted gold was not sent directly to the BIS, but to an associated account at the Swiss National Bank (SNB), writes Charles Higham in his book *Trading with the Enemy*. In 1945 SNB offi-

cials told US Treasury representative Orris Schmidt that to ensure they were not receiving looted gold, they had requested that a Reichsbank official certify that each delivery of gold was not looted. Schmidt asked who this official was — perhaps not surprisingly it was BIS director Emil Puhl.

The existence of the BIS might have been perfectly legal in international law, but the fact that a bank that had accepted looted Nazi gold had an American president enraged many in Washington. None more so than Treasury secretary Henry Morgenthau. But if he couldn't chase down the BIS, he could launch Operation Safehaven.

Spearheaded by the US Treasury Department and the State Department, Operation Safehaven aimed to stop the Nazis and their collaborators from using neutral countries such as Switzerland, Sweden, Spain and Turkey as a hide-hole for their assets and to help the Allies reclaim German assets as reparation payments. "The various German economic and finance industries and economic intelligence knew they could provide security for German interests [in neutral countries], using established economic and commercial methods to do so," says Marc Masurovsky, a Washington DC-based former consultant to the US Government Nazi-hunting organisation, the Office of Special Investigation.

He scoffs at the Swiss argument that, surrounded by Nazi Germany, Vichy France and Fascist Italy, the country had no choice but to placate Germany to prevent invasion. "These documents confirm that Switzerland just put on a face of neutrality and had a terrific time leeching from all sides," he says.

BUT BANKS WEREN'T the only Swiss institution that helped organise, and profited from, the Holocaust lunanza. Swiss diplomats, even the Red Cross, are also named in the wartime paper trail. A Safehaven report dated Istanbul, May 21, 1945 shows how Swiss diplomats were deeply involved in secret financial deals with German nationals living in Turkey, by hiding their property for them. After diplomatic relations were broken off between Germany and Turkey, the Swiss took charge of German interests and assets, even setting up a special bureau for the purpose, says the report.

"When the bureau began to operate, rumours — some of which have since been confirmed — began to circulate to the effect that numerous non-official Swiss nationals in Turkey, sometimes in the capacity of temporary employees of the bureau, were in contact with the interned Germans and were secreting property for them (confirmed in part)," the report says, before moving on: "The smuggling of concentrated forms of wealth from Germany into Turkey and from Turkey into Switzerland was being accomplished by the aid of Swiss couriers and via the International Committee of the Red Cross as in original report Red Cross punch. (Confirmed)."

The International Committee of the Red Cross has since begun an internal inquiry into allegations that several of its delegates collaborated with the Nazis.

In 1946, Switzerland and the Allies signed the "Washington Agreement", which provided for the distribution of Swiss assets frozen in America and

4 German assets blocked in Switzerland, while America released to Switzerland frozen assets that did not belong to Nazis or Nazi collaborators.

Precisely how much looted Nazi gold was handed over after the war, and to whom, is still a matter of speculation. A recent British government report stated that the Allies were aware that melted-down gold, stamped with the Reichsbank symbol, was exported to Switzerland. It also stated that of £366 million worth of gold seized by the Nazis, only SFr250 million (£125 million) was paid out in reparations.

But if and when the Swiss banks do finally come clean about the Holocaust bonanza, there may be unwelcome revelations for Jewish organisations. "Holocaust money is a really tricky issue. There is a substantial amount of Jewish accounts, possibly, but which kind of Jews? I have to be very explicit about this," says Masurovsky. "There were Jews in Romania, members of the merchant banking class, who engaged in black-market activities. The Germans, particularly the Abwehr (military intelligence), recruited Jews who were involved in smuggling and black-market activities."

And here we are in uncharted and disturbing waters. Jews profiting from the Holocaust? This is the crime that dare not speak its name. "It's an issue that has never been really approached. I warned Senator D'Amato's people that some of these accounts will be hard to justify, because it's tainted money. Tainted Jewish money."

These black marketeers included Samuel Reichmann, according to Safehaven report number 534, dated London, November 5,

1945. The report on the Reichmann family, 1 Hungarian Jews living in Tangier, accuses Samuel of trading with the Germans, war profiteering, black marketeering, and smuggling using Red Cross parcels. "Frequent suggestions have been made that Reichmann smuggled goods in Red Cross food parcels into occupied countries, and also he has been reported as trafficking in forged notes, and stamps and also gold," the report states. Samuel's wife Renée, the report adds, was able to travel in and out of Hungary in 1941-42, even though she was a Jewish refugee, with visas issued by the Italian and French consulates.

This is not exactly the kind of revelation the WJC's researchers had been looking for in the US archives. "They can't just say these were a bunch of bad apples. Of course they were, but since nobody talks about this, it dramatises it even more," says Masurovsky. "It's a little painful to go through that, but there they are. To me it's illicit money. Those people did profit from the occupation, and nobody put a gun to their head, nobody. They didn't have relatives held in the camps as hostages. It was a wilful situation."

As well as tracking Jewish black marketeers trading with the Nazis, Safehaven agents were monitoring those of Jewish origin who bought their way out of the Holocaust, such as the Weiss family of Budapest. Headed by Baron Manfred, the Weiss family were wealthy industrialists who by the 1930s ran Hungary's "largest and most important industrial establishment", according to an 18-page US intelligence report, dated Lisbon, May 23, 1945.

The Weiss empire manufactured every-

Raoul Wallenberg, whose attempts to save Jews may have angered his wealthy family

'He was an embarrassment to his family. It suited their agenda for him to stay in the Gulag'

thing from bicycles to armaments. In Berlin, the Nazis wanted the Weiss economic empire, which stretched around the world, and the battle for it even triggered an intra-Reich power struggle between Himmler and Goering. After the German invasion of Hungary in 1944, the Nazis captured several members of the Weiss family, including Baron Eugen Weiss, son of Manfred. On April 4, the intelligence report says, Baron Eugen was conducted to a meeting with SS Obersturmbannführer Kurt Becher, who was a key SS figure in the Jewish-Nazi deals in wartime Budapest.

Becher's proposal was simple: freedom for the family and transport to Switzerland and Portugal in exchange for handing over the Weiss empire to the Nazis. Under great duress, the deal was signed. "The family bought their way out of Hungary. They signed an agreement to release the family on a special train at night, so the other Jews

wouldn't know about it," says Masurovsky. "For the Allies, they think that if Weiss transfers ownership to the Nazis, then overnight the Nazis will have a multinational corporation with links on three continents, a wonderful cloak. That is the ultimate Safehaven nightmare."

More than that, the Weiss Safehaven files show how skillfully the Nazis exploited the substantial class differences among Hungary's Jewish community. "The Weiss family had money, tons of money. They could probably have bought every Jew in Hungary. They could have set up a market, just like the Germans were doing with their own Jews, saying 'You want to go to Switzerland, you pay us:'"

WE CAN NEVER know whether the Weiss family could have saved some, or any, of their fellow Jews, but the Kaszner affair, one of the most controversial episodes in the triangle that connected Germany, Hungary and Switzerland, is a matter of record.

In the summer of 1944 Rudolf Kaszner, a senior leader of Hungary's Zionist movement, negotiated a secret deal with Adolf Eichmann that allowed him to put 1,685 Jews on a secret train to Switzerland, via Bergen-Belsen. It was dubbed the "VIP" train, and all its passengers were saved. The VIPs included community leaders, Zionist functionaries and members of Kaszner's family from his home town of Cluj, now in Romania.

Kaszner preached a policy of negotiation — some would say accommodation with the Nazis. So much so that when two Jewish soldiers were parachuted in from Palestine to Hungary, with British >

4 assistance, to help organise resistance against the deportations, Kaszner persuaded them to turn themselves in to the Gestapo, on the grounds that their presence endangered the whole community. The man who made the financial arrangements for the secret train to Switzerland was SS officer Kurt Becher.

Why did Eichmann agree to save Kaszner's Jewish VIPs? The price was high, more than any amount of money, claim some Hungarian Holocaust survivors: silence about Auschwitz and a quiescent Jewish population that would meekly board the cattle trains that left Budapest for "resettlement in the east".

Kaszner and other Jewish leaders knew full well what awaited Hungary's Jews in Poland. At the end of April 1944 Kaszner had travelled to the Slovak capital Bratislava, where he received a copy of a report known as the "Auschwitz Protocol". Compiled by two former Auschwitz prisoners, it was an incredibly detailed report on the inner workings of the prime site of the Nazi genocide machine. Its authors had seen the preparations being made at Auschwitz for the annihilation of Hungary's Jews. But Kaszner and his colleagues kept silent, and Hungary's Jews meekly boarded the cattle trains to their deaths.

Budapest-born Ernest Stein, a fighter in the Budapest Jewish resistance, well remembers Kaszner: "He was less than a rat — he was a liar, he was a thief, he did it on purpose to help the German cause." Hearing rumours of the planned secret train to Switzerland, Stein attempted to get a place for himself and his family. "I could

not get in. They had only people who were paying money, and their personal friends, major functionaries in the Zionist movement," says Stein.

In 1957 Kaszner, then living in Israel, was shot dead after a libel trial in which he was accused of collaborating with the Nazis. Some said that it was a revenge murder, others that he knew too much about the web of deals between the Zionist and Nazi leaderships.

IN STOCKHOLM, TOO, capital of neutral Sweden, old ghosts are stirring as more and more details emerge of the Holocaust bonanza, and some perhaps unexpected names are turning up on the Safehaven documents. The name Wallenberg is most often associated with Raoul, the Swedish diplomat who saved tens of thousands of Budapest Jews. Wallenberg was a scion of one of Sweden's most important families. His uncles, Jacob and Marcus, controlled the Enskilda Bank. While Marcus was known to be sympathetic to the Allies, many in Washington feared that Jacob's interests lay with the Germans.

In Washington, Henry Morgenthau was carefully monitoring the Enskilda Bank as it traded with the enemy. A Treasury Department letter signed by Morgenthau, dated February 7, 1945, lists eight points of concern about the activities of the Wallenberg brothers, including that "Jacob Wallenberg recently indicated that he was willing to sell to the Germans a Swedish plant in Hamburg for gold, provided the price was high enough to compensate for possible future complications".

This may shed some new light on the

Rudolf Kaszner, accused of profiting from his fellow Jews' suffering

'He was less than a rat — he was a liar, he was a thief. He did it to help the German cause'

arrest and subsequent disappearance of Raoul Wallenberg. And more specifically, why the powerful Wallenberg family, which had profited handsomely from the war, did so little to secure his release from the Gulag. Raoul Wallenberg was an embarrassment, says his god-daughter Yvonne Singer. Others suggest that a secret deal — Swedish steel in exchange for Hungarian Jews — allowed him to save so many lives.

Yvonne Singer was born in one of Raoul Wallenberg's safe houses in Budapest. Her husband Ron has for years been attempting to recover the assets of his uncle, Velvel Singer, who deposited substantial funds in a Swiss bank before being killed at Auschwitz. "Raoul Wallenberg saved my life in that he protected my mother and let her have me in a safe place. My parents knew him well, they were working with him in the underground. But I think he was an embarrassment to the Wallenberg

family. It suited their agenda to have him stay there [in the Gulag]."

Like many who lived through the Holocaust in Budapest, Singer believes that Wallenberg was at least an asset. If not an active agent of Allied intelligence. "I know that he was in touch with the Hungarian underground, he was working with them — certainly all of those organisations had contact with the Allies." Whether through an intermediary, or directly, Wallenberg's reports certainly reached the OSS and are available in the US National Archives.

THESE, THEN, ARE the victims and the beneficiaries of the Holocaust Bonanza: on one side, the sons and daughters whose parents died in the gas chambers; on the other, the Swiss and Swedish banks and Nazi officials who found a safe haven for their wartime loot.

As for Dr Haraszti, he doesn't want his grandfather's money for himself, and doesn't really believe that he will ever see it. "It is lost. It is not my money, it belonged to my grandparents and my relatives who were killed. But I think it would be very useful if the Swiss banks would say: 'We are giving \$10,000 for community purposes.'"

Like other Holocaust survivors, Dr Haraszti could make a formal application to the Swiss Bankers Association to try to track down his family's assets. He would have to fill a six-page form giving as many details as possible about his grandfather's account. With the form he would have to enclose a cheque for SFr100.

Fifty years after the end of the Second World War, the Swiss are still profiting from the Holocaust bonanza. ●

16/009
1997-01-16

P 2 EU'

1 ( )

Orig HP BO B
P 2 EU'

Advokat Bengt Kappelin
Malmö

AA

mm

EXP 970117/mm exp datum?

Efterforskning Bengt Stures besättning
(2 bil)

Broder,

Sänder härjämte rapporteringen från Wien om ett Walleberg-vittne, som påstod sig även träffat på andra svenskar i sovjetiska läger. Uppgifterna om sjömännen tycks inte ha följts upp. Man kan säkert utgå ifrån att Laufer inte längre finns i livet. Uppgifter om hans lägervistelse i Sovjetunionen kan vara av intresse för efterforskningarna i Bengt Sture-fallet. Särskilt uppehållet i läger 2-4 i Norilsk vore intressant att få kartlagt.

Personen ifråga, Franz Laufer, tycks inte ha varit en förtroendeingivande person. Vi undersöker om vi har något ytterligare om honom. Det s.k. Norilsk-spåret lär ha aktualiserats i samband med efterforskningen av de försvunna flygarna från DC 3:an.

Naturligtvis kan vi fråga österrikarna om de har någon dossier om Laufer, som kartlägger hans tid i Sovjetunionen.

Många hälsningar

N-U Allard

N-U Allard

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Raoul Wallenberg,
Franz Laufer m.m.

Wien den 2 juni 1964.

R 18 2 bil.

Strängt förtroligt.

4/6

Wien 17

ms 2

Broder,

I anslutning till mitt brev den 26 maj 1964 angående samtal med Franz Laufer ber jag få meddela, att han nu återfunnits i vårt arkiv. Han är en av de "Nachrichten-Schwindler", för vilka inrikesministeriet varnat - se handbrev 15 juni 1959 från Edelstam till Åström. Mer här kanske om FL?

./.

Laufer har givit Åkerrén två härjämte i avskrift närslutna listor, där personer, som honom veterligt suttit i fängelse i Verche Uralsk, äro betecknade med ett x. Några av de på listan angivna namnen äro ju redan oss bekanta.

Jag frågar mig om anledning kan finnas att ytterligare följa detta spår utom möjligen för att visa Laufer ett antal bilder av försvunna sjömän.

Däremot kanske det finns anledning att höra efter i inrikesministeriet om på de senaste åren från Ryssland några österrikare återvänt efter att ha tillbringat någon tid i läger som särskilt intressera oss. Jag emotser i sinom tid meddelande från Dig, om ni skulle anse en dylik framstöt påkallad.

Dr. h. c. m. c.
K. G. Lagerfeld

K.-G. Lagerfeld

Ambassadören Hichens Bergström,
S t o c k h o l m.

Wien 2.6.64 KGL/RHB

798

1 bil. (räddes Sverige)

P.M.

En Franz Laufer, enligt egen uppgift född österrikare den 26 juli 1911 i Wien och bosatt härstädes under adressen Hofherrgasse 5-13/1/13 har idag besökt ambassaden och meddelat, att han åren 1947-1955 varit fången i Sovjetunionen och därvid bl.a. i fängelset Verchne Uralsk, nära Tjeljabinsk, någon gång i oktober-november 1953 sammanträffat med Raoul Wallenberg. Han blev därvid av en major Fjodor Konstaninovitj Sokolov beordrad som cellspion till en person, som sedermera identifierade sig som Raoul Wallenberg. Uppgiften gällde att fråga Wallenberg om vad han haft för uppdrag i Ungern. Efter ett par dagar hade Laufer upplyst honom om, att han var cellspion och bad att få veta, vad han skulle berätta för sin uppdragsgivare. Wallenberg hade tackat för upplysningen, bad Laufer att säga, att han haft hemliga uppdrag men att han icke berättat några detaljer. Om samtalet i övrigt kunde Laufer endast upplysa, att det förts på tyska, att Wallenberg talat bra tyska. Av vad Wallenberg berättat kunde han nu endast erinra sig, att denne uppgivit, att han var svensk, att han blivit tagen av ryssarna i Budapest och sedan förts till Baden bei Wien, där han skulle ha suttit större delen av 1946. Därefter hade han förts till Sopron och sedan vidare till Moskva. Vid tidpunkten för sammanträffandet skulle Wallenberg ha varit i Verchne Uralsk två år. Han verkade vara 45 å 48 år gammal. Om utseendet mindes Laufer ingenting längre, annat än att han var längre än Laufer (d.v.s. mer än 168 cm. lång). Hälсотillståndet var gott men han var givetvis deprimerad. Jag frågade om hårfärgen, som han icke kunde minnas. Laufer kände ej till att Raoul Wallenberg varit diplomat och hade ingen aning om hans familj.

1949-52 hade Laufer förvarats i Norilsk, där i lägren 2-4 sex eller sju svenskar skulle ha funnits. Av dessa visste han med säkerhet att åtminstone en varit sjöman. Han hade tidigare vetat hans namn, men nu glömt det. Laufer uppgav sig ha ett gott personminne och trodde att, om han finge se fotografier av i Sovjetunionen försvunna svenskar, han skulle kunna utpeka dem han träffat.

Av vad Laufer berättat om sin bakgrund torde i korthet följande

böra antecknas. Han kom till österrikiska hemliga polisen 1934, övergick till Gestapo och tyska Abwehr efter Anschluss, fungerade i hemliga polis- och kontraspionagetjänsten under kriget samt blev hemlig agent för österrikiska inrikesministeriet och för amerikanarna efter befrielsen 1945. I denna egenskap utförde han vissa undersökningar rörande ryssarnas speciella organisation i Österrike, vilka av allt att döma så småningom läckt ut till ryssarna, varför han infångades och via Baden och Moskva kom till Norilsk, Krasnojarsk, Verchne Uralsk och Alexandrovskij Zentral. Efter återkomsten hade han tvistat med österrikiska myndigheterna om ersättning för utståndet lidande. Han har fått en liten våning och får i övrigt därutöver 50 schilling i månaden i pension. Av allt att döma försörjer han sig som upplysningslämnare till tidningar, huvudsakligen boulevardblad, och uppger sig också ha viss kontakt med agenter, bl.a. hörande till ryska militärattachés krets av förbindelser.

Tillfrågad varför han just nu kommit med upplysningar om Raoul Wallenberg, kunde han icke lämna något ordentligt besked men antydde att detta hade med hans kontakter med general Juschtschenkos krets att göra. Han påstod för övrigt, att han såväl till österrikiska myndigheter som till amerikanska CIS i München lämnat listor över alla de personer, han under fångenskapen träffat. På dessa listor skulle även Raoul Wallenbergs namn ha varit upptaget. Gårdagens "Kurier" innehöll en härjämte i utklipp bifogad artikel om Raoul Wallenberg. Han ville ej upp-
giva, om han haft något med dess publicerande att göra, vilket jag personligen dock icke tror vara fallet. Han frågade mig, om min inställning till att han toge kontakt med tidningen för att berätta, att han i fängelset sammanträffat med Raoul Wallenberg. Jag förklarade att denna sak borde ankomma på honom själv att bedöma. Ur de synpunkter jag har att anlägga, kunde jag emellertid icke finna att något värdefullt intresse skulle tjänas genom att han nu kontaktade tidningen. ./.

Om icke väsetnligt stöd erhålles av uppgifter från andra håll, anser jag Laufers vittnesmål om Raoul Wallenberg icke trovärdigt. Däremot kan han möjligen ha uppgifter att lämna om andra svenskar.

Wien den 26 maj 1964.

KOPIA TILL:

EC

AMB MOSKVA EXP 970120/9

UMK

BMK

a.a.
H

base Obm

AVD.	GR.	MÅL
p	2	Eu I

M

AMBASSADEN RIGA

1997-01-20

UD STOCKHOLM

TILL EC (HALLQVIST). KOPIA MOSKVA

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS.

RE RAOUL WALLENBERG

PRIMO.

HÄR FÖLJER YTTERLIGARE NÅGRA FRÅGOR (DELVIS PÅMINNELSER) TILL DEN RYSKA DELEN AV ARBETSGRUPPEN. DET TORDE RÄCKA OM VI FÅR SVAR TILL NÄSTA MÖTE MED ARBETSGRUPPEN (SOM VI TENTATIVT PLANERAR FÖR APRIL. DÅ KAN DISKUSSIONEN OM RAPPORTEN SLUTFÖRAS).

1. DET VORE VÄRDEFULLT FÅ SE JAN KAPLANS AKTER OCH FÅ BEKRÄFTAT OM HAN NÅGONSIN SUTTIT I BUTYRKA ELLER INTE.

2. VAR FINNS FÖRHÖRS PROTOKOLL RÖRANDE JAN LOYDA FRÅN TIDEN FÖRE 1950?

3. DET VORE VÄRDEFULLT FÅ EXEMPEL PÅ T Y P I S K A DÖDSATTESTER FÖR FÅNGAR.

4. VI HAR TIDIGARE BEGÄRT FÅ TRÄFFA TIDIGARE SOVJETDIPLOMATEN OCH KGB-MÄNNEN (VID AMBASSADEN I STOCKHOLM) STATSKEVITJ. INGET SVAR HAR ERHÅLLITS. SAMMA SAK GÄLLER TIDIGARE TASS-KORRESPONDENTEN OCH KGB-MÄNNEN ALEXANDER PAVLOV. SVR TORDE KUNNA GE BESKED.

5. VI VILL OCKSÅ BE RYSKA SIDAN FUNDERA VIDARE PÅ FÖRSLAGET ATT, INNAN RAPPORTEN PUBLICERAS, SAMMANFÖRA KOPELJANSKIJ OCH SOLOVOV, OCH LÅTA DESSA LÄSA DE TEXTAVSNITT SOM RÖR DEM.

SECUNDO.

TACK FÖR DEN AV MAGNUS DAHNBERG GRANSKADE RYSKA ÖVERSÄTTNINGEN AV RAPPORTUTKASTET. DET VORE VÄRDEFULLT ATT FÅ FRAM EN WORD PERFECT-DISKETT AV TEXTEN.

MAGNUSSON

AMBASSADEN RIGA

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

T E L E F A X

Sid 1 (2)

Handläggare: Boel Evander

Datum	Dnr	Dossierbet
1997-01-20	12 ✓	

EX till:

Kob. sekt

von Dandel

Carl Persson

Magnusson, RIGA

Amb. Moskva

FN-delegationen, New York

Raoul Wallenberg - Till UD-EC2, Hallqvist

Förenigen

up 97-02-06

Kopia till UD-EI-ESEK, L. Olson

Fax 5 A, 1997-01-09 återopas.

Re. Raoul Wallenberg.

Jerusalem Post hade den 19 januari på ledarsidan bifogade artikel om Raoul Wallenbergs gärning, och om efterforskningarna i hans öde. Den är skriven av Stewart Weiss, en medlem av Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee. Kommittén leds som bekant av Max Grunberg.

Weiss nämner bl.a., liksom Grunberg i insändaren i ovan återopade fax, att FN:s nytillträdde generalsekreterare Kofi Annan är gift med en niece till Raoul Wallenberg. Det finns idag ett "window of opportunity", menar Weiss vidare, för världsorganisationen att ta upp frågan om vad som verkligen skedde med Wallenberg.

HAGARD

Adress

Asla House
4, Weizmann Street
64 239 TEL AVIV, Israel

Telefon

005 01 11

Telegram

Svensk

Telefax

33 000

Fax

005 01 16

A sacred mission

STEWART WEISS

the "Final Solution," Wallenberg increased his efforts to rescue Jews.

Working around the clock, his staff mimeographed diplomatic "passes" each signed by Wallenberg. Huge bribes went to local officials to allow the safe houses to remain open. Time was short.

A month later, Eichmann began his brutal death marches, forcing thousands of Jews to march 200

When a window of opportunity to solve the mystery of Raoul Wallenberg appears, we must jump through it

kilometers between Budapest and the Hungarian border. As people dropped like flies along the road, Wallenberg and his staff stayed with the marchers, dispensing food and medicine, pulling the weaker ones out of line, stuffing protective passports into their hands.

When Eichmann again began shipping Hungarian Jews to Auschwitz by the trainload, Wallenberg would climb into the boxcars and throw bundles of protective papers to the passengers. He would then jump down and demand that those with Swedish "protection" be allowed off the trains, to return to the city with him.

On one occasion, German soldiers were ordered to shoot Wallenberg. But, impressed by his courage, they deliberately aimed too high, and missed.

AS THE Russians closed in on Budapest, in January, 1945, Wallenberg learned that Eichmann was about to massacre all the Jews still left in the city's ghetto. The only one who could prevent this was General August Schmidhuber, commander of German troops in Hungary.

Wallenberg sent Schmidhuber a diplomatic note promising - in rather undiplomatic language - that if the Jews were liquidated, he would see the general hanged as a war criminal. Realizing the Nazi cause was lost, Schmidhuber called off the mas-

On January 15, 1945, Russian forces captured Budapest. Two days later, Wallenberg and his driver were taken by Soviet Red Army troops. They were never heard from again.

At first the Soviets denied any knowledge of Wallenberg's whereabouts. Then, in 1957, they announced that he had died of a heart attack in a Moscow prison 10 years before.

Yet, numerous reports from dozens of sources indicated that Wallenberg was alive well into the 1970s. They led many to hope that this Righteous Gentle, who saved more than 100,000 Jews in just two years - and has been named an honorary citizen of Israel, the US and Canada - was still alive. If he is, he would now be 84.

On January 1, new UN secretary-general Kofi Annan assumed office. Among his credentials is something of particular interest to the Jewish people: His wife is Raoul Wallenberg's niece.

We have just marked the 52nd anniversary of Wallenberg's disappearance. A unique window of opportunity can be opened, via the UN, to focus attention, finally, on an long-open sore on the world's conscience.

Born in the shadow of World War II, the UN was created to safeguard the world from further cruelty and injustice. Many are cynical about the organization, viewing it as toothless and biased. Its credibility would be greatly enhanced were its energies utilized to discover what really happened to Raoul Wallenberg.

And what better way could its new head inaugurate his term than by unearthing the facts about his illustrious relative-by-marriage?

Raoul Wallenberg, a man who freed so many, was destined to become a lifelong prisoner himself. Surely there can be few crueler ironies of fate.

Days before his disappearance, Wallenberg was warned about the risks he was taking.

He replied: "For me there is no other choice. I have accepted this assignment, and could never return to Stockholm without the knowledge that I had done everything in human power to save as many Jews as possible."

The obvious question: Have we, in return, done everything in our power for him?

The writer, a director of Jewish educational programs in Jerusalem and Ra'anana, is a member of the Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee.

Only there is no is. An average pool private garden hok meters of water, on gale a dunam of oranges for three mo. The water in Eilat slightly medicinal with a salty taste chalky pieces you w ing unappealingly to of your glass. To hotels boast baroque waterfalls rivaling of Las Vegas kitsch.

Public roadsides blooms which, if the drips were turned shrivel and die with The country is inex jacuzzis; water parks car washes.

In geological time hardly blinked an eye have not undergone m ic upheavals. So why affluence? From w/ hydraulic excess?

Logical possibilities: mind; better technolo; water; improved tra

Israelis are 1 when it co to water

know-how; progress t tion and recycling.

But actually it is mentality, not the cit has undergone a sea toward water as well thing else.

Israelis of a certain were educated to tur water in the middle of d ers, turning it on agai off.

I, coming from a lan skies and rainy week awed at this stoicism that the sabra children parents wouldn't dres moment of following t example and shiverin shower.

Israelis as a whole have been as extreme in gality as that mother re baby's bathwater; but t corner, the general cons to conserve was remarks

IF Israelis were ever about anything, it's wate Jerusalemite to the 15, lakes of Minnecota, and will mist over with longi

"If only we could have like this," he will say wil "in addition to our Kinn Israelis are never dis ed to encounter rain ab rain insurance for the tions. On the contrary, i cast sky elevates their "Raining again?" the marvel, smiling.

Israelis are in love with las. The first rain of the so-magical that it boasts special name.

Indeed, one sure mark immigrant has integrated he places the

PICTURE POSTSCRIPT

ough for any operation and cope with all dy's guests and incapable arm to help as. He is due a Chirac in lary and; the to meet the itch Prime due to meet loon, as well Bill Clinton

er, has been me time as robust elec more and vining win is rapidly to anything k president. The cant of elists who west may at any per-ign powers s likely to

his place coup in ernational for Russia could so a. Yeltsin; is tired, kes, worn rinking. ile he still the right that fate ight time. ow is dif-

hite-headed gathered or read- ing the great all... On the reen, which rd into two; ling against pole, or is-er books." y the com- that is the he ordered; tal authori- pentex. The nary-year; n Sabbath; r occasional worships.

(Mishpat)

is come to brought to e Open ed not to

Författare: Fredrik (UD) Vahlquist på HELSINGFORS/AMB

Datum: 1997-01-21 17.16

Prioritet: Standard

TILL: Lage (UD) Olson på (Pk)UD-3

Ärende: RW o Harald Hjeld

Re. Raoul
Wallenberg

----- Innehåll -----

Har idag fått besked att Hjeld avled 6 juni förra året. Beklagat den
tröga hanteringen här. Hbr till Dig kommer med veckans lägenhet.
Återkommer vad gäller Mäntynen.
Tuus, Fredrik V

21/601

INKOM UD		
1997-01-21		
Avd. P	Gr. 2	Mål Eu'

(pol)

a.v. / Lo

Ex till:

Magnusson, Riga

Hallqvist, EC

Olson, EI/ESEK

exp. 97-01-21

Lo

The Ambassador
Embassy of Sweden
5 Turrana St
Yarralumla
ACT 2600

3 December 1996

Dear Sir

In 1989 I had correspondence with your office via a Ms Ann Arefeldt, who was then Second Secretary to your Embassy, concerning the case of your fellow-countryman Raoul Wallenberg. The fate of this extraordinary man will obviously be well-known to you.

It has recently come to my attention, through a United States source, that the State security-officer who interrogated Mr Wallenberg, Daniil Kopelyansky, is alive and well and apparently living in Moscow.

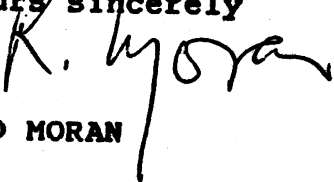
Given that Mr Wallenberg was illegally detained in the first instance, that he was undoubtedly subjected to torture and that he allegedly died in the Lubyanka Prison, may I ask if your Government has taken any measures to have Kopelyansky extradited to account for his actions?

To a layman who has followed this case for many years, it appears that *prima facie* Kopelyansky has criminal charges to face. With the demise of the totalitarian State in the former USSR, presumably authorities there would be open to claims for extradition of this man.

Many Australian citizens like myself have had a long-standing interest in this matter. A former Prime Minister of Australia, Mr Bob Hawke, also had the matter of Wallenberg's fate raised in the national Parliament.

I would appreciate any information you might be able to supply me on your Government's position in the matter of Kopelyansky.

Yours sincerely

ROD MORAN

SVERIGES AMBASSAD

97 -01- 22

P 2 En^I

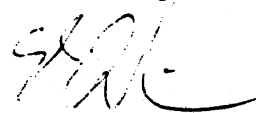

Raoul Wallenberg

1997-01-14

Nr 4 ✓

P 95

Överlämnas av ambassaden i Canberra
till Lage Olson, UD-EI-ESEK för
vidare åtgärd.

Grels Zakrisson

Sker till tit. ✓

97-01-24

exp.
97-01-24

Lo

Ärende

Datum

1997-01-22

Avd

Grupp

Mål

D

2

EWI

Adress

Ambassaden MOSKVA

Text

Ambassadör Magnusson RIGA för kännedom

1 Exp. 970122/ML

Re Raoul Wallenberg

Re besök Vladimir. Ert

P 2 EWI 17/

Makinen är inställd på att arbeta i Vladimir första veckan i mars, eventuellt något längre.

Med honom kommer Guy von Dardel och Susan Mazinai. Susana Berger kommer med men avser arbeta hela tiden i Moskva. Efter Vladimir ansluter gruppen för ev några dagars arbete tillsammans i Moskva.

Från Memorial räknar man med Kuzovkins medverkan. Makinen undersöker nu exakt vilka det blir och återkommer till mig inom de närmaste dagarna. Berger meddelar mig inom kort exakt vad hon vill göra i Moskva.

Återkommer alltså så fort jag har mera exakta uppgifter. Men räkna alltså med vecka 10 för Vladimir!

Cabinet

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-01-23

Nr 27 ✓

Aambs Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ex till:

Kab. sek.
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hellqvist, EC 2
Olson, EI/ESEK
Foyer, EC 4

97-01-23 4

P 2 En I

**Re Ryska svar på svenska frågor i Wallenberg-
ärendet**

(2 bil.)

Ambassaden erhöll 15 januari via ryska utrikes-
ministeriet (MID), svar på ett antal frågor från
svensk sida i Raoul Wallenberg-ärendet.

De svenska frågorna överlämnades i rysk över-
sättning 18 november 1996 till chefen för den
ryska regeringsapparatus administrativa avdelning,
Sergej Stepasjin, som bilaga till ett brev i
ärendet från ambassadör Sven Hirdman. Brevet jämte
bilaga översändes som resultat av ett informellt
samtal Hirdman-Stepasjin i samband med stats-
minister Persssons Moskva-besök 30 oktober förra
året. Stepasjin erbjöd sig under detta samtal att,
apropå Wallenberg-ärendet, söka medverka till att
finna svar på de frågor som enligt svensk uppfatt-
ning kvarstod som obesvarade.

De frågor som översändes till Stepasjin utgör
slutavsnitt i utkastet till den svenska sidans
rapport från undersökningsarbetet inom ramen för
den svensk-ryska arbetsgruppen i Wallenberg-
ärendet. Frågorna har tidigare (21 augusti 1996)
enligt instruktion överlämnats i svensk original-
version till ordföranden på rysk sida i arbets-
gruppen Viktor Tatarintsev.

Svaren översänds i rysk originalversion jämte
ambassadens översättning (bil. 1). För att
underlätta läsningen av dessa bifogas även de
svenska frågorna (bil. 2).

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

Tacksam delgivning sker med ambassadör Hans
Magnusson i Riga.

Lars Fredén

Lars Fredén

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-01-22

Översättning från ryska

S V A R

på frågor från den svenska delen
av den rysk-svenska R. Wallenberg-
arbetsgruppen

1. I statliga arkiv och myndighetsarkiv, inklusive SUKP:s tidigare arkiv, har inga dokument påträffats som tyder på att frågan om R. Wallenbergs arrestering diskuterades i några instanser 1945.

Man kan anta, att N. A. Bulganins instruktion från den 17 januari 1945, om att just denne svenske diplomat skulle arresteras, berodde på att hans verksamhet var av ett särskilt slag jämfört med de övriga medlemmarnas vid beskickningen i Budapest, och att han hade släktband med en inflytelserik finans- och industrielit.

2. Man kan anta, att grunden för Raoul Wallenbergs arrestering och fångenskap utgjordes av information om diplomatens kontakter med tysk säkerhetstjänst (Schellenberg, Eichmann) och med Tysklands allierade, som var krigförande mot Sovjetunionen, men också utfärdandet av svenska "skyddspass" till personer som då ansågs bedriva mot Sovjetunionen fientlig verksamhet.

Det är omöjligt att ge något entydigt svar på frågan om varför förhørsledarna i den sovjetiska militära kontraunderrättelsetjänsten ställde så få frågor om Raoul Wallenberg till Grossheim-Krisko, anställd vid den svenska beskickningen i Budapest.

3. Vi förfogar inte över några dokument eller andra uppgifter om försök från sovjetisk sida att "antyda" möjligheten av en utväxling av R. Wallenberg.

4. Det som hände den 17 juli 1947 var, enligt ryska experters uppfattning, antingen att ett beslut fattades att likvidera R. Wallenberg, eller att han verkligen avled i fängelset av hjärtinfarkt. Om den svenske diplomaten blev avrättad, så kan beslut härom inte ha fattats på lägre nivå än minister V. M. Molotov. Om man skall tro på A. L. Smoltsovs rapport att liket kremerats, så kan stoftet ha begravts på Donskojkyrkogården, trots att det inte finns några dokument om kremering eller begravning.

5. Som anges i sovjetiska utrikesministeriets promemoria den 6 februari 1957 påträffades A. L. Smoltsovs rapport bland dokument från Lubjankafängelset. När och av vem den påträffades finns det inga uppgifter om. Genom den undersökning som gjordes i början av den rysk-svenska gruppens arbete har det kunnat fastställas, att Lubjankafängelsets särskilda akter från 1947, som rapporten kan ha tagits från (hemlig och kvalificerat hemlig skriftväxling med enheter i MGB, fängelser, domstols- och utredningsmyndigheter rörande fångar, dessas hälsotillstånd och andra frågor) förstördes 1955, varvid en handling om detta upprättades.

6. Det finns expertundersökningsuppgifter om att rapporten skrivits av A. L. Smoltsovs hand. Välgrundad kritik har framförts mot innehållet i rapporten, och i detta sammanhang finns det teorier om att fängelsechefen registrerat R. Wallenbergs död enligt instruktion från MGB:s ledning. Härvid utesluts icke att döden kan ha tillfogats med våld.

7. Som framgår av det avgående diariet i MGB:s sekretariat var V. S. Abakumovs brev nr 3044/A av den 17 juli 1947 rubricerat "Re svenske medborgaren Wallenberg" och adresserat till V. M. Molotov. I utrikesministeriet registrerades brevet med anteckningen, att det överlämnats personligen till V. M. Molotov. Trots undersökning av ryska regeringens, federala säkerhetstjänstens, utrikesministeriets och Rosarchivs arkiv har dokumentet inte kunnat påträffas.

Då dateringen av V. S. Abakumovs brev sammanfaller med dateringen av A. L. Smoltsovs rapport om diplomatens död, gör experterna antagandet att dokumentet handlade om R. Wallenbergs öde. Tidigare, i en skrivelse från den 14 maj 1947, tar A. Ja. Vysjinskij med V. M. Molotov upp frågan om nödvändigheten att "ålägga kamrat Abakumov att presentera en redovisning av ärendet samt förslag om likvidering".

8. Förra ambassadrådet vid tyska ambassaden i Rumänien, krigsfångnen Willy Roedel, avled enligt tillgängliga dokument den 15 oktober 1947 under transport till Krasnogorskläger nr 27, tillhörande inrikesministeriet.

Som framgår av vice KGB-chefen K. F. Lunjovs brev till utrikesministeriet från den 12 juni 1957, avled Vilmos Langfelder, som arresterades tillsammans med Raoul Wallenberg i Budapest, i fångenskap den 2 mars 1948.

9. I federala säkerhetstjänstens (FSB) arkiv finns det inga uppgifter om några resor som R. Wallenberg skulle företagit till Stockholm hösten 1944, eller om några möten med A. M. Kollontaj.

10. Vi förfogar inte över några dokumenterade uppgifter om fler förhör av R. Wallenberg utöver vad som noterats i fängelsejournalerna.

11. Enligt uppgifter från tidigare arkivchefer i KGB förvarades R. Wallenbergs tillhörigheter (personliga dokument, gamla sedlar och ett cigarretui i gul metall jämte korrespondens) verkligen i en mapp bland diverse oregistrerat material. Enligt gällande regler borde de ha bifogats undersökningsakt eller operativ akt, alternativt fångakt eller krigsfänges registreringsakt. Men några sådana akter över R. Wallenberg fanns inte i arkivet.

Det är inte uteslutet att det ovannämnda diversematerialet efter R. Wallenbergs död kvarlämnades i arkivet. Tjänstedokument inkluderande A. L. Smoltsovs rapport och K. F. Lunjovs brev har bundits bland korrespondens rörande förfrågningar om R. Wallenberg.

R. Wallenbergs personliga tillhörigheter, som offentliggjordes och överlämnades till hans anhöriga i oktober 1989, påträffades i en lokal i KGB:s centrala arkiv vid sortering av obundet arkivmaterial, gamla pärmar och dokumentkoncept. De befann sig i ett separat paket, som saknade varje påskrift eller anteckning. Det har inte gått att fastställa när och på vilket sätt de hamnade i detta sidorum i arkivet: varken den arkivchef till vilken I. M. Smirnov överlämnade mappen med det obundna materialet, dennes efterträdare eller den ansvarige arkivarien för de särskilda fonderna finns längre i livet.

12. Om man skall tro vad den f.d. medarbetaren säger, att det verkligen fanns dokument om R. Wallenberg i det paket som överlämnades till A. Ja. Gertsovskij, och på vilket det stod att det innehöll material om "arresterade nr 7", så kan detta bara förklaras med konspirationsteorier. Det är ju klarlagt, att den svenske diplomaten en tid satt i cell nr 7 i Lubjankafängelset.

Samtidigt är det ju dokumenterat, att R. Wallenberg registrerades i sitt eget namn i journalen i Lefortovo- och Lubjankafängelset.

13. I FSB:s arkiv finns inga uppgifter. Utrikesunderrättelsetjänsten (SVR) har tillfrågats.

14. De som måste ha känt till R. Wallenbergs öde i mitten på 50-talet är KGB-cheferna I. A. Serov och K. F. Lunjov, samt förra avdelningscheferna S. I. Kartasjov, A. Ja. Gertsovskij och Ja. A. Plotnjov (samtliga avlidna).

Det bör påpekas, att den rysk-svenska gruppens "intervjugrupp" har samtalat med de f.d. medarbetare, som genom sin verksamhet kunde tänkas ha haft vetskap om R. Wallenbergs öde.

15. Det blygsamma antalet interna dokument om R. Wallenberg från förberedelserna för "Gromykos memorandum" torde kunna förklaras med att KGB:s och utrikesministeriets ledning hade fullständig information om R. Wallenbergs öde, och att ansträngningarna inom dessa myndigheter huvudsakligen inriktades på att ta fram utkast till svar till den svenska regeringen.

Det som tyder på att dokument om R. Wallenberg har förstörts är de överkorsade journalanteckningarna, avsaknaden av vissa nyckeldokument och det faktum att KGB-ledningen, som var medförfattare till "memorandumet", hänvisar till den tidigare MGB-ledningens inblandning i ärendet.

16. En undersökning som gjordes 1993 visar, att I. S. Sjrjagin inte varit bosatt eller mantalsskriven i Charkovs län. Enligt den ukrainska säkerhetsstyrelsen i Charkovs län inkom inga brev eller instruktioner rörande Sjrjagin till KGB i Charkov under 1956.

17. Inga uppgifter om kontakter mellan R. Wallenberg och Ivar Olsen 1944-1945 har kunnat påträffas i FSB:s arkiv. Med anledning härav har SVR tillfrågats.

18. Hos FSB finns inte någon information. Fråga har ställts till SVR.

19. Det är svårt att föreställa sig att V. M. Molotov inte kände till R. Wallenbergs arrestering och fångenskap. Det är dokumenterat att det var känt av hans underordnade, bland andra A. Ja. Vysjinskij, A. A. Gromyko och K. V. Novikov, ledamot av utrikesministeriets kollegium.

20. Troligen hade V. G. Dekanozovs besked inte avstämts med statliga försvarskommittén (N. A. Bulganin) eller Smersj (V. S. Abakumov). Vice utrikesministern visste var R. Wallenberg befann sig, men hade förmodligen ingen information om att den svenske diplomaten isolerades den 14 januari 1945 och därefter sändes till Sovjetunionen.

21. I FSB:s arkiv finns det ingen information om åtgärder från sovjetisk sida efter I. V. Stalins samtal i juli 1946.

22. Texten i promemorian gick helt och hållet ut på att motivera versionen att R. Wallenberg omkommit i Budapest 1945, som hade utarbetats på högre ort. Det var alltså inte fråga om att redogöra för den svenske diplomatens verkliga öde, eftersom detta var känt av alla de agerande myndighetscheferna. A. Ja. Vysjinskij bad om sanktion för att upprepa denna version, som redovisas i hans personliga note från den 18 augusti 1947, och lade därvid bara fram de argument, som utgjorde svar på svenskarnas föregående förfrågningar och som hade vidarebefordrats till dem.

23. När man arbetade med att ta fram ett svar till svenskarna efter det att dessa hade lagt fram vägande bevis i form av vittnesmål från före detta krigsfångar, konstaterade V. M. Molotov och I. A. Serov i en skrivelse till

centralkommittén den 28 februari 1956, att svenskarnas information i mångt och mycket sammanföll "med de faktiska omständigheterna kring Wallenbergs arrestering och fängelsevistelse i Sovjetunionen".

Trots att man i denna och påföljande skrivelser till centralkommittén, och även i "Gromykos memorandum", hänvisar till olika slags undersökningar (kontroll i arkiv, utfrågning av personer, den påträffade rapporten etc.), finns det inga spår av någon sådan process i arkivmaterialet.

Dessutom är det typiskt att detaljerna kring R. Wallenbergs arrestering och vidare öde, som redovisas i de första utkasterna, efter rapporterna till centralkommittén har fallit bort i "Gromykos memorandum".

Samtliga författare av dokumenten till högre instans hade fullständig information om R. Wallenbergs öde, men försökte framställa ett för den sovjetiska regeringen acceptabelt svar.

24. Utförd expertundersökning har inte kunnat fastställa exakt när namnen i journalerna målades över, men logiskt sett bör det ha varit under 40-50-talen.

25. Enligt vissa historiker och experter återspeglade svaret ändå R. Wallenbergs verkliga öde, dvs. hans död 1947. Man kan hålla med om att svaret inte fullständigt stämmer överens med alla omständigheter i ärendet. Det sades ju ingenting om anledningen till att Wallenberg arresterades och hölls i fångenskap eller om de anklagelser som framställdes mot honom, trots att dessa frågor redovisades i de första svarsutkasterna. Antagligen var det så att den sovjetiska sidans hållning vid denna tid motsvarade nivån på relationerna med Sverige.

*Sändaren av Stepašina
15.1.97 / 1/*

**ВРЕМЕННОМУ ПОВЕРЕННОМУ В
ДЕЛАХ КОРОЛЕВСТВА
ШВЕЦИЯ
В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Г-НУ Л.ФРЕДЕНУ**

Уважаемый господин Фреден,

По просьбе начальника Административного департамента
Аппарата Правительства Российской Федерации С.В.Степашина
направляем ответы на переданные ему Послом Швеции в России
С.Хирдманом вопросы по делу Р.Валленберга.

Приложение: упомянутое, на 6 лл.

С уважением,

**ЗАМЕСТИТЕЛЬ ДИРЕКТОРА
ВТОРОГО ЕВРОПЕЙСКОГО
ДЕПАРТАМЕНТА МИД РОССИИ**

В.ТАТАРИНЦЕВ

Москва, 14 января 1997 года

№ 273/203

О Т В Е Т Ы

НА ВОПРОСЫ, ПОСТАВЛЕННЫЕ ШВЕДСКОЙ ЧАСТЬЮ
РОССИЙСКО-ШВЕДСКОЙ ГРУППЫ ПО ВЫЯСНЕНИЮ
СУДЬБЫ Р.ВАЛЛЕНБЕРГА

1. В государственных и ведомственных архивах, в том числе в бывших архивах КПСС, документов, свидетельствующих об обсуждении в каких-либо инстанциях в 1945 году вопроса об аресте Р.Валленберга не обнаружено.

Можно предположить, что распоряжение Н.А.Булганина от 17 января 1945 года об аресте именно этого шведского дипломата было обусловлено особым характером его деятельности, в отличие от других членов миссии в Будапеште, а также родственными связями с влиятельной финансово-промышленной элитой.

2. Можно предположить, что основанием для ареста и содержания в заключении Р.Валленберга была информация о связях дипломата со спецслужбами Германии (Шелленберг, Эйхман) и ее союзников, воевавших против СССР, а также факты выдачи шведских "охранных паспортов" лицам, которые, как в то время считалось, проводили враждебную деятельность против СССР.

Почему следователи советской военной контрразведки задавали мало вопросов относительно Р.Валленберга служащему шведской миссии в Будапеште Гроссхейму-Крысько, однозначно ответить невозможно.

3. Какими-либо документами и иными данными о попытках советской стороны "намекнуть" на возможность обмена Р.Валленберга не располагаем.

4. Российские эксперты полагают, что 17 июля 1947 года либо было принято решение о ликвидации Р.Валленберга, либо он действительно скончался в тюрьме от инфаркта миокарда. Если шведский дипломат был казнен, то решение об этом могло быть принято на уровне не ниже министра В.М.Молотова. Если верить рапорту А.Л.Смольцова о кремации трупа, то останки могли быть захоронены на территории Донского кладбища, хотя документов о его кремации и захоронении нет.

5. Как указано в памятной записке МИД СССР от 6 февраля 1957 года, рапорт А.И.Смольцова обнаружен среди документов Лубянской тюрьмы. Когда и кем он был обнаружен, сведений не имеется. Проверкой, проводившейся с начала работы российско-шведской группы, установлено, что номенклатурные дела Лубянской тюрьмы делопроизводства 1947 года, из которых мог быть извлечен указанный рапорт (секретная и совершенно секретная переписка с отделами МГБ, тюрьмами, судебными и следственными органами о заключенных, их состоянии здоровья и по другим вопросам), в 1955 году были уничтожены по акту.

6. О том, что рапорт написан рукой А.И.Смольцова, имеются данные экспертиз. Существует справедливая критика содержания рапорта, на основании чего высказываются версии о том, что начальник тюрьмы зафиксировал смерть Р.Валленберга по указанию руководства МГБ. При этом не исключается, что смерть могла быть насильственной.

7. Как установлено по журналу регистрации исходящих документов Секретариата МГБ СССР, письмо В.С.Абакумова № 3044/А от 17 июля 1947 года имело наименование "О деле шведского подданного Валленберга" и было адресовано В.М.Молотову. В МИДе этот документ был зарегистрирован с пометкой, что он передан лично В.М.Молотову. В результате проверки в архивах Правительства России, ФСБ, МИД, Росархива документ обнаружен не был.

Учитывая, что дата письма В.С.Абакумова совпадает с датой рапорта А.И.Смольцова о смерти дипломата, экспертами делается предположение, что в документе шла речь о судьбе Р.Валленберга. Ранее, в записке от 14 мая 1947 года, А.Я.Вышинский поставил перед В.М.Молотовым вопрос о необходимости "обязать тов.Абакумова представить справку по существу дела и предложения о его ликвидации".

8. Бывший советник германского посольства в Румынии военнопленный Вилли Редель, согласно имеющимся документам, умер 15 октября 1947 года, во время этапирования в Красногорский лагерь № 27 МВД СССР.

Как видно из письма заместителя председателя КГБ при СМ СССР К.Ф.Лунева в МИД СССР от 12 июня 1957 года, Вильмош Лангфельдер, арестованный вместе с Р.Валленбергом в Будапеште, умер в заключении 2 марта 1948 года.

9. В архивах ФСБ данных о поездках Р.Валленберга в Стокгольм осенью 1944 года и встречах с А.И.Коллонтай не имеется.

10. Документальными данными о большем количестве допросов Р.Валленберга, кроме зафиксированных в тюремных журналах, не располагаем.

11. По свидетельству бывших руководителей архива КГБ, вещи Р.Валленберга (документы личного характера, старые денежные купюры и портсигар желтого металла, а также переписка) действительно хранились в папке для бумаг в числе разрозненных материалов, которые не были зарегистрированы. По существующим правилам они должны были быть приобщены к следственному или оперативному делу, либо к делу заключенного или учетному делу военнопленного. Однако таких дел на Р.Валленберга в архиве никогда не было.

Не исключено, что после смерти Р.Валленберга указанные выше разрозненные материалы были оставлены в архиве. Служебные документы, включая рапорт А.И.Смольцова и письмо К.Ф.Лунева, приобщены к переписке по исполнению запросов о Р.Валленберге.

Личные вещи Р.Валленберга, обнаруженные и переданные родственникам в октябре 1989 года, были обнаружены в помещении Центрального архива КГБ в ходе разборки россыпи архивных материалов, старых папок и черновиков документов. Они находились в отдельном пакете, не имевшем каких-либо надписей и отметок. Определить, когда и каким образом они оказались в подсобном помещении архива, не представилось возможным: руководителя архива, которому И.М.Смирнов передал папку с разрозненными материалами на Р.Валленберга, сменившего его начальника архива, а также ответственного хранителя особых фондов уже нет в живых.

12. Если верить словам бывшего сотрудника, что в переданном им А.Я.Герцовскому пакете с пометкой о наличии материалов на "арестованного № 7" действительно находились документы о Р.Валленберге, то данное обстоятельство можно объяснить только соображениями конспирации. Установлено, что шведский дипломат некоторое время находился в камере № 7 Лубянской тюрьмы.

Вместе с тем документально подтверждается, что Р.Валленберг регистрировался в журнале Лефортовской и Лубянской тюрем под собственной фамилией.

13. В архивах ФСБ данных не имеется. Запрошена Служба внешней разведки России.

14. В середине 50-х годов о судьбе Р.Валленберга не могли не знать руководители КГБ И.А.Серов, К.Ф.Лунев, а также бывшие начальники отделов С.И.Карташов, А.Я.Герцовский и Я.А.Плетнев (все умерли).

Следует заметить, что "группа интервью" российско-шведской группы проводила беседы с теми бывшими сотрудниками, которые по роду своей деятельности предположительно могли знать о судьбе Р.Валленберга.

15. Небольшое количество внутренних документов о Р.Валленберге в процессе подготовки "меморандума Громыко", по-видимому, можно объяснить тем, что руководители КГБ и МИДа имели полную информацию о судьбе Р.Валленберга, поэтому основные усилия работников этих ведомств были направлены на выработку проектов ответов шведскому правительству.

Об уничтожении документов по Р.Валленбергу свидетельствуют вымаранные записи в журналах, отсутствие некоторых ключевых документов, а также указание руководителей КГБ, соавторов "меморандума", на причастность к этому бывшего руководства МГБ СССР.

16. Проведенной в 1993 году проверкой установлено, что Ширягин И.С. в Харьковской области не проживал и не был прописан. По данным Управления службы безопасности Украины по Харьковской области, каких-либо писем или инструкций в адрес Харьковского КГБ в 1956 году в отношении Ширягина не поступало.

17. Каких-либо данных о контактах Р.Валленберга с Иваром Ольсеном в 1944-1945 гг. в архиве ФСБ РФ не обнаружено. В связи с этим запрошена Служба внешней разведки России.

18. В ФСБ РФ нет никакой информации. По этому вопросу запрошена СВР России.

19. Трудно предположить, чтобы В.М.Молотов не знал об аресте и содержании в заключении Р.Валленберга, а также о его судьбе. Документально установлено, что об этом знали его подчиненные, в частности А.Я.Вышинский, А.А.Громыко и член коллегии МИД К.В.Новиков.

20. Ответ В.Г.Деканозова, по-видимому, не был согласован с ГКО (Н.А.Булганиным) и ГУКР "Смерш" НКВД СССР (В.С.Абакумовым). Заместитель наркома иностранных дел знал о месте нахождения Р.Валленберга, но, как можно предположить, не имел информации о том, что с 14 января 1945 года шведский дипломат был изолирован, а затем направлен в Советский Союз.

21. В архиве ФСБ России никакой информации о мероприятиях советской стороны после беседы И.В.Сталина в июле 1946 года не имеется.

22. Весь смысл изложения текста записки был направлен на обоснование уже отработанной наверху версии о гибели Р.Валленберга в Будапеште в 1945 году, а не на освещение истинной судьбы шведского дипломата, так как все действующие лица из числа руководителей ведомств о ней знали. А.Я.Вышинский просил санкции на повторение этой версии, изложенной в его личной ноте от 18 августа 1947 года и при этом излагал только те аргументы, которые являлись ответами на предыдущие запросы шведов и были доведены до их сведения.

23. При подготовке ответа шведам после представления имевшихся доказательств в виде показаний бывших военнопленных В.М.Мюлотов и И.А.Серов в записке в ЦК КПСС от 28 апреля 1956 года констатировали, что их информация во многом совпадает "с фактическими обстоятельствами ареста и содержания Валленберга в тюремном заключении в СССР".

Хотя в этой и последующих записках в ЦК КПСС, в том числе и в "меморандуме Громыко", указывается характер проведения проверок (просмотр архивов, опросы лиц, обнаружение рапорта и т.д.), однако в архивных материалах этот процесс отражения не нашел.

Причем характерно, что после докладов в ЦК КПСС подробности задержания Р.Валленберга и его судьбы, которые были изложены в первоначальных проектах, в "меморандуме Громыко" были опущены.

Все авторы документов в высокие инстанции располагали полной информацией о судьбе Р.Валленберга, но старались выработать приемлемый для правительства СССР ответ.

24. Точного времени замарывания фамилий в журналах экспертизы не определила, но по логике оно может относиться к периоду 40-50-х годов.

25. По мнению отдельных историков и экспертов ответ все-таки отражал истинную судьбу Р.Валленберга, т.е. его гибель в 1947 году. Можно согласиться с указанием, что ответ не полностью соответствовал всем обстоятельствам его дела. Так, не было сказано о причинах ареста и содержания Р.Валленберга под стражей и о предъявлявшихся ему обвинениях, хотя в первоначальных проектах объяснения по этим вопросам имели место. По-видимому, позиция советской стороны в то время соответствовала уровню взаимоотношений со Швецией.

XIII Utestående, icke besvarade frågor.

Såsom framgått av redovisningen ovan finns ett stort antal frågor som arbetsgruppen inte lyckats besvara på ett tillfredsställande sätt. Resonemangen har ju i hög grad grundats på hypoteser. För att underlätta fortsatta ansträngningar anges nedan de frågor som det vore önskvärt att få svar på.

1. Vem fattade beslutet att Raoul Wallenberg skulle arresteras och föras till Moskva och exakt när togs detta beslut? Var det Stalin personligen som vi har utgått ifrån? Varför fördes ingen annan av de svenska Budapestdiplomaterna till Moskva?
2. Vilka motiv föranledde detta beslut och Raoul Wallenberg:s kvarhållande i fängelse? Förändrades motiven över tiden? Varför ägnas Raoul Wallenberg så liten uppmärksamhet i förhören med Grossheim-Krisko och i de andra Smersjdokumenterna?
3. Försökte man 1946 antyda från sovjetisk sida att man var intresserad av en utväxling?
4. Vad hände den 17 juli 1947? Om Raoul Wallenberg då avled - hur gick det till? Om Raoul Wallenberg avrättades, vem fattade beslutet? Var begravdes han i så fall?
5. Var och när påträffades Smoltsovrappporten och av vem?
6. Hur tillkom rapporten?
7. Vad stod i Abakumovs brev till Molotov av den 17 juli 1947? Var finns brevet?
8. Vad hände egentligen med Roedel hösten 1947 och vilket blev Langfelders närmare öde?
9. Var Raoul Wallenberg i Stockholm hösten 1944? Talade han då med Kollontaj?
10. Förhördes Raoul Wallenberg egentligen oftare än vad förhørsjournalerna utvisar?
11. Om Raoul Wallenberg:s tillhörigheter under 50-, 60- och början av 70-talet förvarades i en mapp hos en tjänsteman på KGB:s arkivavdelning, såsom framgått av våra intervjuer, är det väl mindre sannolikt att de kunde påträffas på en hylla i källaren?
12. Varför gavs beteckningen "arresterade nr 7" åt det material som överlämnades till KGB:s arkivchef Gertsovskij 1947?
13. Vem gav diplomaten och KGB-mannen Vladimirov i Helsingfors order att 1956 via finska UD sondera Sverige om möjligheten av underhandsdiskussioner innan svaret överlämnades 1957? Var bevaras denna instruktion nu? I SVR:s arkiv?
14. På vilka nivåer inom KGB fanns fullständig kunskap om Raoul Wallenberg vid mitten av 50-talet och ev. senare?
15. Varför finns inte fler interna KGB-dokument ens från 1956-57 bevarade? När och på vems order har dokument förstörts?

16. Varför bevarades inte brevet från Sjurjagin i Charkov våren 1956? Finns inte instruktionen till KGB i Charkov bevarad?
17. Hur mycket visste man i Moskva 1944-45 om Raoul Wallenberg:s kontakter med Ivar Olsen, om Wallenbergfamiljens ekonomiska transaktioner med Tyskland och vad trodde man härom?
18. Kände Moskva till något om Wallenbergföretagens ev. överenskommelse med USA att försöka motverka utnyttjandet av miljardkrediten till Sovjet efter oktober 1946? Hade det i så fall någon betydelse för Raoul Wallenberg:s öde?
19. Hur mycket visste Molotov från början om Raoul Wallenberg:s arrestering?
20. Varför informerade Dekanov svenska beskickningen i Moskva den 16 januari 1945?
21. Vilka åtgärder vidtogs på sovjetisk sida efter Stalins samtal med Söderblom i juni 1946?
22. Varför redovisade Vysjinskij i PM till Stalin 1952 inte den verkliga versionen om Raoul Wallenberg:s öde?
23. Vilka sovjetiska arkivundersökningar företogs egentligen från 1954 och framåt och hur omfattande var de? Varför utfrågades inte de ansvariga inom Smersj och MGB 1956?
24. Exakt när målades hänvisningarna till Raoul Wallenberg och Langfelder i KGB-journalerna över?
25. Varför gav man 1957 icke ett fullständigt sanningsenligt svar från sovjetisk sida?

UTRIKESDEPARTEMENTET
Enheten för
Europeisk integration

ARKIVEX

24/001
1997-01-24

ⓔⓞ ρ 2 Eu¹

Ambassadrådet Grels Zakrisson

CANBERRA

a.a./Lo

Raoul Wallenberg-ärendet
4A/1997-01-14
(1 bil.)

Broder,

Med hänvisning till ambassadens ovanciterade skrivelse avseende Raoul Wallenberg-ärendet kan följande meddelas som svar på de frågor som ställts av Rod Moran.

Kopelanskij arbetade som tolk (tyska/ryska) under andra världskriget vid utfrågning av krigsfångar i Moskva. Det är belagt att Kopelanskij tolkat vid några förhör med RW. Kopelanskij är i livet och bor i Moskva. Han har intervjuats ett flertal gånger av den svensk-ryska arbetsgruppen rörande RW, vilken bildades i september 1991. Den bilaterala gruppen avser att under april/maj i år avge en rapport i form av en vitbok om RW. En närmare redogörelse för Kopelanskijs samröre med RW kommer att återfinnas i boken. Rapporten kommer, förutom på svenska, att publiceras även på engelska och ryska.

Jag bifogar en aktuell förteckning över böcker om RW.

Lage Olson

Exp. 97-01-24/

LITTERATURLISTA

- Adachi, Agnes, *Child of the Winds: My Mission with Raoul Wallenberg*, Adams Press, Chicago, 1989
- Anger, Per, *Med Raoul Wallenberg i Budapest*, Norstedts, Stockholm 1979, pocket 1985
- Anger, Per, *With Raoul Wallenberg in Budapest*, Holocaust cop., New York 1981, pocket 1985
- Bartal, David, *Imperiet*, Dagens Industris förlag, Stockholm 1996
- Bent, Timothy (red.), *Letters and Dispatches 1924-1944*, Arcade Publishing, New York 1995
- Berg, Lars, *Vad hände i Budapest*, Forsners förlag, Stockholm 1949
- Berg, Lars, *Vad hände i Budapest, Boken som försvann*, Textab förlag, Stockholm 1983
- Bierman, John, *Righteous Gentile, The Story of Raoul Wallenberg, missing Hero of the Holocaust*, Penguin Books, Harmondsworth 1981 och 1995, pocket 1982
- Bierman, John, *Raoul Wallenberg. En hjälte i vår tid*, AWE/Gebbers, Stockholm 1982
- Carlback-Isotalo, Helene, *Glasnost and the Opening up of Soviet Archives, Time to Conclude the Raoul Wallenberg Case?*, Scandinavian Journal of History, 17(1992):3, s. 175-207
- Dardel, Fredrik von, *Raoul Wallenberg. Fakta kring ett öde*, Propius, Stockholm 1970
- Dardel, Maj von, *Raoul, Rabén & Sjögren*, Stockholm 1984
- Dérogé, Jacques, *Le Cas Wallenberg*, Ramsay, Paris 1980
- Dérogé, Jacques, *Fallet Wallenberg*, Bergh, Malmö 1980
- Dokumentsamlingar*, UD, 1957, 1965, 1980 (7 vol.), 1982 (42 vol.)
- Fant, Kenne, *"R"- Dokumentärroman*, Norstedts, Stockholm 1988
- Handler, Andrew, *A Man for All Connections: Raoul Wallenberg and the Hungarian State Apparatus, 1944-1945*, Praeger, Westport, Conn. 1996
- Heimerson, Staffan, *Sarajevo och tusen platser till*, Wadström & Widstrand, Stockholm 1995
- Isakson, Börje, *Omöjligt uppdrag, Raoul Wallenbergs kamp i Budapest*, Lindblad, Stockholm 1975
- Joseph, Gilbert, *Mission sans Retour*, Michel, Paris 1982
- Karelin, Viktor, *Damals in Budapest, Das Buch von Raoul Wallenberg*, Herder, Freiburg 1982

- Karlbom, Rolf, *Raoul Wallenbergs fångenskap i Sovjet*, Författaren, Göteborg 1987
- Koblik, Steven, *The Stones Cry Out: Sweden's Persecution of the Jews 1933-1945*, Holocaust Library, New York 1988
- Küng, Andres, *Raoul Wallenberg, Igår, idag*, Timbro, Stockholm 1985
- Larsson, Jan, *Raoul Wallenberg*, (Svenska porträtt), Svenska Institutet, 1986 och 1995
- Levine, Paul, *From Indifference to Activism. Swedish Diplomacy and the Holocaust: 1938-1944*, Acta Universitatis Upsaliensis, 1996
- Lester, Elenore, *Wallenberg, The Man in the Iron Web*, Prentice-Hall, cop., New York 1982, pocket
- Lévai, Jenő, *Raoul Wallenberg, Hjälten i Budapest, Autentisk skildring*, Saxon & Lindström, Stockholm 1948
- Lévai, Jenő, *Raoul Wallenberg*, White Ant Occasional Publishing, West Melbourne 1988
- Lichtenstein, *Raoul Wallenberg, Retter von Hunderttausend Juden*, Bund-Vlg, Köln 1982
- Marton, Kati, *Wallenberg*, Random House, New York 1982
- Nicholson, Michael, och Winner, David, *Raoul Wallenberg*, Watford:Exley, Exley 1989
- Nicholson, Michael, och Winner, David, *Raoul Wallenberg: Diplomaten som räddade 100 000 judar från koncentrationslägren*, Libris, Örebro 1990
- Nicholson, Mike, *Raoul Wallenberg*, Tirion/Davidsfonds, Baarn, 1995
- Philipp, Rudolph, *Raoul Wallenberg. Diplomat, Kämpe, Samarit och Martyr*, Fredborgs Förlag, Stockholm 1946 och 1981
- Raoul Wallenberg*, Stockholm 1987 (UD informerar)
- Rosenfeld, H., *Raoul Wallenberg - Angel of Rescue*, Prometheus Books, Buffalo 1982
- Schiller, Bernt, *Varför ryssarna tog Raoul Wallenberg*, Natur och Kultur, Stockholm 1991
- Sjöquist, Eric, *Affären Raoul Wallenberg*, Bonniers, Stockholm 1966
- Sjöquist, Eric, *Raoul Wallenberg: diplomaten som försvann* Askild & Kärnekull, Stockholm 1981
- Sjöquist, Eric, *Raoul Wallenberg*, Den Kristna Bokringen, Stockholm 1985
- Smith, Danny, *Wallenberg, Lost Hero*, Marshall Pickering, London 1986

Smith, Danny, *Wallenberg, Försvunnen hjälte*, Livets ord, Uppsala 1991

Ströbinger, R., *Das Rätsel Wallenberg*, Burg Vlg cop., Stuttgart 1982

Sudoplatov, Pavel, *Special Tasks*, Little, Brown and Company (UK) Limited, London 1994

Sudoplatov, Pavel, *Direktoratet*, Norstedts, Stockholm 1994

Szel, Elisabeth, *Operacion Noche y Niebla*, Escelicer, Madrid 1961

Villius, Elsa & Hans, *Fallet Raoul Wallenberg*, Almqvist & Wiksell/Gebbers, Stockholm 1966

Wallenberg, Gustaf, *Älskade farfar, brevväxling mellan Gustaf & Raoul Wallenberg 1924-1936*, Bonniers, Stockholm 1987

Werbell, Frederick E. & Clarke, Thurston B., *Lost Hero: The Mystery of Raoul Wallenberg*, McGraw-Hill, New York 1982

Werbell, Frederick E. & Clarke, Thurston B., *Raoul Wallenberg, En försvunnen hjälte*, B. Wahlström, Stockholm 1985, pocket

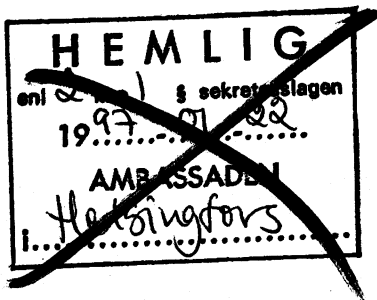
Wulf, Joseph, *Raoul Wallenberg*, Colloquium, Berlin 1958

Wulf, Joseph, *Il fut leur espérance*, Casterman, Tournai 1968

Wynn, Greville, *Contact on Gorky Street*, Atheneum, New York 1968

1997-01-22

Ambassadrådet Lage Olson
UD-EI

UTRIKESDEPARTMENTET

22/001

INKOM UD		
1997-01-27		
Avd P	Gr 2	Mål E

Ex till:

von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC I
Olson, EI/ESK
Amb. Moskva
Ekp-97-02-04

Efterforskning av finska medborgare
Miso 38/U 1996-05-28

Broder,

Med anledning av Ditt el-postmeddelande den 16 januari 1997 får jag efter att ha gått igenom ambassadens specialdossier om Raoul Wallenberg meddela att ambassaden efter diverse efterforskningar den 3 juni 1996 tillskrev den finske medborgaren Harald Hjelt och informerade honom om departementets önskemål samt bad att få sammanträffa med honom och ställa några frågor.

Den 21 januari 1997 ringde jag till Harald Hjelts bostad här i Helsingfors. Abonnementet hade upphört men jag lyckades få kontakt med Hjelts son Christer och dottern Marianne, vilka berättade att fadern dessvärre avlidit den 6 juni 1996. Syskonen bekräftade att deras far fått ett brev från Sveriges ambassad dagarna före sin bortgång. Hur fadern reagerat när han erhöll det kände de inte till. Däremot bekräftade dottern att fadern tidigare berättat för henne, att han som fånge i dåvarande Sovjetunionen under åren 1947-1953 träffat Raoul Wallenberg. Var, när och hur visste Harald Hjelts dotter tyvärr inte. Fadern, som var affärsman, hade under ett besök i Sovjetunionen gripits av de sovjetiska myndigheterna, anklagats för spioneri mot Sovjetunionen och dömts till många års fängelse. Först efter sex år hade Hjelt fått återvända till Finland. Marianne Hjelt bekräftade att fadern vistats i Sverige någon tid efter kriget men visste inte när eller var.

Det är med beklagande jag konstaterar att det på grund av olyckliga omständigheter aldrig blev möjligt för ambassaden att ställa några frågor till Harald Hjelt innan han avled i juni förra året.

Vad gäller Din andra fråga rörande den finske medborgaren Mäntynen, som uppges ha suttit i sovjetisk fångenskap 1949-1955, har jag idag talat med juristen Antti Vuorinen i Undervisningsministeriet. Hans huvuduppgift är att söka spåra saknade finska soldater från Vinterkriget och Fortsättningskriget. Vuorinen lovade göra vissa efterforskningar i finska arkiv samt skall vid sitt nästa besök i Moskva i början av februari söka inhämta ytterligare upplysningar om Mäntynens tid i sovjetiska fångläger.

Hjärtliga hälsningar,

Fredrik Vahlquist

Fredrik Vahlquist

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY
920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

January 24, 1997

Mr. Martin Hallqvist
Ministry of Foreign Affairs
UD EC2
Gustav Adolfs Torg 1
S-10323 Stockholm
Sweden

Dear Martin:

This letter is to outline costs and to indicate staff for carrying out the examination and photographic reproduction of prisoner registration cards in the *kartoteka* of the Vladimir Prison. This work is expected to begin March 3, 1997, according to our most recent discussions. The second week will be dedicated to inspection of prisoner files at the Ministry of Internal Affairs in Moscow.

The staff will include:

Staff individual

Professor Guy von Dardel
Professor Marvin W. Makinen

Genadii Kuzovkin
Aleksander Georgeivich Papovyan
Nikolai Valerivich Kostenko

Susan Mesinai

Svetlana Zavrazhnova

To be named

Duties and Responsibilities

Coordination and supervision of
all activities

Independent consultants from Memorial
Society to aid in examination of the
kartoteka

Consultant from the ARK Project and
analyst of prisoner files and registration
cards

interpreter

assistant photographer (I am trying to
identify at present a suitable assistant for
this work in Moscow)

We should also like to enlist in Vladimir the assistance of Albina Dvoretzskaya who has previously worked in the "Spetschast" of the Vladimir Prison and has also assisted Mr. Konstantin Nikitshkin of the Ministry of Internal Affairs who is a member of the Working Group.

Mr. M. Hallqvist
January 24, 1997
Page 2

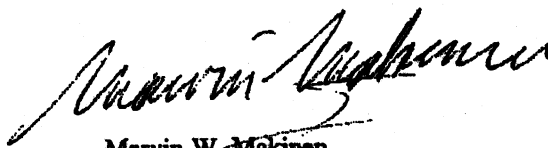
An estimate of costs for this work is given below:

<i>per diem</i> fee for translator \$150/day x 10 days	\$1500
<i>per diem</i> fee for photographic assistant \$100/day x 5 days	500
4 assistants in card inspection \$100/day x 5 days	\$2000
hotel rooms and meals in Vladimir (approximately \$50/day/individual x 8 individuals x 5 days)	2000
hotel in Moscow for von Dardel, Mesinai, and myself (March 9-15)	400
meals in Moscow for above 3 individuals	200
300 rolls of black & white film (400 ASA 35mm, 36 frames per roll)	<u>1200</u>
total costs	\$7800

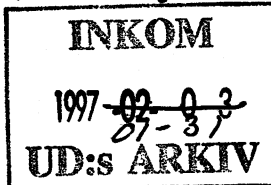
I hope that this information is of assistance. I shall be out of town January 25 - February 3.

With best wishes,

Sincerely,

Marvin W. Makinen

Att: Anders Heggvist
Justice Department
Press Medelade
Phone: 011-46-8-405-4722
Fax: 011-46-8-405-4670

Ex t&u:
von Dardel
Wallenberg-Förige

Exp. 97-01-31

Regarding Raoul Wallenberg

Raoul Wallenberg
August 4, 1912 - Jan. 19, 1945 8:00 a.m.

Dear Sir:

On December 16, 1996 I talked to your secretary to give me your fax number so I can send you information about Raoul. I am asking you to help me to contact Guy von Dardel and his sister regarding Raoul who disappeared in Budapest. When the Russians arrested him, they called my friend's father to help translate Raoul's language from Hungarian to Russian. I was personally involved in the real story of Raoul's execution on January 19, 1945 at 8:00 a.m. I can show the evidence and can prove it if Raoul's family is willing to hire an attorney with criminal and diplomatic law experience. We are the eyewitnesses of Raoul's untold story.

as. ar / H

Please Contact me by Erik Rappa, planning editor at:

KLAS TV
Channel 8 Drive
Las Vegas, NV 89109

Telephone: (702) 792-8888
Fax: (702) 792-2977

I apologize that my name is not available, but we are ready to take a lie detector test if necessary.

An eye witness

[Handwritten signature]